

PAVLI AEGINETÆ
LIBER SEXTVS,

Ioanne Guinterio Andernaco medico interprete,

PROOEMIUM CHIRVRGICÆ.
Cap. I.

VONIAM CHIRVRGICA in partes duas diducta est, ut una sit quæ carnis vitia tractet: altera, quæ ossum, tam in fracturis quàm luxationibus speculetur ab ea quæ carni seruit in præsentia exordiemur, consueto & hinc usi compendio. Rursus igitur à superioribus auspicantes, quomodo caput, præsertim que eius vertex uratur, exponemus.

QUOMODO CAPVT ADV
ratur in lippientibus, ægre spirantibus &
elephanticis. Cap. II.

CVM humor oculis influit superne & difficilis ut get spiratio quæ humiditatis excrementitiæ copiosa è capite inferius in thoracè transmissa, & parotidulas in idem consortio suo infestante contrahitur, caput per medium hoc modo urunt: Vertex ad cutem prius tondetur, cutis ad usque os ferramentis mucronatis aduritur: quod, ubi crusta deciderit, raditur. Nonnulli vero ubi id ipsum os adusserint, faciunt ut squama inde recedat exigua, quo facile humores illinc perspiratu dissipentur euacuenturque, seruato diu ulcere, deinde sic ipsum ad cicatricem perducunt. At in elephantiasi curanda, quoniam nonnulli crustas in capite excitant, unam in priori parte supra sinciput, alteram hac inferiorem, paulo superius quàm frons habetur, ubi fere pili desinunt: ac aliam in occipitio, quod Græci opisthocranion uocant, reliquas duas iuxta ossa à squamis dicta lepidoidè, quæ superius aures

PAULI ÆGINETÆ

conglutinant; unam ex his, parte dextra; alteram, sinistra atque ita pluribus squamis detractis, & copiam & crassitiam humorem euaporatu ex alto capitis deriuantes, lumina offendi prohibent. Iam lieni quoque aliud ferramentum adigunt, ut primo melancholici recremēti opifici per crustam in cute excitatam medeantur.

CVM HVMOR CAPITIS CV-
tem inflat, eaq; intumescit & prementi digi-
to cedit, hydrocephalon dicitur.

Cap. III.

SI humor natura aqueus capitis cutem subit, uitium proprie hydrocephalon appellatur: accidit autem pueris, quamprimum in lucem eduntur, capite à nutricibus parum dextre presso, aut ex causa latente, aut ex causa latente, aut ex uasis unius, pluriumve ruptura & sanguine, qui emanat in alienam mutat substantiam, aut materia ob meatum raritatem resudante, ac inter cutem & membranam quæ caluariam integit, pericranion Græci uocant, erumpente: uel enim inter hanc, & cutem humor consistit, uel inter pericranion & os, uel inter os & cerebri membranas. Cum itaque cuti & membranæ caluariam integenti, humor interiacet, tumor sequitur, tactu mollis, concolor, indolens, turgidus, puluino sublimi, exigua capitis parte digitis prementibus subfidens facile cedit & rursus assurgit. Quibus pericranion & os intercedit humor, reliqua sanè respondent, sed tumor durior multo est & lente cedit, ut qui etiam pluribus locis sublabatur, dolorq; magis urget. Si inter cerebri membranam & hos humor se receperit, tumor qui dem erit, sed qui prementi non cedat, neque tactu sit mollis, tamen uiolenter pressus cedat, siquidem os infantium recens adhuc compactum facile cedit, præsertim cum futuris rarefactis humor foras euaserit; cognoscitur ex facili inde quod in humoris constrictione, in altum cum ex aduerso deducitur, recurrat. Dolor his acrior obuenit, caput totum in diuersa agitur, frons ipsa
sis foras

sis foras producta est, oculis cernunt inconuenientibus, et
 crebrius illachrymant. His igitur ceu desperatae salutis
 non est manus adhibenda, etsi maxime nonnulli chirurgi
 5 glicorum terebra perforatum os exemerint, ut in capitis
 fracturis dicitur. At si intra cutem & membranulã quae
 sub cute caluariam cingit, humor sit collectus, tumore
 quidem exiguo subsistente, una linea per medium trans-
 uersa caput incidendum: si membranulæ caluariam in-
 10 uoluenti & osi cullauius interueniat magisq; caput in-
 turgescat, duabus utemur lineis per medium se mutuo
 secantibus: si magis adhuc sit turgidum etiam, tribus, ad
 similitudinem H literæ. Vbi manu humorem exemes-
 ris, infertis linamentis commode partem deligabimus,
 & usq; ad tertium diem cœlesti perfundemus, inde so-
 15 lutam medicamento in linteolum illito persanabimus.
 Quod si longiore spatio os carnẽ non recipiat, leuiter
 ipsum rademus.

QVOMODO ARTERIÆ DIVI-
 dantur, anteriomotomia dicitur. Cap. IIII.

20 **I**N longis oculorum defuxionibus, tum uertigino-
 so affectu, arterias post aures incidere consueuimus.
 Radenda igitur posterior capitis pars, & digitis no-
 tanda est. Nam arteriæ situs ex loci pulsu facile depre-
 henditur, deinde ipsam linea scriptorio prius attramen-
 25 to ducta, duos digitos longa, usque ad os diuidere oportet.
 Quod si in conspectum ita non uenit, incidendum
 circiter trium digitorum interuallum, atque tunc manus
 iniicienda, sic ut arteriæ transversim dissecentur, quousq;
 30 que & pulsatilis sanguinis fluor apparuerit, & instruo-
 mentum os propius accedat. Vbi sat fluxerit sanguinis
 membranula, quæ caluariam sub cute ambit, diuisa,
 ne ex tensione inflammationem contrahat, rasoq; os
 se obturamentum ex panniculo uulneribus debet in-
 35 nuari & medicamento quod linteolis illinitur adhibe-
 ri, quod si remaneat etiam hoc os lene, similiter huius
 rasura utemur.

PAV. ÆGIN,

EE

QVOMODO LATENTIA CA

pitis uasa diuidantur quæ angiologia dicitur
tur, eorumq; adustio fit admini-
stranda. Cap. V.

IN quibus alteram capitis partē dolor exercet, & ca-
lidus acrisq; pituitę cursus, aut longus, aut acutus in-
festat, ut et tēporū musculi incalefcāt, ac laxo timo-
re attollantur, omnes in his medici uasōrum in capite
latentium diuisionem probarunt. Derasis igitur primū
in temporibus pilis, digitis uasa notabimus, sic ut fomē-
ta præcesserint, aut collum constrictum sit: ubi iam uasa
oculis sese obiecerint, atramento notabuntur, & cutis ex
lateribus tum sinistrae manus nostrę digitis, tum minis-
tri leuabitur, ipsumq; uas per summa, linea incidemus,
deinde ubi totum penetrauerimus hamulis eleuatum et
instrumento quo membranę detrahuntur, deuudatum
suspendemus undiquaq; liberum: & si tenue fuerit per
hamulum retusum, elato circumductoq; membranam
detrahemus, ita ut partem quoque ipsius apprehenda-
mus. At si magnum est duplex acu funiculus subiciē-
tur, aut linū crudū, aut aliud quoddā ualidum, ac q̄ pri-
mum uas in rectam scalpello diuisum, sanguinis quātū
fatis est fuderit, in utroq; extremo quod denuatum est,
lino ligabimus, quod intercedit excisum, aut protinus
aut cū soluetur auferre cōuenit. Nonnulli et candentibus
ferramētis citra sectionē uasa adurunt plagis fatis altis.
ubi iam ferro negotiū absolutū est linamētis carptis sic
cis uulnere oppleto, splenii quoq; super accommodatū
deligabimus. postq̄ solum fuerit, medicamenta arida,
quæq; carnem generant, tum cicatrici inducendę apta,
ad curationem absoluendam inducemus, nimirum ubi
uincula deligaturę computuerint exciderintq;.

QVOMODO FRONS INCIDA

tur, hypsothiasmum uocant. Cap. VI.

Istrumenti species nomen administrationi dedit:
utimur autem hypsothiasmo, in quibus fluor mul-

10 **R**us & calidus in oculos defertur. faciesq; rubescit, & in
 fronte sensus quidam & discursus ueluti uerniam, aut
 formicarum oboritur. Derasis itaq; in fronte pilis iube-
 15 **b**imus, ut inferior gena moueatur cauentesq; musculo-
 rum ad tempora motionem, tres lineas rectas pari spa-
 tio distantes in fronte incidemus, longas quidem singu-
 las duos digitos, altas ad usq; os, trium digitorum inters-
 20 **u**allo inuicem discretas, secundum sectionem; spatham
 subicientes à linea quæ in sinistro tempore ad me-
 diam tendit incipiemus, totum quod interiacet excoriā-
 25 **t**es, cum membrana quæ caluariam incingit, deinde rur-
 sus spatulam à media ad reliquam dimitemus. Deinde
 scalpri quod scolopomachæ rion dicitur, aciem in pri-
 mam conicietes lineam, ut acutum ipsius latus exte-
 30 **r**nae cutis carni accommodetur, retulum uero, osi, pro-
 pellemus ipsum ad usque mediam lineam, omnia à ca-
 pite ad oculos descendenti, uasa præcidentes, non autē
 usq; ad cutis superficiem: rursus à media ad postremā
 35 **i**psum deducemus, similiter uasa amputantes, Vbi me-
 dio critter sanguis effluxerit, extulis grumis, tria linamen-
 ta tortilia singulis incisuris inferemus, panniculumq; im-
 plicitum aqua madentem superinfectum deligabimus.
 Postridie œnelæo non solum ulceribus respersis, sed
 40 **e**tiam temporum musculis auribusq; propter inflama-
 tionem, tertio die cum solueris, superfusione diu utē-
 45 **d**um, & basilico rosa ceo soluto, linamentis insertis cura-
 tionem quæ restat, absoluemus.

QVID AGENDVM IN SIN

30 **c**ipite secando, periscythismum appellant
 Græci. Cap. VII.

35 **I**N quibus multa, & in alto uasa fluorem copiosum
 oculis transmittunt, tribus lineis transversis coro-
 nae modo siniciput secatur, quæ ratio periscythis-
 mus Græce uocatur. Hoc morbo laborantium

PAULI ÆGINETÆ

comites notæ sunt tales: Primum oculi alimentum nõ
 sentiunt, exigui, & ad uisum impotentes, sunt anguli ero-
 si, palpebræ exulceratæ, & pili ipsorum destituti, lachrymę
 tenues admodum & acres cum calore deferuntur, Dõ-
 lor in alto capitis acutus, & uehemens urget sternutamẽ-
 tum continuum. Itaq; de raso capite transversam lineam
 sine musculorum in temporibus, motus offensa, ut di-
 ctum est, incidemus, quæ à sinistro tempore parte
 incipiens in alteram desinat, habeatq; terminos, ubi mo-
 tus nullus est, paulo superius q̄ frons habetur, ducta: sic
 ut futura capitis à rotunditate dicta *σφαινωα*, uideatur.
 Leonides per mediam frontem lineam deducit, Cætes
 rum osse detecto, obturaminibus, aut linamentis pluri-
 bus inuicem ipsum separabimus, oras lineæ uinciemus,
 cœnelæo etiam ut prius dictum est, aspersas. A solutione
 cum inflâmatio iam declinauerit, os radetur, quoad caro
 suppullulare incipiat, rationemq; carnis producenti-
 dæ accommodabimus medicamentis aridis in id effu-
 racibus utentes, quale est, quod recipit farinæ triticæ
 partes duas, colophonix resinæ partem unam. Item
 quale est Cephalicum appellatum. Item quod ex pumi-
 ce ad carnem creandam conficitur. Nam cicatrice cras-
 siuscula cute densata, & occlusa, uasorum ora priorem
 pituitæ impetum in oculos deferri prohibent.
 DE SUPERIORIS PALPE-
 BRÆ FUTURA ALIISQ; MODIS. Ca. VIII.
Cum sub ordine naturali pilorũ palpebræ, alias
 ordo succrescit, uitium Græce *distichiasis* appel-
 latur, ex humoris cuiusdam in eam partem im-
 petu contractum, cum is copiosus, sed rosionis expers
 & acrimoniæ fuerit, Nã acrior, aut salsus magis, aut alio
 quodammodo rodens, spatio tẽporis et naturales palpe-
 bræ pilos corrumpit. Interim igitur in hoc affectu, futura
 utimur: interim in ea dispositione, qua pilorum subna-
 scentium duplex triplexq; acies, uel in superiore, uel in
 inferiore palpebra prouenit, hoc est cum cilium intro

spectat pilorum acie simul cum eo inuersa, phalangosis
 uocatur interdū et in palpebris relaxatis, quando natu-
 rales pili bulbum compungunt. Aeger itaq; in sedili col-
 locabitur, uel aduersus, uel à latere, superiorq; palpebra
 5 inuertetur: si quidē longos habeat pilos, illos ipsos indice
 & magno sinistrae manus digito apprehēdemus: sin ad
 modū breuis, acus filum ducens per medium cilium
 & exteriorem partem transmittetur, deinde p filum sinis-
 tra manu sublata palpebra, dextra, mucrone scalpelli,
 10 post filum eadem in sinum coacta inuertetur, & subtus
 linea interius q̄ pili pungentes habeantur per cilium du-
 cetur, à maiori angulo usq; ad minorem pertinens, filo
 autem post interiorem sectionis lineam subiecto, polli-
 ce manus sinistrae exiguum quoddā linamentū implici-
 15 tum obiiicientes, sup cilium attollemus, aliaq; parua lina-
 menta implicita summis angulis imponentes famulo
 posterius stanti iubebimus, ut palpebras p ea attollat, atq;
 que tunc lineā ueru modo rectā, obeliam Græci uo-
 cant, primū scalpello fibulis aptato incidemus paulo su-
 20 perius q̄ naturales pili existant, ab angulo ad angulum
 tendentē, altā ut sola possit cutis diuidi: post eā, lunatā
 adhibebimus, incipientes qdē unde & ueru similis lineā
 inceperit, in tantā uero sublimitatē tendentes, ut totā cu-
 25 tē quæ supflua est circūscribamus, desinentesq; similiter
 ubi & illa itā cōmemorata lineā. Postea cū cutis duabus
 lineis circumscripta myrti similitudinē repræsentet, angu-
 lo q ad dextram nostrā spectet hamulo transfixo totā
 hanc cuticulam excoriamus, deinde uibicibus spon-
 30 gia ter quaterve ablutis, oras uulneris contrahemus à
 medisa auspicantes, acum uero per ipsam interiorem se-
 ctionē transmittentes: porro filum ex lana esto. Cæterū
 quod eius superfluum est amputabimus non prope fi-
 bulas, sed ut circiter trium digitorum longitudo otiosa
 p deat, eamq; per frontē exporrectam, cum emplastro
 35 quodam conglutinante applicabimus, palpebræ autem
 pilos à fibulis mucrone acus liberabimus. Hic igitur

PAVLI ÆGINETÆ

agendi modus & communis & securus est. Nonnulli
 excoriationem fugiunt, eoq; post ductam subtus lineã,
 specillo palpebris continendis accommodo, hoc est,
 ad palpebræ circumductum figurato, id quod superest
 cutis, elevatum scalprio amputant, ac fibulas, ut compre-
 hensum est iniiciunt. At si in parte aliqua solum palpe-
 bræ ex pilis oriatur punctura, illi etiã soli manum adhi-
 bere convenit, deinde linamenta implicita posca, madi-
 da imponemus deligabimusq; imbuentes ipsam partẽ
 posca aquatica usque ad tertium diem quo ligaturam
 foluemus, ac superflua sili parte abscisa oblinemus pal-
 pebras, uel croco, uel glaucio, uel aliquo collyrio, quod
 inflammationem arceat, exempli gratia, crocode & ex-
 rosis composito aliquo. At si inflammationem fibulæ
 intulerint, etiã emplastrum aliquod tenue ipsis super
 accommodabimus. & ueluti lacte infuso oculum lenie-
 mus, rarefactas autem futuras amputãdo abstrahemus.
 Notus mihi quidam est qui palpebra, ut dictum, exco-
 riata, fibulis non uteretur, sed medicamento cicatricem
 inducente curationem absolueret. Nam vulnere ad ci-
 catricem ueniente, palpebram particulatim attollens pi-
 los extra inclinationem coegit. Quemadmodum igitur
 alius quispiam ne excorians quidem palpebram ne-
 que externis duabus utens diuisionibus, sed interiore so-
 lum adhibita palpebræ rugas digitis uel hamo attol-
 bat, item duabus arundinulis aut hapsulis quibusdam
 palpebræ longitudinem æquantibus, latitudinem angu-
 sti scalpelli, quod uenis secandis adhibetur, superfluum
 totam cutem mediam prehensam constringebat, utrius-
 que ipsius terminos deuinciens. Atque hac ratione, tota
 posterior cutis alimentum non sentiens, eoq; emoriens,
 intra decimum aut plurimum quintumdecimum diem
 cum arundinulis aut hapsulis excidebat, ita ut ne cicatrix
 fere aliqua apparet.

QVOMODO PALPEBRÆ ME-
 dicamento urantur, Cap. IX.

Visionem palpebrarum ex urente medicamento
 factam, omnes, ut uno uerbo dicam, ueteres da
 nauerunt, tum propter medicamenti acrimonia
 oculis insidiantem, tum quod ex immodica ulatione afo
 5 fectus nascitur, quem Graeci lagophthalmum appellat,
 in quo hiantibus palpebris qualicumq; de causa lumen
 offenditur. Quoniam uero multi a pilis semper pun
 ctionem experiunt, ne uocabulum quidem suturae fre
 quenter audire sustinentes, detinent plerunq; nos etia
 10 medicamentum adhibemus. Compositio uero medi
 camenti haec recipit, calcis uiuae partes duas, saponis
 gallici uel communis totidem (quidam etiam aphroni
 tri partes quatuor) leuigatas cinere lixiuo, aut saponis
 15 rio, aut alio, e ficu, aut quercu, aut urina pueri impuberis
 excipientes mucrone scalpelli palpebrae iniiciemus, tam
 tum in myrtacei folli figuram adurentes, quantum etiam
 in descriptione comprehenderimus. ubi iam primo me
 dicamenti imposito cutis fuerit adusta, eo spongia abla
 20 to rursus aliud iniiciemus, tam diu id cuti inhaerere sine
 tes quousque nigrescat. Sin id non allecuti fuerimus,
 etiam tertio inducetur. Postquam uero cutis nigruerit,
 & reliquum iam crusta oborta medicamentum ablu
 25 derit utemur. Inde rasibus linamentis & collyriis tene
 ris, cicatricem mollemur.

SI OCVLVS CVTE NON CON
 tegatur, lagophthalmum dicitur. Cap. X.

30 **L**agophthalmum uocant cum superior palpebra
 sursum retracta est. Accidit autem hoc ulsi, aut na
 turaliter, aut ex cicatrice uulneris eiusq; uel sua
 spote facti, uel ex sutura, uel ulatione, ut nup dicebamus,
 parum dextre administrata: in qua etiam solum medicocri
 35 emendatio fieri potest si palpebra crassitiem notadam
 habeat non enim conuenit ipsa cicatrice diuisa, & oris
 linamentum diductis, etiam deligatura prorsus usq; ad

PAULI ÆGINETÆ

absolutam curationem uti, ita ut non nimium sicca, sed relaxantia magis unguina adhibeantur: quale est fœnu græci succus superflus & basilicum tetrpharmacum quod linteolis illinatur resolutum.

DE INFERIORIS PALPE

bræ sutura & ustione per medica
menta. Cap. XI.

Quot pilorum affectibus superior palpebra oportuna est, tot etiam inferior. Etenim ultra naturæ suæ modum excrecens, inuertitur & phalangosim, & distichiam, hoc est, sub ordine naturali pilorum, alium ordinem succrescentem sustinet. Eodem igitur modo quo in superioris palpebræ sutura, utendū est, ordine inuerso primum lunata incidi linea debet, ut sanguinis fluor impediatur, deinde ueru instar redā, sub utanda est sectio, quoniam palpebra inferior pondere suo genuino prompte inuertitur. Cæterum reliqua curatio in alterius palpebræ sutura tractata, hic quoque conueniet, præter quod filorum excessus fronti nō sint agglutinandi. At si in hac etiam affectione manum extimescens, ustionem potius è medicamento deligas, hanc quoque iam traditam habes.

DE ECTROPIO. Cap. XII.

Quemadmodum superiori palpebræ uitium uocatum lago phthalmion, ita inferiori ectropion oboritur: uerū id intercedit discriminis, quod hoc non è natura prouenit, sed nonnunquam ex relaxatione, quam medicamenta in id efficacia, inflammatioque præcedente concitarint, nonnunquam ex sutura, aut inartificiose ustione palpebra inuertitur. Acu igitur duo linea trahente carunculam transuemus, à sinistro re angulo ad dextrum deducta. Deinde lino utrisque ipsius extremis admoto, carunculam per acum attollemus, atque ipsam scalpello excindemus, auferētes simul cum ea & acum. Atque si figuram palpebra receperit, & æqualiter sit conuersa, satis manu profectū est.

Sin autem postea quàm caro fuerit ablata, adhuc inuertatur, auersum scalpellum quam partem Græci cyathiscum nominant, iuxta mucronem, palpebræ sectæ subsciemus, ac in externa illius parte duas incisas lineas, à duobus factæ sectionis angulis, auspicantes, in fastigium mucronatum duces, easq; in figuram Δ literæ Græcorum similem cogentes, carunculam amputabimus, ut acumen ipsius infra spectet oculum, latitudo supra, ciliolum appellatum respiciat. Secundum hoc diductas o-

10 ras acu ex lana filum ducente commitemus, duabus fibulis contenti. Quod si uero suturæ, aut ustioni fertur acceptum estropion, etiam sub inferioribus palpebræ pilis per ipsam primam cicatricem lineam simplicem incidemus, labrisq; diductis linamentainferemus, ac aliis

15 præfidis, quæ in lagophthalmis comprehensa sunt, utemur, præterquam fomentis, usque dum sutura fuerit cõglutinata.

QVOMODO PILI PALPEBRAM;

irritantes euelantur, & ustio per ferrum

20 adhibeatur. Cap. XIII.

IN quibus haud multi palpebræ pili habentur, qui oculum irritent, sed circiter unus, aut duo, aut plurimum tres, inuicem propinqui, euulsionem quam anabrochisimum uocant, probamus. eaq; fit hunc in mo-

25 dum: Per acus tenuissimæ auriculam capillus muliebris aut simplicissimum bysimum linum transmittitur, duobus simul extremis commissis, ut quod inseritur duplicè habeat ansulam, itè alterū huiusmodi filum, aut capillus ansulæ insinuatur: traductaq; acu per cilium ubi pili

30 enati apparent, pilum, pilosve per amentum ansulæ insertos detrahemus. Et si quidem palpebræ pilus prehensus est, ansulam attrahimus. Sin uero unus, aut plures exciderint per initium iniectum, rursus ansulam deorsum trahemus, iterumq; pillo, seu pilis in eam positis, attra-

35 mus. At si unus duntaxat pilus gracilis oculum pungat, etiam alterum ex naturalibus palpebræ pilis simul euel-

lemus inunctum prius gummi, aut alio quodam glutinante, deligabimusq; donec pilus coalescat. Nonnulli autem uestionem præponunt euulsioni: palpebram inuertunt, extractoq; uulsella pilo pungente siue uno, siue duobus, uel etiam tribus, candēs aut specillum, aut eius modi aliquod tenue instrumentum loco adigunt, unde pilus, pilive sint euulsi. Sic enim cute defata, nullus pilus enascitur.

DE HYDATIDE. Cap. XIII.

Hydatis pinguis quædam est substantia, palpebre cuti naturaliter substrata. In ali quibus autem, & præsertim pueris eeu natura humidioribus augescens malorum superuenientium causa redditur, dum oculum pondere suo grauat, eoq; fluxionem excitat. palpebræ igitur in hoc uitio detentæ infra supercilia aq; quam inter cutem repræsentant, nec ut par est sursum possunt attolli. Si uero digitis ipsas deprimamus, inde digitos separemus, quod medium intercedit, inflatur. Horis autem antelucanis potissimum defluxione tentatur, neque contra solis splendores cernere sustinent, sed illachrymant, continuisq; lippitudinibus infestantur. si gurato igitur commode ægroti digitis duobus, indice & medio paululum distantibus palpebram constringemus, collectionem quandam hydatidis ad medium digitis interpositum molientes. Ministro autem posterius stanti caputq; ægrotantis firmiter continenti iubebimus per medium supercillii palpebram modice attollat. Nos sumpto in manus scalpello, ipsam per medium lineam transuersa diuidemus, non maiore quam in sanguinis per uenas detractioe fieri solet, alta uero ut totam cutem diuidat, uel etiam hydatidem ipsam attingat, sed cura omnino debet adhiberi plerique siquidem altius demisso scalpello, uel membranam quæ a cornu similitudine Ceratoides dicitur, uiolarunt, uel certe palpebræ musculos conuulnerarunt. Atque siquidem protinus hydatis in conspectum uenerit, ipsam extrahemus:

PAULI AEGINETÆ

intus diuisa chalazion tolletur: quo facto, muriam uul-
neri infundemus.

DE VERRVCIS ET EN-
canthide. Cap. XVII.

P Alpebrarum uerrucis, & in maiori angulo encan-
thidibus appellatis uulfella prehensis, scalpel-
loque amputatis, chalcitidem leuigatum impo-
nemus.

DE VNGVE OCVLORVM,
quod pterygion à Græcis uocas-
tur. Cap. XVIII.

P Terygion neruosa membrana est, quæ ab ocu-
li angulo maiore initium capiens per minorem
ad exteriora progreditur, officitq; oculo, motum
ipsius, & bulbi contractione impediens, & quod progre-
diens totam pupillam contegat. Cum igitur facilius cu-
rationem recipiant, quæ tenuia sunt, & albicant, hunc in
modum admouenda manus est. Diductis palpebris, un-
guem hamulo mucrone intus recuruato exceptum atq;
tollimus. Acum uero, pilum equinum, aut linum ualidū
ducētem, ac paululum inflexam per summa ad unguis
dimidium traicimus. Et lino quidem unguem deliga-
tum sublimem eleuamus, pilo autem partem pupillæ p-
ximam perradentes, usque ad terminum excoriamus.
Reliquam partem maiori angulo uicinam scalpello su-
turis dteato ex basi abscondimus, ita ut anguli caruncu-
lam relinquamus, ne ea ablata, humor postea semper
descendat, rhyada Græci uocant. Aliqui lino unguem
eleuatam, ut diximus, scalpello in id accommodato, to-
tum illum excoriant, cauentes ne à cornu dictam Cera-
to idem tunicam attingant. Post manus administratio-
neu momento falis in leuorem detriti loco iniecto la-
nam ouo imbutam illigabimus. Ab huius solutione,
muriam ipsis liberaliter instillabimus, si inflamatio sub-
secuta fuerit ad eam inscriptis auxiliis succurremus.

DE STAPHYLOMATE. Cap. XIX.

Staphyloma est membranæ corneæ cum ea quæ ab acino *per* *cei* *du*'s appellatur, infirmatæ, aut uitio defluxionis, aut exulcerationis incuruatio. Admodum nemus autem huic uitio manum, non ut uisum abolitum restituamus, uerum ut moderatum egrotanti decorem conciliemus. Itaque acu ab inferiore parte sursum per basim staphylomatis traiecta, deinde alteram acum duplex linum ducentem ab angulo qui ad manum spectat, ad alterum per basim staphylomatis transmittere oportet, manenteque prima acu, lini plexu amputato, staphylomatis aliam partem sursum, aliam deorsum filis deuincere: atque tunc acu detracta lanam oui liquore imbutam imponere. Post solutionem blandis infusionibus oculum lenire, donec fila simul cum staphylomate decidant.

DE OCVLIS PURULENTIS, qui hypopyi dicuntur. Cap. XX.

DE oculis purulentis Galeni uerba apponere ab uide est, quæ in eum modum habent: Nostra ætate medicus quidam oculus cognomento Iustus, etiam concussione capitis plerisque hypopyos persanauit, collocans enim eos in tella rectos, ac capita ipsorum utrinque à lateribus comprehendens, mox quæ tibat adeo, ut pus ipsius descendere palam uideremus. mansit autem horum puris colluies infra propter grauitatem substantiæ, tametsi hypochymatis nequaquam manentibus nisi admodum quis diligenter ea impingi cogeret. Ac progressus iterum idem Galenus, inquit: Frequenter autem multum simul puris uacuauius tunica ea diuisa, quæ cornus speciem refert, paulo supra locum quo uniuersæ inter se tunicæ committuntur, nominant autem locum Græci nunc irim, nunc stephanem hoc est, coronam. Hoc quidem Galenus in commentario de morbis curandis prodidit. Cæterum post puris euacuationem, ulcus ex mulsa factis, aut apomelite infusionibus repurgantes, deinceps reliquam purgatio,

nem accommodabimus.

DE SVFFVSIS. Cap. XXI.

SVffusio, pigri humoris in cornea membrana iuxta pupillam concretio est, quæ visum impedit, aut certe ne clare oculus cernat, efficit. Accidit potissimum ex perfrictione ac imbecillitate spiritus visoris, eoq; sed nes magis & longo morbo confectos inuadit, fit etiam ex uomitu uiolentius concitato & ex ictu, aliisq; pluribus de causis. Verum de his suffusionibus, quæ nondum radices egerunt, nullam manus administrationem requiruntibus, tertio libro comprehensum est. In hoc autem eas, quæ iam confirmatæ sunt & ex toto concreuerant, notis suis describemus. Omnes igitur suffusione laborantes lucem uident, aut multam, aut paucam, eoq; discriminate suffusiones ab hebetudine & glaucomate separamus, tum eo quod hebetudinem & glaucoma experti lucem omnino nullam cernunt. Rursus igitur Galenus docebit te suffusionum & concretionem & differentiã, item quomodo his manu mederi conueniet. Oculum suffusione tentatus concluditur, & palpebra magno digito ad oculum premitur, eiq; adducitur, simulque hac illac exprimitur, deinde oculo aperto & mente ei adhibita suffusione conspicimus. In his enim quibus humor nondum coaluit, fusio quædam ex digiti impressione oboritur ac primum latior apparet, rursus in suam & figuram & magnitudinem recurrit. At in confirmatis suffusionibus nulla immutatio nec latitudinis nec figuræ ex impressura obuenit. Quoniam uero commune hoc est indicium & eorum in quibus modice, & illorum in quibus supra modum humor concreuit, colore ipsos discernemus. Nam si ferri aut marinæ aquæ aut plumbi colorem suffusio habeat, moderate coaluit, & ad editionem idonea redditur: si uero gypso & grandini similis color suffusionis est, supra quæ par est cõcreuit: Sed quia hæc à Galeno didicimus, collocato ægrotante aduerso lumine citra solem, oculum sanum accurate deit,

5 gabimus, & diductis alterius palpebris recedemus ab
 iride appellata ad minorem angulum, quantum scalpel
 li muro spatii continet, atque tum punctorii stili mucro
 ne locum designabls quem puncturus os: in sinistro q
 15 dem oculo dextra manu functionem obiens: in dextro
 autem sinistra. Atque inuersa punctorii specilli acie quæ
 ad extrimum rotunda est, ualenter impingimus, & par
 tem designatam usque ad uacuum intus sinum penetra
 20 mus, idq; tam alte fiet, quàm pupilla ab iride nuncupata
 distat. Ex superiori igitur parte uertici suffusionis stimu
 lum adigentes, (uidetur autem conspicue ferrum quod
 in subiecta loca deriuabimus. Et si protinus educa fue
 25 rit, sistemus quiescentes paululum. Sin autem recurrerit,
 rursus ipsam deducemus. Euacuata suffusione, stilum
 tollemus, leniter circumuertedo. Post hoc oculo aqua
 elotopauxillum salii cappadoci instillabimus, lanamq;
 30 cui luteo madescensentem impositam deligabimus, ita ut
 sanum quoque oculum comprehendamus, ne unà cõ
 moueatur. Cæterum collocantes ægrum in domuncu
 la subterranea iubebimus prorsus ipsum conuiescere,
 tenui uti uictu, ad usque septimum diem illigatum nisi
 quid prohibeat. Post hunc solutis ligaminibus uisum
 35 experiemur, ostendentes ei res quasdam uisibiles, quod
 dum manu curamus, aut postea, fieri dissuademus, qd
 ex conuienti admodum intuitu prompte rursus suffu
 sio repleatur. Si inflammatio urgeat, etiam ante septimũ
 deligatura soluta, aduersus hanc pugnabimus.

DE ÆGILOPE. Cap. XXII.

30 **A** Eglops, tumens abscessus est inter maiorem an
 gulum & nares proueniens. Vix curatione ad
 mittit: tum partium tenuitatis causa tum periculi
 ne oculus consortii lege indolescat. Si igitur per sum
 35 ma ruptus fuerit abscessus, totum id quod eminet usq;
 derit, totã ipsam explicabim?, os aut carie nõdũ sentiens,

PAULI REGINETÆ

rademus, Quod si iam carie uexatum est, ferro candem
 ti aduremus, spongia frigida madente, oculo imposta,
 Sunt qui post carunculæ excisionem terebra usi, humo-
 rem, aut pus in nares deriuarint, Nos autem satis habui-
 mus eousque solum ferramenti ad ægilopem accom-
 modatis adurere, ut squama abscederet. Ab uestione om-
 phacomelle, uel sidioto, reliquisque siccantibus præsti-
 diis utemur. At si ægilops serpat ad angulum summaq;
 inuadat nequaquam, tunc scalpello, quo aut pterygia,
 aut uenas secamus media anguli parte ad abscissum
 resoluta, carnes ex alto educemus, item mediocriter des-
 siccabimus. Vitri autem puluis tenuissimus ipsis inspar-
 sus, mirabiliter desiccet. Ad hæc aloë similiter cum man-
 na. Reliquam uero ægilopum medicinam, tertio libro
 sumis executi.

SI MEATVS AVDITORII

non perforati sint. Cap. XXIII.

Hic affectus à prima natali die contrahitur, mem-
 brana quædam auditorium meatum obstruens
 te, nunc per summa, nunc in alto, postea accidit
 facta exulceratione, siquidem caro supernascens ipsam
 occludit. Itaque si membrana auditum impediens alte
 inhærescit, difficilis erit curatio. Tentandum tamen est,
 tenui quodam instrumento ipsam incidere, si in summo
 fuerit, scalpello quod Græci scolopomachæon appel-
 lant, hanc diuisam, ubi ulsus exigat, etiam auferemus. At
 si caro supercreuerit, hanc unguium scalpello aut spa-
 thula acutiore tollemus; deinde tortile linamentum ex
 uiliore panniculo spatioso meatus sinul aptatum aqua
 imbuemus: inuolutumq; chalcitide leuigata, aut huius-
 modi quodam arido in meatum demitteremus, ne rur-
 sus caro enascatur. Si inflammatio male habeat, protis-
 nus id auferemus. Si fundat sanguinem, meatus, spon-
 giam aqua frigida imbutam imponemus, aliisq; conue-
 nientibus utemur remediis.

Ad ea

AD EA QVÆ IN MEATVM

auditorium inciderunt extrahenda.

Cap. XXIII.

Solet etiam in aurem incidere, non modo calculus, sed etiam uitrum, faba, & siliquarum grana, uitrum itaq; & calculus suam seruant magnitudinem: faba aut, & siliquarum grana, alia q; id genus naturali modo re corporis inflata, maximos cruciatus mouent. Conuenit igitur uel specillo, uel hamulo, uel uulsella hæc extrahere. Aut uiolenta capitis conuassatione, aure super circum quendam imposita. Iam uero acu arundinea hæc subinde extraximus, exugentes etiam aquam auribus il lapsam similiter, cera arundinis ambitum quo auri iniicitur, obstruentes ne spiritui usquam sit exitu. Calculos & eius generis corpuscula, eduximus specillo lana inuoluto & in resinam terebinthinam, aut aliud quoddam glutinans demisso. eoque in meatum auditorium coniecto leniter. Sin ista nihil proficiunt, medicamento quod sternutamentum prouocet naribus indito, os & fauces obstruato. Si ne horum quidem ulli cesserit prius quam inflammatio, conuulsio, & omnino periculum fuerit subsecutum, scalpello ipsa auferemus: figurabitur itaq; ægrotus ut auris auersa sit ad basim ipsius retro appellatam fibræ, & lunata utemur diuisione exigua, retusa q; specillo parte corpusculum quod insidet, eximemus. Hoc ab lato uulnus fibulis suemus, & medicaminibus ad cruenta inscriptis utemur.

DE POLYPO.

Cap. XXV.

Polypus tumor est præter naturam in naribus oborsiens, ex marini polypodis similitudine nomen sortitus, tum quod illius carnem repræsentet, tum quod suo complexu quemadmodum ille, captantes ulciscitur, nares ipsorum comprehendens, ita & uitium hoc laborantium nares obstruit, id efficiens ut difficulter respirent, & sermonem ægre exprimant. Duri igitur polypii, tactui renitentes, liuidi & maligni, ceu cancri na-

PAV. ÆGIN.

FF

turam induentes, attingi non debent. Friabiles autē ma-
 gis, laxos, stupidos, neq; maleficos scalpello curare ten-
 tabimus. Figurato homine in sedili aduersus solis ra-
 dios, & narium meatu sinistra manu explicato dilatatoq;
 spatula ad id facta in myrtacei folii modum acuta orbi
 culatim polypum, aut carunculam dextra præcedemus, 50
 illic acie ferramenti imposita, ubi naribus adhærescit: se-
 cundum hæc auersa instrumenti parte quam cyathiscū
 appellari diximus, succisam carunculā foras eximemus.
 Et si quidem purum naris meatum uiderimus effectū, 10
 ad curationem descendemus. Sin reliquæ aliquæ poly-
 pi superfuerint, alterius cultelli rasorii acie relictum cor-
 pus cū tensione, agitatione & rasura ualenti auferemus.
 Malignos & peruicaces polypos candentibus ferramē-
 tis adurere consilium est. inde remediis ustioni dicatis 15
 uti. Postquam ferro satis effectum, spongiam exade po-
 sca, aut uino imbutam in nares effundimus. Et si humor
 per palatū in fauces euaserit, bene se habent munia scal-
 pello obita: sin minus permeet, nota est carunculam po-
 lypi osibus à colando ethmoidibus dictis insidere, aut 20
 supremis narium partibus, quam instrumenta non com-
 prehenderint. Linum igitur medioeriter crassum funicu-
 li instar, ceu duorum triumue digitorum longitudinis in
 nodos constrictum, per specilli foramen transmittemus,
 alterumq; extremum specillo per nares sursum ad mea- 25
 tus colatorios inferetur: idem per palatum & os eiciens
 tes utraq; manu extrahemus, tanq; sarcomata nodis per
 forantes. Deinde funiculari linamento meatum diductū
 habentes post triduum pastillo Musæ, & consimilibus,
 reliquias absumemus simul & locum exiccabimus. Po- 30
 stea uero pastillis cicatricem ducentibus utemur. plum-
 beas solenas naribus, si opus sit, per totam curationem
 accommodantes.

CVRТА IN AVRIBVS, ET

labris quomodo sarciri possint, Græci
 uocant colobomata, Ca. XXVI. 35

Curta igitur in auribus aut labris, colobomata
Græci uocant, hac ratione curantur. Primum cu-
tis ab inferiori parte soluitur: mox oræ uulneri
contrahuntur, ac id quod in callū coaluit, auferitur. Dein
de futuræ illis iniici debent, & conglutinantia.

DE EPVLIDIEVS ET PARV

lidibus, quæ sunt gingiuarum tubercu-
la. Cap. XXVII.

EPulis carnis tuberculum est iuxta dentium aliquē
in gingiuis oriens. Parulis exiguus abscessus est,
gingiuas infestans. Epulidem itaq; uulsella, aut ha-
mulo eleuatam præcidemus. Parulidi in orbem exetæ
linamēta inferimus. Vidi autem subinde scalpello, quo
uenas secamus, ipsam duntaxat punctam, & pure uacua-
to, confanuisse. post ferrum, uino collui præcipimus. In
sequenti die mulla, tertio, antheram aridam uulneri in-
ducimus, usq; dñi curatio finiatur. At putredo gingiuis
oborta si congruis medicamentis non curetur, candenti
ferro ipsam aduremus.

QVOMODO DENTES EXI

mantur. Cap. XXVIII.

Dens qui eximetur usq; ad receptaculum suum
circūradi debet, inde forcipe paulatim concus-
sus, extrahitur. At si exelus est, id foramen tenui
linamento primum replendum est, ne cōstrictus sub for-
cipe confringatur. Eo exempto, sale tenuissimo inspar-
so relictas carunculas consumemus. Postea uino, aut po-
sca os colluuetur dum confanescat. Quoniam uero sus-
perflui nonnulli detens enascuntur, eos qui in naturali ū-
sinus inserti sunt, scalpris excindemus: qui non illis cas-
uitatibus insinuantur, forcipe tollemus. Sin autem dens
aliquis excreuerit, aut etiam contractus fuerit, nonnun-
quam rhinario, id quod excedit, superfluumq; in eo est,
consumemus. adiectasq; ipsas, ut uerisimile est, squamas
auerſo scalpello, aut rasorio, aut rhinario per pur-
gabimus.

DE LIGATIONE LINGVÆ

quod ancyllion dicitur, Ca. XXIX.

Ligatio linguæ, quæ ancyloglosson Græcis appellatur, aliàs naturaliter accidit, membranis durioribus magisq; à prima origine curtatis linguâ continentibus, aliàs ex acquisito ob cicatricem quampliam duriozem sub ipsa ex ulcere contractam. Qui igitur ex natura hoc vitii habent, eo quodd tarde sermonem explicare incipiunt & uinculum sub lingua iusto magis appareat, exulceratione non præcedete, cognoscuntur. Qui uero ex acquisito, cicatricem manifesto conspicuam habent, Collocari igitur debet ægrotus in sedili ea figura ut linguam ad palatum suspendeat, & neruū illud uinculum transuersa plaga incidetur. Quod si ex cicatrice aliqua ligatio prouenerit, hamulo transixum superiorē callum extrahemus, ac laterali facta diuisione ligationē soluimus, cura adhibita ne particulas alte latentes includamus. Nam sanguinis profusio quæ sisti nequeat frequenter inde secuta est. Post hæc aqua frigida aut posca uulnus debet elui, deinde medicina utendum quæ resaliet & carnem inducat.

DE TONSILLIS. Cap. XXX.

Quemadmodum glandulæ induratæ, strumæ appellantur, ita etiam tonsillæ inflammationē expertæ, aut supra naturalem modum auctæ, & ueluti desiccatae cibi potusq; & spiritus iter impediētes, è regione utrinq; sibi inuicem oppositæ, eodē partis uocabulo, tonsillæ, Græce antilades uocantur. Quibus cum adest inflammatio, scalpellum admouere cautio est, ubi illa modice conquierit, manum admoliermur, præsertim albis, contractis, angustæ basi firmatis. Nam humiditate flaccescentes, rubicundæ, amplâ basim habentes, facillime sanguinem profundunt. Collocato igitur homine aduersus solis lumen, iubebimus ut ore hiet, ministro caput continente, alteroq; linguam spatula ad id facta quam Græci glossocatochon appellât,

inferiori maxillæ apprimente, nos hamulo per tonsilla
 tralecto, etiam pro uiribus ipsam attrahemus, ita ut non
 membranas simul euellamus. Deinde totam ipsam ex
 basi ambutabimus scalpro ligationi dicato *α, κυλο' τοθ*
 5 *μωρ* nuncupant. Sunt enim duo eiusmodi instrumenta,
 aduersos acie inflexus habentia. Postquam una fuerit
 succisa, ad alteram eodem modo uice conuersa uenlun
 dum est. Functione scalpello obita, æger ex aqua frigi
 da, aut posca gargarizabit. At si profluuium sanguinis
 10 eueniat, etiam rubi, et rosarum, myrtiq; decocto egell
 do utetur. Si uero copia sanguinis prorumpat, plantagl
 nis & symphyti succo: item ex electo pastillo & lemnia
 sphragide posca soluta os collui debent. Cessante autē
 profluuo, proximo die rosarum flore, croco & amylo
 15 cum lacte perungentur ex aqua, uel oui liquore candi
 do, uel hydrorofato. Si sordes ulceribus increuerint, et
 ex melle & collutiones & illitus commode adhibētur.

DE VVA. Cap. XXXI.

20 **G** Vrgulio tanquam aliquod uocis plectrum sus
 binde destillationem à capite recipit: idem q̄s
 præternaturam auctus, si oblongior, tenuisq; fue
 rit, columella nuncupatur: si uero crassior in rotundita
 tem creuerit, feraturq; deorsum, uua dicitur. utrunque
 autem nomen à similitudine factum est. Si igitur uniuē
 25 salibus, nempe & per sanguinis dimissionem, & medi
 camento adhibitis uacuationibus non abigatur, neque
 etiā remediis loco admotis, quæ astringant, repellantq;
 uel etiam digerere possint, cesserit, ad scalpellum uenie
 mus: ne continuo irritatu, tussis, uigilia, interim etiam
 30 strangulatus subsequatur. Quæ igitur contractæ sunt,
 rotundæ, non oblongæ, cruentæ, uel subnigræ, non at
 tingi scalpello debent. Tenues autem, oblongæ, per
 summa graciles muris caudæ modo, remissæ, sanguino
 lentæ non admodum, sed albicantes, ex curandæ sunt.
 35 hæc siquidem protinus inflammatione liberantur. Id autē
 ex uua præciditur, quod præter naturæ modū eminet.

uide gal.
 3. prag.
 tex. 21

Etenim si ad finem illa præcidatur, extremam omnes
 thoracis regiones noxam percipiunt: & uox intermor-
 ritur. Itaque figuratur ægrotus in sedili contra solis lu-
 men, iubeturq; magnum hiare. deinde uulfella, aut spe-
 cillo quod superuacuum est prehensum, inferioriq; par-
 ti adductum scalpello uuis accommodato, aut suturis,
 præcidimus, inde quæ in uasorum sectione comprehen-
 sa sunt agemus. Sepe uero, aut propter laborantis timo-
 rem, sanguinis profluuii metum, medicamentive ariditatem,
 ferrum uitantes, adurentem potius medicamento
 hanc absumimus. Conuenit igitur medicamento adu-
 rente quod in palpebrarum uestione dictum est, aut eius
 generis alio, uixæ uisæ sinus implere, ac homini magnū
 hiare inisso lingua per famulum forcipe restricta, instru-
 mento dilatato tantam uix partem comprehendemus,
 quantum etiam sumus amputaturi. Cæterum spissitudi-
 nem medicamentum habebit neq; liquidam, ne diffusus
 ens ab uia deceret subiectas autem partes adurat, ob
 quod ægro interdiximus ne per totum uestionis tēpus
 deglutiat; neque omnino duram, quo facilius uix infu-
 dat; ac si ex uno ipsius iniectione summa uix pars nigres-
 rit, abunde est: sin minus, etiam bis utemur, ægro per
 totum administrationis tempus hiante, ut salua eliquas
 ta simul cum medicamenti particulis extra os euadat,
 siquidem hora una emoritur, excidit autem tertio quar-
 tove die. Secundum uestionem, lana molli aut fluppa
 indice digito inuoluto q; gurgulioni circum adhaerescunt,
 extergemus, uel etiam aqua os colloq; iubebimus. At
 ceruicis regionem fomentis ex chamæmelino, tum in
 his tum in illis quibus tonsillæ ademptæ sunt ex consor-
 tii lege adiutabimus. Ad hæc gargarizationibus & per-
 unctionibus similiter utemur.

DE QVOMODO SPINÆ CVT

Deuorantur subinde inter edendum spinæ, aut
 piscium, aut aliorum quorundam, diuersis

in partibus. Quæ igitur in conspectum ueniunt, uul-
 sella, quam Græci proprie appellant acanthobolon, exis-
 memus: quæ inferius ad ipsas fauces peruenerint, alio
 modo. Sunt qui dicant maiores moles esse deuorans
 25 das, exempli gratia, caulem lactucarum, aut buccellam
 panis. Alii uero spongiam puram mollemq, exiguæ
 magnitudinis lino illagatam deglutire iubent, linoq; ap-
 prehenso retrahi, idq; frequenter efficere ut spina impa-
 cta spongiæ educatur, Leonides autem iubet cataplas-
 30 matis uti quæ concoquant, cuiusmodi ex cruda polenta
 conficiuntur, quo spina in pus redacta sua sponte ex-
 cidat. At si eadem hora aut etiam ante uentriculi con-
 coctionem in ægrotum inciderimus, eo quod infixum
 est nobis nõ conspicuo, uomere iubebimus digitis aut
 35 pinnis in os dimissis. Nonnunquam enim, id quod est
 infixum unà cum uomitu educetur.

QVOMODO GUTTUR IN-
 cidi debeat. Cap. XXXIII.

40 **C**hirurgicorum præstantissimi hanc quoque ad-
 ministrationem literis prodiderunt. Antyllus itaq;
 que hunc in modum scribit. In synanchicis quib-
 dem, ut in ea parte dicitur, quæ uictus rationem tradit
 chirurgicam improbamus, cum inutilis sit præcisio, in
 25 quibus omnes arteriæ & pulmo affectus est. In ore au-
 tem & mento inflammationem experiuntibus, aut etiã
 tonsillis faucium, os operientibus, incolumi quidem ar-
 teria, ratio est guttur incidere, quo periculum strangula-
 tus euitetur: deinde cum infra gutturis caput spatium tri-
 30 ipsius quatuorve circulorum manû adegerimus, partem
 nonnullam arteriæ amputabimus, totã enim diuidere se-
 curum non est, tum q; hic locus excarnis sit, tum quòd
 uasa peul à loco diuiso, sint disita, itaq; cõcussio ægro-
 ti capite posterius, ut guttur reddatur cõspicuum, transuer-
 35 sam sectionem inferemus, inter duos circulos ipsam
 statuentes, ne cartilago, sed membrana cartilagineas

PAULI AEGINETÆ

Inuoluens, discindatur. At si meticulosior aliquis inter
 agendum fuerit, hamulo prius cutem eleuatam diuidet:
 deinde sic ipsi gutturi incidens, uasis, si forte sublabantur
 præteritis, lineam ducat. Hæc quidem Antyllus, conis-
 ciens guttur prædsum, tum quod spiritus per id cum
 murmure quodam erumpat, tum quod uox intereisa
 sit. ubi uero de strangulatu metus amplius non est, oras
 uulneris recentes factas suturis commitemus, ita ut for-
 la cutis extra cartilagine[m] fibulis traiciatur, utemurq[ue]
 medicamento quod cruentis facit. Sin minus conglutis-
 netur, præsidio quod carnem inducat insistemus. Simili
 uero curatione utendum etiam, si quis nobis obtigerit
 qui mortis desiderio iugulum sibi inciderit.

DE ABSCESSU. Cap. XXXIII.

Quod abscessus carniū, uel partium carnosarū
 rum corruptela mutatioq[ue] sit, quomodo gene-
 retur, quotq[ue] eius sint differentiæ, quarto libro
 abunde tractatum est. Nunc autem quemadmodum
 manu scalpelloq[ue] ei medendum sit, exponemus: cum
 omnino in pus transferit. Hoc autem deprehendimus
 inde quod dolores, febris, si præcesserit, rubor, pulsus
 & reliqua inflammationis signa minora tunc appareant,
 ubi iam tumor in mucronem fastigatus est, & pus digi-
 tis innixis sublabitur, præsertim cum summa occupat
 abscessus, tunc ad scalpellū uentū est. si uero neq[ue] ad
 tactum subsidat, neq[ue] fastigietur, q[ui] in alto delitescat, aliis
 mutationis notis ad tendentes manū admolierimur. Sciē-
 dū uero est crudos interim ipsos priusq[ue] ex toto in pus
 mutati sint, incidi, si aut articulis, aut principibus particu-
 lis uicini sint, ne ligamentum, aut aliquod membris ne-
 cessarium assidua putredine pariter contabescat. Por-
 rō abscessus digito proximos crudos antequam in to-
 tū ematurerint, dissecari Hippocrates præcipit, ueritus
 ne perforationem experiantur. Incidunt ergo non
 omnes simili linea, sed naturali, ut in fronte: & pilosis lo-
 cis, ut in capite, cura decoris quantum licet, habita.

Recta uero linea artus secamus, ueluti in musculis, diligē-
 gentiam adhibentes ne & neruos & arterias & princio-
 pales particulas attingamus: interim in rectum, interim
 transuersim abscessu prout cuiusque usus exigit, diuiso.
 In minoribus unam scalpello sectionem molimur: in
 magnis plures, iuxta amplitudinis rationem, ubique ea
 quæ tenuiora sunt & effluxioni idonea, incidentes. Illos
 sane abscessus qui plurimum fastigiantur, crudi, tenues,
 & emortui sunt, plaga in trianguli, aut myrtacei folii, aut
 alterius anguli figuram facta, diuidimus, cum circularis
 ad cicatricem recipiendam sit inidonea. Qui uero non
 in fastigium attolluntur, eos simplici duntaxat linea dis-
 secamus. At ubi magnum sinum inuenimus, si cutis su-
 periniecta carnosa sit, & queat conglutinari diuisione lo-
 ci ea duntaxat utemur, quæ humoris emissario conue-
 niat. Sin tenuis admodumq; ex carnis, totam in longitu-
 dinem simpliciter dissecabitur. Inde si corpora utriusq;
 sita gracilia ualde & non carnosa uideantur, ipsa tolles-
 mus. Administrato iam scalpelli munere, spongia locus
 foueri debet: si paruus est abscessus, unaq; diuisio, sim-
 plex linamentum inferemus: si magnus est & plures in-
 cisæ lineæ, implicatum aliquod in longitudinem linamē-
 tum, lemniscum Græci uocant, ipsis demittemus, ipsas si-
 militer plagas linamentis replentes. Quod si erumpat
 sanguis, aqua frigida, aut posca utendum, si ita non sub-
 stiterit, chalcitidis pollinem inspergemus, eoq; frequen-
 ter ob staccidam humore putredinem utemur. Splenia
 si hyems est, & partes sint neruosa cœnelæo imbuta des-
 ligabimus: sin æstas, & partes carnosæ, hydrelæo, aut sp-
 so quoque cœnelæo frigido tincta illigataq; sequenti die
 eisdem liquoribus superfundemus. Post tertium diem
 soluuntur, & per spongiam fotum adhibentes tetraphar-
 maco, quod in linteola illinitur, utemur, si inflammatio-
 ne caret uomica, idem fomentum ex medicamine lina-
 mentis illito accommodabimus. Si inflammatio adest,
 cataplasma quod concoquendi uisum habeat, iniiciemus,

superfusionibus antea usi: ubi cessauerit inflammatio, medicina quæ pus maturet, & carnem inducat, medebimur. Cæterum sinus, glutinantibus remediis, ut quarto uolumine de sinibus comprehensum est, curabimus.

DE STRUMIS. Cap. XXXV.

Struma, quæ Græce chœras dicitur, glandula est indurata, in ceruice, alis & inguinibus potissimum enascens. Nomen habet à chœradis petris, aut subulis, quòd numerosæ sobolis existant, aut quòd colla habeant glandulosa. Oriuntur autem strumæ in priori ceruicis parte, aut in altera, aut utrinque una, aut duæ, aut plures. Omnes autem suis membranis includuntur, quemadmodum steatomata, atheromata, & melicerides. Quæ igitur indolent attactu, & medicamentis impositis deteriores redduntur, malignæ sunt, quas etiam carcinodas aliqui dixerunt, notumque est omnibus per manus curationi ipsas non cedere. Morigeræ autem ac blanæ tum tactui, tum congruo medicamentorum ului, hoc modo tractandæ sunt. Superficiaræ igitur & in cutem erumpentes, simplici linea diuisæ, ab incumbētibus dissoluuntur: orarum cute hamulis distenta, membranæ excoriantur, ut in uasorum confectione, quam angiologiam uocauimus, expositum est, ac paulatim eximuntur. Maiōres autem strumas hamis transfixas suspēdemus, & similiter excoriatæ corporibus eas continentibus undiquaque liberabuntur, animo adhibito ubique arteriæ quas carotidas uocant, & nerui recurrentes uiolentur. At si uas aliquod diuisum opus adumbret, funiculo id excipietur, uel per medium amputabitur, nisi magnum fuerit: ubi in arctum strumæ basis uenerit, dextre ipsa præcidetur: ac indice demisso tentabimus num & aliæ sint strumæ adiectæ quæ eodem modo auferentur. Quòd si magnum aliquod uas aut etiam plura subinde in strumæ fundo esse suspicemur, non ex basi ipsam excindere, sed funiculo excipere conuenit, quò par

ticulatum extra periculum sua sponte excidat, quo tempore medicamento in linteola illito, curatio tentabitur. Si vero inde excindantur, oras commitemus, omnino autem rectas diuisiones adhibere oportet. Atque si nihil superfluum habuerint, inde fibulas iniiciemus. Sin ex strumæ tumore cutis sit amplior, parte ipsius myrti instar ablata, futuris utemur, & medicamen cruentis apertus iniiciemus.

DE STEATOMATIS, ATHEROMATIS & MELICERIDIBUS; C. XXXVI.

Hæc quoque in abscessuum genere comprehenduntur: sed hoc discrimine ab illis uariant, quod abscessus proprie dicti inflammationem doloris que testentur, & acrem humorem, ac rodentem contineant, nulla peculiari membrana, aut tunica inclusi. Ceteram illa inter se quoque differunt, quod humor in steatmate contentus, appellationi congruenter seuo sit per similis. In atheromate, pulsi frumentaceæ. In meliceride, humor meli repræsentat. Agnosces ipsa hunc in modum: Steatoma aliis durius est, tactui renititur, & basin habet solidiorem. Meliceris laxi cuiusdam corporis modo subsidet, & tarde quidem funditur: cito autem rursus succrescit. Curantur hæc quæ admodum strumæ, in cisione, excoariunt, futuris & reliqua curatione, id solum cauendo, ne membrana uulneretur, unde humor qui continebatur, profusus operationem impediatur, & pars ipsius relinquatur, nam renascendi illius occasionem plerumque in brachiali malleolo & articulationis motu dicatis exhibet, quem admodum etiam struma uel tota, uel portio ipsius relicta quæ si huiusmodi quippiam fuerit deprehensum, satius est non suere, sed exedentibus medicaminibus reliquias absumere.

DE ANEURYSMATE.

Cap. XXXVII.

Aneurysma tumor blandus tactu est digitis; ce dit, ex sanguine & spiritu extractus, Galenus de

eo hunc in modum scribit: Arteria aperta, affectus aneu-
 rysma uocatur. Fit autem eadem conuulnerata, quo-
 ties exterior cutis cicatricem duxerit, arteria uero sine ci-
 catrice remanserit, nec coalescens, nec carne obstructa.
 Agnoscitur huiusmodi affectus arteriarum pulsu, imo
 etiam prementibus nobis tumor quodammodo euane-
 scit, substantia quæ ipsum efficit, in arterias recurrente.
 Hæc quidem Galenus. Nos autem ipsos hoc modo in
 uicem discernimus. Qui ad aperta arteria sunt, prolixio-
 res apparent, & in alto constituuntur: digitisq; impres-
 sis ceu strepitus quidam exauditur, cum nullus sonus in
 illis rupturæ feruntur accepti percipiatur: illi uero rotun-
 di magis sunt, & per summa oboriuntur. Quæ igitur
 alas, inguina & ceruicem infestant, aliaq; loca eximia
 magnitudinis aneurysmata curate propter uasorum am-
 plitudinem non tentabimus. Quæ uero summas partes
 artus uel caput affigunt, hac ratione aggredi conuenit.
 Si quidem ex arteria dilatata tumor obuenerit, cutem
 linea recta in longum incidemus: deinde diductæ oræ
 sicut in uasorum dissectione dictum est, excoriantur, &
 scalpellis quibus membranæ auelluntur circumpurgata
 arteria nudabitur, acu traiecta duobus funiculis deliga-
 tur, puncta prius scalpello per medium: ubi cum ambi-
 ti membrana unita fuerit, curatione pus maturante ute-
 mur usque dum funiculi exciderint. At si ex ruptura ar-
 teriæ ceratum sit aneurysma, totum id quatenus fieri li-
 cet, cum cute digitis apprehendendum est, deinde acu
 duplex linum trahente, inferius eo quod exceptum est
 transuendum. Et post acus traiectionem ansulam forficis
 incidere oportet, atque sic duobus filis hic illic tumorem
 deligare, ueluti in staphylomate comprehensum est.
 At si metus sit ne fila circumuoluantur, altera etiam trans-
 mittenda est acus per totum quod priorem premat similiter
 duo fila ducens: amputata ansula ex quatuor ita tumo-
 rem deuinciemus, uel tumore per medium ad aperto
 post excretionem cutem adimemus, eam quæ ligata est

relinquentes, ac splenium ex œnelæo imponentes, re-
mediis in linamenta illitis utemur.

DE CERVICIS TUMORE

qui bronchocele dicitur.

Cap. XXXVIII.

GRandis in ceruice, & rotundus tumor fit, inueni-
to ab interiore parte nomine, quam bronchon
Græci appellant. Duplex eius tumoris differen-
tia est, alius enim adipe tumet, qualia sunt in abscessuum
10 genere, quæ iidem Græci steatomata dicunt alius par-
tium illarum dilatatione accidit. Atque hunc notabim^o
ueluti & aneurysmata, desperatumq; fugimus: cum simi-
liter uniuersa aneurysmata periculosam habeant admi-
nistrationem: præcipue uero quæ circa ceruicem oriunt^o
15 tur, ob arteriarum magnitudinem. Qui adipe inturges-
cit, steatomatis similiter curari debet, discretis, præter-
ritisque uasis, eo nimirum modo quem in strumis ex-
posuimus.

DE GANGLIIS. Cap. XXXIX.

GAnglion, nerui est concretio, ex ictu, aut labore
proficiscens: plerunque uero in manus iunctura
qua cum brachio committitur, talo, & articula-
20 mentis absoluitur, quanquam in aliis quoque partibus
proueniat. Hæ comites sunt notæ, tumor concolor, res-
nitens, indolensq;: At si uiolenter premas, stuporis sens^o
sum exhibet, non in alto, sed ipsa sub cute radices agēs,
25 & ad latera spectans, sin autem ui adigas, tum ante, tum
post, nequaquam id facit. Quæ igitur in cruribus aut
brachiis aut summis partibus oriuntur, excindere tutum
30 non est: periculum enim ne particula reddatur mutila.
At quæ caput aut frontem inuadunt, cute scalpello diu-
sa curamus, & si quidem parua fuerint uulSELLA compre-
hensa ex basi præciduntur: si maiora, hamis transfixa ex-
coriataq; tolluntur: oras suturis commissas, medicamen-
35 to ad creuenta apto perfananius.

PAVLI REGINETÆ
DE SANGVINIS DETRA

ctione per uenas. Cap. XL.

Etsi omnibus satie constet, quomodo sanguis per uenas mitti debeat, tamen ne parti chirurgicæ aliquid desit, & propter artificiosas ipsius distinctiones, committendum non est, quin de ipso uerba faciamus. Primum itaque uene sectionis consilium est, ut sanguis qui redundat, euacuetur. Copia uero ipsius duplici modo capi demonstrata est. uno ad uires, uenæ licet plenæ non appareant: in quo statu homo protinus infirmatur & uiribus destituit: natura ceu ad graue aliquod onus ferendum impotente, altero uasa quæ id continent in alia pondus loca transfundere spectantur: etsi uirtus haud cum molestia ipsum toleret. In quibus ruptis, interdum uenarum commercis sanguinis sputum, aut aliæ fluxiones accidunt. Copiæ igitur, quæ ex uiribus æstimatur, corporis grauitas, nota est. Venarum copia tum extensione, tum quod illæ plenæ tument agnoscitur, utraque autem uacuationem necessariam indicat. Itaque per morbi initia sanguinem usu id exigente demittes, sola in uentriculo ciborum concoctione, aut etiam perfecta in iocinore sanguinis elaboratione expectata. At si inter initia ob causam aliquam sanguinis detractio prætermissa fuerit, uel ultra septimanam eum mittere alienum non est, si necessitas postulet, & uires non dissuadeant. Cæterum qui uenam incisurus est, id habet inspiciendum, num multa stercoris retentio intestina urgeat. Quod si ita deprehensum est, molli clystere aluus antea uacuari debet: ne uenæ putridam aliquam excrementorum coluuiem ab intestinis atrahant. His igitur qui ob morbi necessitatem, sanguinis detractioem requirunt, quouis tempore uenam incidemus, si particularium duntaxat in febribus accessionum uigorem seu statum excipiamus. At si continens febris extiterit, matutinum omnino tempus magis idoneum est. Qui uero nullo morbo urgen

te, sed præcauendi illius gratia sanguinis uacuationem
 postulant, his uerò opportunum est. Porro in ætatibus
 usque ad quartumdecimum annum sanguis mitti non
 debet, sicut etiam post sexagesimum, nisi necessitas quæ
 5 dam inuitabilis huc nos compellat, in summa imbecil-
 lis uiribus præditi, hanc uacuationem uitabunt. Cæterum
 in particulis recens inflammatione tentatis, ex opposito
 inanitionem moliri conuenit: in uetustioribus, ex pro-
 10 pinquo: siquidem ex omni corporis parte sanguinem
 mittimus: frequenter autem ex interiori cubiti uena.
 Verum id considerandum uenit, interiori & alariæ di-
 ctæ uenæ, per totum, arteriam subici: mediæ neruum:
 superior quæ & humeraria dicitur, periculi expers est.
 15 Ac in capitis morbis humerariam incidimus. In his qui
 infra ceruicem affligunt, alariam: media utriusque conue-
 nit, ligamine igitur arcto partem aliquam circa brachii
 musculos deligare oportet, & frictione manuum altero
 20 mante, repletam uenam usui commodam intrepide per
 totam ipsius latitudinem solam diuidere. Etenim maio-
 res hac plage, ægre cicatricem admittunt: arctæ nimium
 inflammationem experiuntur, præterquam quod crasso
 25 stioris succi transitum impediunt. In quibus autem & se-
 cundo & tertio die, in crum uero & quarto sanguinem
 detrahendum esse metuimus, obliquius uena secari de-
 30 bet, quo manus inflexu dehiscens non protinus cicatri-
 ce obducatur, sic enim uisum est Antyllo. At quantum
 euacuabitur, ex uirium robore, & morbi magnitudine
 metiemur. Si humoris copia subest, & materia effereus
 35 scit, una uice usque dum anima deficiat extrahemus, uir-
 tute uidelicet robusta. sic autem ut æger non ex humo-
 ris in uentriculum cõfluxu deficiat: ob quod etiam mul-
 ti ante iustam uacuationem p̄ initia statim animo desiti-
 tuuntur: uerum eius deliquium his uacuatî humoris ras-
 40 tione obueneri oportet. Iam uero si magnam uacuatio-
 nem res postulet, uires autem sint inualidæ, distribuenda erit
 inanitio: ac primùm parcius detracto sanguine denuo idẽ

auferetur: si res exigat etiam tertio. Cæterum uacuare
 solemus corpus uniuersum non modo succis æquabiliter
 exuperantibus, quem statum Græci plethoricon
 appellant ueluti & Galenus tradit, sed etiam propter af
 fectus magnitudinem quanquam totum corpus humo
 ribus uideas commodatum, quemadmodum in san
 guinis ex naribus, aut alia parte profluio, quod non co
 pia excitauerit: ac uacuare reuulsorio modo ex oppo
 sitis conuenit. Q uinetiam in ualida inflammatione idem
 faciendum est, sicut in colicis & renibus calculosis, lippi
 tudine, & iis que tam præcipiti modo urgent. Nam do
 lor & partis inflammatae calor defluxioni præbent oc
 casionem, licet uniuersum corpus superfluitatibus care
 at. Quapropter parcius id tunc faciendum est, uacua
 tione adhibita, quæ potissimum laborantis ætati, & nar
 turæ competere uideatur: considerato etiam anni tem
 pore, loco, & ægrotantis consuetudine. Porro in qui
 bus prope uenam quæ diuidetur magna quædam est
 inflammatio, quemadmodum in pleuritidis & iocino
 rosis, optimum est expectare, dum color sanguinis, &
 substantia mutetur. Diuersus autem est in inflammatio
 ne sanguis, à naturali: quoniam largius incallescens, si qui
 dem prius erat crudior, rubicundior magisq; flauus es
 uadit: si autem talis prius extiterit in nigrum adustus mu
 tatur. Non tamen ex toto mutationem ipsius expecta
 re consilium est. Est cum & ante illam cessare conueniat
 idq; duplici de causa, aut ob uirium imbecillitatem, quæ
 ex pulsuum tactu cognoscet: sunt enim ipsi inæquales
 uehementia, & magnitudine, uel etiam languidi, & te
 nor fluxionem rumpens imbecilles iam uires notat: aut
 propter inflammationis malignitatem: nonnunquam
 enim nihil remittit, sed uehementer impacta est. At si ni
 hil horum obstiterit, ægerq; floridæ ætatis sit, expectan
 da est sanguinis mutatio, magisq; si ambiens aer tem
 peratus fuerit. Si uero sanguis ante congruam uacuatio
 nem fuerit suppressus, id autem accidit aut propter
 timorem,

timorem, & animi defectum, aut sanguinis grumum, aut uiolentam constrictionem, contra singula pugnabimus.

- Animam deficientem, odoratis naribus admotis resocillantes: constrictionem, uinculo remisso soluentes: in
 5 grumum coactum sanguinem, uel olei infusione, uel digitorum fotu dissoluentes. Reliqua sanguinis dimittens di præparatio nulli non cognita est: uerum hæc in cubiti uenis fieri solent. At ex fronte sanguis detrahetur in capitis doloribus ita: capite fomentis adiuto, ligamine ceruicem uinctemus, digitis super guttur interpositis, ne suffocatu ægri intereant: repleta iam uena in fronte, acie scalpelli diuidetur. Eodem modo etiam circa guttur extantes uenæ sphagitides appellatæ ob uetustam lippitudinem aduersa scalpelli parte scinduntur, ita ut sanguis erumpat. Item uenas linguæ subditas, ueluti in anginis, transuersas incidimus, euitantes constrictionem. Nonnulli uero in maioribus oculorum angulis uenas eminentes, sicut in longis capitis, uel oculorum morbis, similem in modum diuidunt. In quibus internas quoque narium uenas uel mucrone scalpelli contundentes, uel quibusdam asperis irritantes dirumpunt. Item post aures sitas ob capitis affectus feriunt. Quæ uero poplitem perrepant, in renum cruciatibus aperiuntur. Quæ extremas corporis partes intercurrunt, superiacentibus uinculo
 15 exceptis & manuum frictione, & pedum incellu repletæ diuiduntur, in sinistra quidem manu, cum lien male habet, uenam quæ inter paruum mediumq; digitum porrigitur, præcipue incidemus, cum iecur affigitur, in dextra. Nam extremarum partium inanitio, è longinquo magis facta efficaciorum molitur reuulsionem: in pede, ueluti cum coxendicum dolores aut uteri uitia urgent, eam quæ supra interiorem malleolum eminet, diffecabimus.

DE SANGVINIS DETRACTIO

ne per cucurbitulas. Cap. XLI.

PAV. ÆGIN. GG

PAULI ÆGINETÆ

Cucurbitulis neq; per affectuum initia, neq; cum
 corpora sūt plethorica, utemur: sed iis prius eu-
 cuatis, cumq; nihil particulę influit. Vfus eius est
 mouere aliquid, agitare, & foras extrahere. Leuis itaq;
 cucurbitula Inflationes discutit, distillationes in stoma- 5
 chum suspendit, sanguinem attrahit, & profluentem rur-
 sus sistit, oblectis partibus admota: & quod alte conditū
 est, in summa rursus educit, in totum humores traducit,
 spiritus euacuat. At quæ cū scarificatu adhibetur effica- 10
 cius ipsos per halitum egerit, sensibiliter ex alto ea quæ
 nocent eliciens: quippe nō modo sanguinem, sed alios
 quoq; humores uacuat, præsertim cū flamma amplio-
 re ad glutinata: uerū si à carnosis particulis detractionē
 moliri statuimus, primū cutis scalpello exasperanda, de 15
 inde cucurbitula imponēda est. Sin ex carnis magis pars
 fuerit leuē prius cucurbitulā defigemus: ubi in timorē
 particula eleuata sit, scarificatu adhibito, rursus ipsam ac-
 comodabimus: & si paululū uacuare cogitamus, una di- 20
 uisio abūde est: sin amplius plures adhibētur. Itē si tenu-
 iorem q̄ continetur sanguinē acceperimus, summa scari-
 ficari, si crasfiorem, alta debent: quando etiā concretū
 ex ictu sanguinem educere animus est. Terminus autem
 moderatę diuisionum altitudinis est, sola cutis crasfitu- 25
 do. Nonnulli instrumentum ad hoc excogitarūt tribus
 scalpellis æqualibus simul iunctis, ut unica iniectione tres
 fierent plagæ, uerum hoc nos inutile putantes simplici
 scalpello contenti sumus. Alii cucurbitulis usi sunt ui- 30
 treis, ut sanguinis qui uacuatur mensura in extractione
 pellucescat: uerum æneæ cum maiorem sustineant flam-
 mam, multo sunt efficaciores uitreis, quæ facile dirum-
 puntur. Quinetiam quæ ex cornibus, ore fugentes tra-
 hunt minus quidem inaniunt, non autem siccant quem- 35
 admodum quæ cum flamma si opus fuerit, adhiben-
 tur. Cæterum cum admoturi sumus cucurbitulam, par-
 ticulæ in rectum figuratæ ex latere hanc defigemus. Si
 enini facentibus ipsis desuper linamentum ex lucerna

simul cum flāma inducimus ex cute decidens illa gra-
uiter adurit, usu hoc non postulante. Est cum cucurbitula
magnitudo subiectæ parti adæquabitur, eaq; de cau-
sa permultum cucurbitulæ & paruitate & magnitudine
differunt, quemadmodum etiam collo prolixiores &
spatio inferiori latiores aliis efficacius extrahunt. Cau-
dum autem ne prope mamillas cucurbitula applicetur
nam illapsæ cucurbitulis nonnunquam mamillæ & ins-
turgescentes ualide haud facile ipsas relinquunt, atque
tunc spongias ex calida cucurbitulis circumdare oportet,
sic enim remittuntur: sin minus hoc modo fuerint la-
xatæ, perforari ipsas ratio est.

QVOMODO ALÆ ADV-

rantur. Cap. XLII.

HVmeri articulo luxato in nonnullis caput frequen-
ter & continue excidit, uel humiditatis superano-
tis uitio, uel quod continuæ luxationi opportu-
nus locus euaserit, quando ad uisionē descendere oportet.
Proinde ægro, aut supino, aut in sanum latus inclina-
to, interiorem alæ cutem quæ potissimum articulus excidit,
duobus sinistræ manus digitis, uel hamulis tenuibus
& oblongis eleuatam, candenti ferro adurere oportet,
quousq; ferramentum contra flexum uno impressu
duas crustas excitarit, & si magnum intercedens harum
spatium fuerit, mucrone scalpelli per ipsas traiecto, aliā
in medio crustam faciemus, adurentes usque dum cau-
terium scalpello inciderit. Item alias duas Hippocrates
iuxta utriusq; dictæ mediam fieri cōsulit, æquali illis spa-
tio distantes quadrangulæ figuræ modo. Altius autem
cute non penetrabimus, quod nerui, glandulæ, aliæq; ad
inflammationem creandam procliua, difficultatemq;
functionum, subiecta sint: curari adusta debent porro cū
sale trito imposito, tum aliis præsiidiis ad crustas in scri-
ptis, postea manu operandum caute fuerit.

DE ADNATIS DIGITIS ET

sexto digito. Cap. XLIII.

GG ii

PAVLI AEGINETÆ

AD nascuntur digiti in manu nunc prope maiores digitos, nunc prope exiguos, raro autem uisunt iuxta aliorum aliquem. Eorum uero qui ad nascuntur, alii per totum carnosum sunt, alii ossa in se continent, nonnunquam & ungues. Ossa habentium, hi ab articulo procedunt, cuius commissuram alteri digito communicant, illi ex naturalium digitorum fissura oriuntur; atque huiusmodi perpetuo sunt immobiles; reliqui mouentur nonnunquam. Carnosorum expedita est præcisio, nam scalpello quod superuacuum est una uice tollimus. Eorum qui ab articulo prodeunt difficilior est tractatio illis qui à digitorum fissura originem traxerunt: primum caro orbiculatim usque ad os excinditur, ipsumque os excidimus ipsa, & cicatrice obducimus, quemadmodum et in ossium uulneribus declaratum est.

QUOMODO PURULENTIS

adustio adhibenda. Cap. XLIIII.

VStio efficacissimum purulentis præsidium inuentum est. Conuenit igitur ferro candenti crustas excitare: unam inter clauiculæ compagem cute sursum educta, duas autem exiguas iuxta mentum, sic ut ab arteriis quæ carotides appellantur, recedatur. Duas item sub manillis ampliores inter tertiam quartamque costam; alias duas inter quintam & sextam paulum in posteriora spectantes; aliam, per medium pectus: rursus aliam supra os uentriculi, tres posterius: per medium dorsum unam, utroque spinæ latere duas, quæ in dorso facta crustam excedant non admodum extantes. Alii, ut tradit etiam Leonides ferro mucronato candenti per medias costas qua abscessus est, adacto, usque ad pus uisum moliti sunt. Nonnulli etiam hos curare ausi sunt, transversa linea quinque aut sex costis per medium distans paulo infra cutem, atque deinde scalpello membrana quæ costas succingit perforata pus excreuerunt. Atque hi cum illis, qui ferro usque ad innum adurunt, aut ita

tim mortem inferunt, uitali spiritu confertim unâ cum pure euacuato, aut fistulas reddunt insanabiles.

DE CANCRO. Cap. XLV.

5 **C**ancer, tumor est inæqualis, oris p̄tumidis, asper
 etu teter, liuidus, & indolens, interim sine ulcere,
 quem Hippocrates latentem nominauit: is si cu
 retur, peior euadit: interim exulceratus: nam cū ex atra
 bile ducat originem, magna parte eroditur. Pluribus
 10 quidem corporis partibus accidit, præcipue fœminarū
 locis, & mammis, q̄ uenas undiquaq; turgidas habent,
 quemadmodum cancer animal pedes, unde etiam nos
 men sortitus est. Quæ igitur per medicamenta curatio
 adhibetur, quarto uolumine abunde explicata est: eius
 15 autem cancri qui uuluum infestat, tertio. Quoniam ue
 ro partes putrefactæ, aut quæ, ut simpliciter dicam, natu
 ra modum excefferunt, ablationem sui postulant, uul
 uæ cancris, nec utiliter manus admouetur, nec potest q̄
 dem. Galenus autem solam administrationem quæ per
 sectionem fit, recipiens, hoc modo scribit: Si quando
 20 cancrum scalpello curare audebis, incepisse uacuatio
 nem à melancholici humoris purgatione oportebit, ubi
 iam totum quod uitiatum est exacte præcideris, sic ut
 nulla radix superfit, sanguinem effluere finito, nec cele
 rius eum cohibebis, uerum etiam premendo uicinas
 25 uenas, crassiores ex ipsis sanguinem exprimes: deinde
 aliorum ulcerum modo curabis. Hęc quidem Galenus
 memoriæ prodidit. Reliqua uero maligna putrida q; ul
 cera, nempe phagedænas, gangrænas, & consimilia eo
 dem tractare modo debes.

30 DE IIS QVIBVS MAMMÆ FŒ
 minarum modo inturgescunt. Cap. XLVI.

Quemadmodum fœminis, ita masculis quoq;
 35 pubertatis tempore, mamillæ modice infantur
 sed pleriq; rursus subsidunt: in nonnullis sum
 pto initio crescent pinguedine subnascente. Cum itaq;
 indecora hæc corporis figura muliebris habitudinis no

PAULI ÆGINETÆ

repræsentet, digna est cui manus admoueat. Lunata per imam mamillæ partem linea ducitur cute detracta: adempta q; pinguidine, futuris committetur. At si forte mamilla partibus ipsius ob magnitudinem ad ima, ut in mulieribus, inclinauerit, lunatas duas plagas in extremis inuicem coeuntes iniiciemus, ut minor à maiore comprehendatur. Cute que intercedit cum pinguedine adempta, similiter sibilis utemur. At si aberrantes minus exciderimus, tunc eo quod superest rursus adempto, futuras iniiciemus, & medicamentum cruentis idoneum accommodabimus.

QVOMODO IECUR ADV

ratur. Cap. XLVII.

SI dolor cum grauitate iis oboriatur, quibus iecur abscedit, carnea ipsius substantia uitata ostenditur. Si acutus dolor magis urgeat, puris in tunica collestio: adurere hoc modo oportet. ferrum candens mucrone tenui, paulo supra inguen qua iecur desinit, iniicitur: ut crustam unam excitet: Vbi uero totam cutem adulescit & usq; ad tunicam penetrauerit, pus excernetur. Ab euacuatione omphacome utiliter adhibetur, tum ea quæ mulsæ & speciebus ad carnem creandam componuntur: postea uero est cicatricem ducētibis utemur.

QVOMODO LIEN ADV

ratur. Cap. XLVIII.

CVTIS quæ lieni incumbit, hamo eleuata, oblongo ferro candenti per totum ipsa aduretur, ut unico impressu due fiant crustæ, quo omnes crustas numero sex habeas, Marcellus autem tridente, quæ trianâ Græci dicunt, aut tridenti simili ferramento utens uno adactu crustas excitauit.

QVOMODO STOMACHVS

aduratur. Cap. XLIX.

IN longis stomachi defluxionibus, recentiores usi sunt adustione. Alii ferro mucronato candenti tres crustas moliuntur, unâ iuxta cartilaginem mucrona

tam quæ Græcis uocatur xiphoeides : alias duas infes-
 rius trianguli figura, altas ut cutem diuiderent : Alii unâ
 duntaxat adhibent, amplioſem ſupra ipſum os uentri-
 culi. Sunt, qui ne ferro quidem urant, ſed iſcis appella-
 5 tis: ſunt autem hæ ſpongioſa quædam corpora in quer-
 cubus & coryils naſcentia, barbaris magis uſitata. per-
 mittunt autem uulnera ſine cicatrice diu manere, imo et
 prius diuidunt, ut maiore per ipſa diſtatu os uentriculi
 ab influxionibus immune permaneat.

10 QVOMODO AQVA HYDRO-
 picis emittatur. Cap. L.

QVomodo aqua intercus contrahatur, quot ſint
 15 ipſius differetia, quæ cauſa, quæ notæ, quodq;
 remedium, tertio uolumine ſumus executi: ubi
 & demonſtratum eſt, illud ſolum aquæ inter cutem ge-
 nus quo in uterum aqua conſluit, aſciten dicunt, manus
 operam poſtulare. Atque eam hoc loco explicabimus.
 Itaque rectus homo ſtatuitur, ſi minus, in ſedili collo-
 20 catur: ſi ne hoc quidem fieri poteſt, attingi non debet,
 cum adeo ſit inualidus. Stante recto homine miniſtris
 retro aſiſtentibus, iubebimus ut tumorem ad pubem
 digitis premant depellantq;. Nos ſcalpello, ſi ex parti-
 25 bus iuxta inteſtina ſitis originem contraxerit, ſub umbili-
 co tribus digitis interpoſitis abdomen aduſq; tenuem
 membranam quæ peritonæos uocatur, diuidemus. Si
 autem primario iecoris affectui malum fertur accepti,
 à ſiniſteriore umbilici parte diſſecabimus ſi à liene uis-
 30 tium trahit originem, in dextra. non enim in illa parte
 ſectionem moliemur, cui incumbent. Ac cute quæ
 ſuperiacet acie inſtrumenti excoriata, membranam quæ
 ſinit abdomen, peritonæos uocatur, diuidemus, quouſq;
 que ſcapellum inania penetrauerit. Deinde per foramẽ
 illius membranæ æneam ſiſtulam ſcriptoriis calamis
 acie ſimilem demitteſmus, & per hanc humor effuſus
 35 dendus eſt pro cuiuſque uirium ratione, quam ex
 pulſus taſtu deprehendemus. Deinde exempta ſiſtula

PAULI ÆGINETÆ

humor fisti debet, fistetur aut statim uicis sim scissa linea.
 At nos securitatis gratia linamentū tortile per solā abdo-
 minis diuisionem dimittimus, ægro recumbente recrea-
 toq; per insequentē diem rursus momentum humoris
 quantū uirtus exigit fistula euacuabimus, atq; ita dein-
 ceps faciendum est, quousq; minimum humoris super-
 sit, ita tamen, ut ubiq; subitam uniuersamq; uacuationē
 uitemus, multi siquidem imperite manum ad molitū unā
 cum humore uitali etiam spiritu uacuato subito homi-
 nem iugularunt: qui uero securius rem agunt, modico
 humore educto, ut ulcus magno leuaretur pondere, re-
 liquum medicamentis aquam ducentibus, saburratione
 in sabulo, sole, siti, & cibus desiccantibus cōsumperunt.
 Iam uero uisione super stomachum, iecur, lienem, in ū-
 uentrem & umbilicum uisi sunt, quinq; crustas adhiben-
 tes. Alii ferro tenui candenti: alii iscis nuncupatis, aut ali-
 quo ex alia huiusmodi materia: & plerique hac curandi
 ratione magis conuenerunt, interim nullam in totum
 compunctionem (quam paracentesim uocant) experti.

DE UMBILICO PROMINEN

te. Cap. LI.

Vmbilicus in decore prominere solet, quod uis-
 tum Græce exomphalon dicitur, interim mem-
 brana qua abdomen finit, peritonæum appella-
 ui, illic dirupta, ac procedente, aut omento, aut intestino
 interm colluue otiosi humoris sub umbilico contra-
 cta, interim uero carne subnata, aliquando sanguine ir-
 rumpente, propter uenæ, aut arteriæ rupturā, ut in aneu-
 ryfmatibus, interdum non sanguine, uerum spiritu solum
 irruente. Si igitur omentum prociderit, circa umbilicum
 tumor concolor, mollis tactu, indolens & inæqualis ap-
 paret. Si intestinum prolapsum est, præter commemo-
 rata, etiam inæqualis magis tumor est, & digitis impres-
 sis cedit, eranesctq; nonnunquam strepitū elidens, bal-
 neis, & distentionibus magis crescit. At si humor col-
 lectus est, mollis similiter tumor apparet: pressus

autem non cedit, neq; decrefcit, neque tamen augetur.

Quod fi autem accedat fuperioribus fignis, ut tumor fit liuidior, carneq; fubnata durior, etiam tactui renitetur, & eadem in magnitudine manet. Si ex inflatione eminet, tumor mollis ad tactum fubfequetur, qui digitorum impulfu fonum quendam reddit, & preffus aboletur.

Hunc in modum curabitur: erecto homini iubemus ut fpiritum contineat, quo in omnem partem diftendatur: deinde omnem umbilici excrefcenciam orbiculatim a

10 tramento fcriptorio notabimus, refupinatoq; homine fcalpello tumorem, qua nota atramenti eft exafperabimus: deinde medium hamo eleuatam, lino aut neruo qua exafperatio eft, circum astringemus (hoc enim pa-

15 oentes, pofttea tumore conffricto iuxta uerticem ad aperto digitorum indicem demittemus, tentabimusq; diligenter num intefhini implexus, aut pars omenti fimul fuerit conffricta. Ac fi quidem intefthinum fuerit relictum

20 laxata funiculi anfula, id introrfum pellemus: fi uero omentum fit, eo retracto, quod fuperuacuum eft amputabimus, uale quod (ut uerifimile eft) coincidit, deligato mox duplici acu fimplex linum ducente, hiantia per incifionem cutis factam traiectamus, & anfulis linorum

25 ex quatuor unitis conffrictionem mollemur. Vbi corpora lino deuincta computruerint exciderintq; linamentis curatio abfoluetur, fi cauam magis cicatricem fieri femper cupiamus. Hæc quidem ad omenti, aut intefhini affe-

30 ctum pertinent. At fi caro, aut humor, aut fanguis uitium crearit, tumoris medio circulatim præciffo: deinde quod incidet extra peritonæum fublato curationem in umbilico carni generandæ dicatam tentabimus. Porro fi umbilicus emineat aut ex uenæ adapertione, aut fpiritus interpofti attingi non debet, quemadmodum etiam

35 aneurifmata.

PAVLI ÆGINETÆ
DE INTERIORE ABDOMINIS

membrana conuulnerata, item de intestini, aut

amenti procidentia. Vbi etiam tractatur,

quomodo uentris uulnera san-

ciantur ex commentariis Ga-

leni. Cap. LII.

Quomodo interioris abdominis membranae uul-
nera optime queas manu curare, deinceps ue-
nit considerandum. Si igitur paruum adeo uul-
nus extiterit ut inflatum iam quod procidit intestinum
remittere non liceat necessarium est, aut flatum elicere,
aut uulnus ampliare. Satius autem fuerit meo iudicio
quod prius dixi agere, si modo id consequi possis. At
qua magis ratione id consequare, quod si causam unde inte-
stinum inflatur, est medio sustuleris: Quae igitur ea est ini-
mirum, ambientis nos aeris refrigeratio: quare etiam re-
medium ex calore petetur. Itaque spongia, molli aqua
calida madenti, mox expressa calefacere intestinum op-
portet. Praeparatur autem interea uinum austerrimum cali-
dum et enim hoc magis quam aqua calefacit, ac robur inte-
stino adiicit. At si per haec intestini inflatio non cesserit,
tanta peritonaei pars incidit debet, quanta, id quod exci-
dit, opus habet. Idonea uero ad eiusmodi sectionem
habentur ea quae Graeci syringotoma uocant, id est, quae
ad fistulas incidendas sunt accommodata. Scalpelli uero
quibus acies utrinque est, aut quibus cuspis acuta ha-
betur, omnino uitari debent. Situs laboranti appositus
fuerit, cum in inferiori parte uulnus factum est, si sursum
uerget: cum in superioribus, si deorsum, & si in dextris
uulnus sit, in contrariam partem corpus incumbet, si in
sinistris, in dextram, atque hoc tum magnis, tum exiguis
uulneribus commune est. Ceterum cum intestina in pro-
prium reponi locum debent ex magno uulnere collas-
sa ministro dextro opus est: oportet enim ipsum, ubi
manibus suis totum uulnus a foris apprehenderit, intro
repellere, constringere ac exiguum semper fluenti denu-

dare quietiã id qđ consultum est, mediocriter cõprime
 re, quoad totũ psuatur, Porro qđ idonea suendi abdomi
 nis ratio existat, deinceps dicamus. Qđ in colre abdomẽ
 cum interiori ipsius mēbrana nempe peritonæo conue
 5 niet, inciendum qđẽ à cute est, atq; ab extremo intror
 sus acus demittitur ubi iam & cutē & restũ musculũ totũ
 tũ transferit, p̄terito qđ ei subiacet peritonæo, p̄ reliquã
 huius partē eã ab interno extrorsum, atq; inde p̄ reliquũ
 abdomen traiectabis: ubi hoc penitus p̄transferit, rursus
 10 ab externo introrsum, idem abdomẽ p̄forãdũ est: mox
 ubi peritonæum quod illi quoq; subest p̄terieris, & ad
 cõtrariũ pueneris, id quoq; ab interno extrorsum ppun
 gi, unaq; cũ eo totũ ipsi cohærēs abdomen debet. Dein
 de ab hoc rursus inciendũ, atq; id cũ cõtrario pitonæo
 15 cõsueudũ. Ac rursus uicina et cute traiecta, iterũ ab ea
 parte acus introrsum est iniicienda, cõsueudumq; id cũ
 cõtrario peritonæo, inibi quoq; uicina cute transmissa:
 atq; hæc iterũ iterũq; faciendũ sunt, quoad totũ uulnus
 similiter cõsuerimus. Intervallũ uero futuræ qđ ad cõ
 20 p̄scenda ea qđ subsunt p̄tinet, breuissimũ esse postulat.
 Qđ aut ad firmitatē requiritur, inter suturas cutis ne alibi
 rūpatur, ut liter breue nō est, quare uitato utriusq; abscef
 su, eligenda mediocritas est. Iam hoc quoq; oĩum ulce
 rũ cõe quodãmodo est sicuti et ipsius quo suunt, si
 25 si ratio. Qđ n. durius est, cutē rūpet: qđ mollius, cõfe
 ssim ipsum rūpatur, pari modo si p̄xime oras summas
 acũ transegerit, qđ reliquũ est cutis, qđ minimũ est, dũ
 uiolenter abducitur, rūpi cogitur. Sin plurimũ ab iis res
 cesseris, nō paræ cutis i glutinatũ reliquee. Hæc licet oĩm
 30 sint ulcẽ: cõia, maxime tñ seruanda in abdomine suen
 do arbitror. Porro ipsum abdomẽ, aut quẽadmodũ est
 expositũ, cõsuetur, huc diligentia adhibita, ut peritonæũ
 abdomini coalescere possit. qđ uix sperare audeas, cũ
 35 neruosũ existat: aut sicuti qđã facitiant, qđ cognatæ na
 turæ sunt, ea committunt, utpote peritonæum perito
 næo, abdomen ebdomini. Id autem fiet in eũ modum,

PAULI ÆGINEYÆ

A uicino nobis abdomine incipitur, atque ab externo
 introrsum per id solum acus traiecitur post præteritis
 utriusque peritonæi labris, ex obiecta parte à foris intror- 5
 sum per utriusque eius labrum acus reuocatur: dein hæc
 rursus reducitur, atque ab interioribus foras per aduer- 5
 sum abdomen transmittitur. Hic modus à communi,
 & ex prompto, quo nimirum uno adactu per quator la-
 bra acus traicitur, id differt, quod peritonæum totum
 intra abdomen prorsus recondit. Cæterum medicamen- 10
 ta ad hæc idonea materiæ esse debêt, cuius sunt ea, quæ
 cruentis iniiciuntur. Vt autem nulla pars principalior cõ- 10
 fortii, lege doleat, lanam conuenit mollem oleo medio-
 criter calido imbutam toti, quod inter inguina & axillas
 las est, circumdare. Præstiterit autem si per clysterem in 15
 testinis aliud simile infundas. Si uero in nonnihil in 15
 quoque intestinis conuulneratum sit: quod iniicietur, ul-
 num nigrum, austerum & tepens erit, eoque magis si to-
 tum usque ad interiorem meatum pertusum sit. Facile
 igitur curationem recipiunt intestina crassa: secus habêt 20
 tenuia: ieiunû uero omnibus insanabile est, tum propter 20
 uasorum magnitudinem multitudinemq; tum quod tu-
 nica eius prætenuis neruosaque existat. accedit huc quæ
 etiam bilem synceram totam recipiat: adde quod om- 25
 nium maxime iecori uicinum habeatur. Ventriculi por- 25
 ro imæ partes carosæ curari cum fiducia debent, siquid- 25
 dem fieri potest ut res bene succedat, non solum quod
 hæc crassiores sint, sed etiam quod sanantia remedia faci- 30
 le hoc ipsius loco subsistant. At ulcerum quæ os infe- 30
 stant curationi sensu illius acumen aduersatur. Cum aut- 30
 tem peritonæo rupto omētum prolapsum aut liuescat 30
 aut nigruerit, sine exceptum antequam nigrescat, ne san- 30
 guis profundatur, præcidere conuenit id quod post uin- 30
 culum habetur, atque ut in imo sine iam commemoras- 35
 tæ abdominis suendi rationis uinculi fines pendeant, cu- 35
 rabimus, quod scilicet facile eos cum ex uulnere suppu- 35
 rante eructentur, eximamus.

AD TEGENDAM GLANDEM

colis si nuda est. Cap. LIII.

IN quibus glans colis penuria cutis non contegitur, aliqui indecoris gratia duplicem administratiōis modum excogitarunt, nunc in superiore colis initio cutem orbiculatim secantes, ut factō ipsius diuortio, inferior cutis attrahatur, donec glans occultetur: nunc subtus interiorem cutem à glandis radice scalpello excoriantes, inde inferiorem trahentes, mox linteo quodam molli ambiens præputium deligantes, ita ut linteolum aliquod qua cutis excoriata est, interponatur, ne præputium cum glande coalescat. Hunc modum Antyllus magis recipit, longiore ipsum oratione exponens. Nos autem summam dixisse contenti sumus, quoniam raro inter artis opera huiusmodi administratio requiritur, tum quòd affectus nullam muniis obnundis difficultatem pariat, tum quòd neque tantum indecoris afferat, ut eo magis glandem aliquam ex cuirurgia deligas.

QUOMODO GLANS PENIS CONTECTA aperiri possit, uittium dicitur hypospadiæon. Cap. LIIII.

PLerisque glans ab origine non perforata est: uerum sub cane appellato qua glans suspensa est, foramen habetur: unde neque urinam facere anterus possunt, nisi particulam admodum pubem uersus inclinent, neque iberis dare operam, cum semen ipsorum in uterum recta non possit eiaculari. Omnium itaque simplicissimus tutissimusque curationis modus est, qui fit per abscissionem. Itaque resupinato homine glans sinistrae manus digitis ualide attolletur: deinde eadem scalpelli acie iuxta coronam præcidetur plaga non obliqua, sed sculpturae simili, ut per medium eminentia quodam glandem representans appareat. Quoniam uero sæpe sanguis profundi solet, si fieri potest medicamentis ei retinendo dicitur sistemus, sin minus tenuibus feramentis aduremus.

DUplex phymi causa est: aliquando enim sic glân-
 dem præputium tegit ne nudari possit: aliquan-
 do retrorsum deducta reduci non potest. Hæc
 species proprie periphymosis dicitur. Prior itaque dif-
 ferentia, aut ex cicatrice quæ in præputio concreuerit,
 aut ex carnis incremento quod illic coaluerit. Altera genitalium
 inflammationibus fertur accepta, quoties deducto præ-
 putio glans intumuerit, nec ultra deducto operiri ea pos-
 sit. Si igitur prima phymi causa fuerit, curationem hoc
 pacto tentabimus figurato homine, ut par est, præputium
 in anteriorem partem attrahemus, demissisque, in sum-
 mum ipsum hamulis tribus, quaternisve, ministris conti-
 nendum exhibebimus, iubentes, ipsum quantum fieri
 potest, adducant aperiantque: deinde sic ex cicatrice exte-
 rior collectio fuerit creata, scalpello ab interiore parte
 præputium in tribus quatuorve locis incidemus lineis
 directis & æquali inuicem spatio distantibus, idque intrin-
 secus est autem duplex in glande præputium: os igitur
 ipsius ab interiori parte diuidemus, sic enim contractio-
 ne quæ ex cicatrice coaluit, dissoluta, præputium super-
 inducemus. At si caro ab interioribus adnata phymum
 produxerit, carne tota ferro scarificata, præputium nu-
 dabimus: carnem inter lineas eminentem rademus, pos-
 stea plumbeam solenam glandi uniuersæ circumdabi-
 mus, inuoluta ipsi papyro sicca. Habeat autem solena
 foramen undique æquale, sic enim huius circumpositi
 præputium adductum rursus coalescere prohibebitur,
 dum & à plumbo & papyro inuoluta distentum serua-
 tur: intumescens enim ex deligatura magis adhuc cutem
 diducet. Hoc igitur faciendum est, siue ob cicatricem, si-
 ue carnis processum phymo generato manum adhi-
 buerimus. Sin autem periphymosis appellata creetur, ue-
 rustate temporis committitur, & curationem non recipit,
 nisi quis eo modo uelit tractare quem ad tegendam
 glandem usurpamus, Sin autem nondum coaluerit, uis

bicibus super ipsum rectis tribus, aut quatuor, aut etiam pluribus circularim excitatis, oleo copiosiore tepido suo perfuso extrorsum attrahemus.

SI PRÆPUTIUM GLANDI
adhærescit. Cap. LVI.

Glans & præputium inuicem committuntur ex ulceratione præcedente. Conuenit igitur sub cute, quantum licet, excoriata, acie scalpelli, aut spatula polypo accommodata, ea quæ resistunt, dissol uere id potissimum conantes, ut glandem pure à præputio adhærescente discernamus: quæ si non fuerit expeditum, glandis potius non nihil ad præputium assumere, quæ e contra ratio: cum non præputium tenue sit, facile perforatur. Vbi commissuram dissolueris linteum tenue aqua frigida madens, glandi & præputio interponendum, ne rursus coalescant, uino astringente cicatricem ipsis obducemus.

DE CIRCVMCISIS. Cap. LVII.

Non de iis qui religioso gentium more circunciduntur, nunc uerba faciemus: sed de iis quibus affectu naturalium oborto, præputium nigrescit. Itaque in iis totum quod nigruerit, orbicularim præcidi debet, deinde squama cum melle utendum, uel etiam malicorio, & eruo medicamento instar quod linteolis illinitur. Si uero sanguis quandoque profluat ferramentis lunatis utendum, quæ utrisque simul inicitur, & ipsi sanguinis profusio, & uulneri depascenti. At si tota interrim glans absumpta fuerit, exiguam è plumbo solenam imponentes meatui, per ipsam ægrotum urinam redde re iubebimus.

DE THYMIS NATURALIUM. Cap. LVIII.

Thymi cariosa sunt tubercula, nunc in glande, nunc in præputio concretescentia. Ex his, alii con tumacis, alii facilis curationis sunt. Mitiores itaque scalpelli acie deradere conuenit, & chalcitidem ipsis inspergere: in malignis, eo quod uitiatum est, exciso

PAULI ÆGINETÆ

adostione utendum. At si contra se mutuo in præputio
fiant thymi, hi, intra ipsum; illi, extra, oportet omnibus ip
sis confestim manum admoliri, ne præputium structu
ra tenue, imprudenter pertundamus. Sed primum inte
riores auferre consilium est, iis q; cicatrice obductis, tunc
quoq; exteriores aggredi. Nonnulli uero recentiorum
forfice ipsos auellentes equino pilo deligatos curare so
lent, quemadmodum alii refrigerato ferro cadenti eos
dem deurunt.

DE RECTO SYPHONE

qui catheter dicitur, & clystere
uesicæ. Cap. LIX.

Cum urina non redditur, quod iter ipsius obstru
ctum sit, aut concreto intus sanguine, aut calculo
aut alia quadam causa, recto syphone id quod su
perfluum est eximemus, quem modum Græci cathete
rison uocant. Sumpto igitur eiusmodi syphone, ætati
& sexui conuenienti, in rectum ita ipsum dirigemus, qd
hoc modo fiet: lana exigua lino deligata per medium,
linoq; ex acuto iūco per catheteris fistulam traducto la
nam foramini adaptabimus, iuxta catheteris mucronē,
ac præciso forfice quod ex lana eminet, catheterem in
oleum demitemus, ægro in subsellium prius irroratū,
si nihil prohibet, collocato, & catheterem in rectum in
feremus usque ad colis basim: deinde naturalia ad um
bilicum intorquebimus: etenim ab hac parte obliquus
uesicæ meatus existit, deinde sic cathetera adigemus.

Quum uero in pene prope sedem id euenerit, rursus
genitalia imposto instrumento deflectemus, in natura
lem reducentes figuram (nam à peritonæo uesicæ me
atus sursum tendit,) propellemusq; catheterem usque
dum uesicæ suum penetrauerit: secundum hoc, limum
catheteri iniectum retrahemus, quo urina simul cum la
na attracta subsequatur, quemadmodum in sypthonibus
accidit: atque talis demittendi catheteris modus est. At
quia subinde exulcerata uesica collui desiderat, si quidē

oricularii

oricularii clysteres enema possint trāsmittere, illis in prædictum modum utemur, in uesicam demissis: si fieri nequit, per catheterem pelle, aut uesica bubula adaptata, enemate colluemus.

5 QVÆ CVRATIO CALCVLORVM
 sis adhibeatur. Cap. LX.

CVM alibi demonstratum sit qua ex causa calculi generentur, tum quod pueris in uesica magis: prouectioribus, in renibus crescant, hunc rationē
 10 exponemus, qua excindi possint, ubi notas prius eorū quæ in uesica nascuntur, designauerimus. Urina igitur aquosa est, quod in eis subsidet, arenosum: pudendum continuo uexatur pruritu, laxatur sine ratione, rursusque arrigitur, crebro id contrestant irritati ægrī, & maxime pueri.
 15 cum calculus in ceruicem uesicæ incidit, etiam repente urina supprimitur. Porro inter eos quibus calculus excinditur, pueri quidem usque ad quatuordecim annos propter corporum mollitudinem, facile curationem recipiunt: senes, quod corpus ipsorum contumax sit, uix
 20 confanescunt: mediæ horum ætates etiam in hoc, medio quodam modo habent, ac rursus facile sanantur qui maiores calculos habent, quod inflammationibus assueverunt: qui minores, difficulter sanantur, contrarias ob causas. Hæc cum ita se habeant, ad chirurgiam profecti, cō
 25 quassatione utemur prius, interim per famulos, interim ipso ægroto ex alto quodam loco desilienti, quo calculus ad uesicæ ceruicē propellatur, deinde figurari æger debet ceu rectus in sedili, manibus subter femora porrectis, quo in angustum uesica compellatur. Si igitur cō
 30 tingentibus nobis calculus in penem prociat, quassatu exturbatus, ferrum inde tentabimus. Sin minus sublatabatur, indicem sinistræ manus digitum, si puer sit qui ægrotauit, uel etiam medium, si ætatis sit prouectioris, oleo inuētum, in anum demitemus, & supinis digitis perquirentes, calculumque illapsum paulatim traducentes, in uesicæ
 35 ceruicem impingemus: & digito uno, pluribusque pro-

FAV. AGIN,

HH

PAULI ÆGINETÆ

pellentes ipsum in exteriora impactum, ministro altero
 manibus uescicam premere iusso, alteri præcipiemus de
 extra manu testiculos sursum teneat, sinistra penem exten
 dat in alteram partem, qua sectionem moliemur: ipsi ab
 sumpto scalpello ad calculos aptato, inter anum & testi
 culos, non per medium penem, sed in alteram partem
 iuxta sinistriorem clunem obliquam super lapidem q
 parti secundæ supponitur, ducemus lineam, quæ extrinse
 secus latum habeat spatium, intus non amplius, q̄ ut cal
 culus per id queat excidere. Interim siquidem digitis
 super anum inuixis, aut digito unâ cum sectione sine
 euulsione calculus clementer exilit, sin minus exilierit,
 uulcella superiniecta huic accommoda eximemus. Cal
 culo iam ablato, medicamentis sanguinem coercētibus
 ex manna thuris, aloë, symphyto, uel etiam milfy, & cons
 similibus sanguinis profusionem sistentes, lanas, aut lina
 menta implicita, œnelæo madentia imponemus, & liga
 minibus septem costarum ad calculos accommodatis
 utemur. At si profuuii sanguinis metus sit, linamentum
 implicitum ex posca, aut hydrorofato iniciendum est,
 & ægro decumbente crebrius locum perfundemus.
 Postq̄ tertio die solueris, & hydrelæo copioso irrorau
 ris, tetrapharmaco linteolis illito utendum, ita ut frequē
 tius ipsos dissoluas curesq; propter urinæ acrimoniam.
 At si inflammatio quæpiam superuenerit, cataplasmatibus
 & superfusionibus ad eam inscriptis adiuuabimus, ac
 in uescicam rosaceum aut chamæmelinum, aut butyrum
 nisi aliqua nos inflammatio impediât, demitemus, sim
 liter etiam si ulcus pascēdo aut alio quodam modo ser
 pat, aut maleficum fuerit singulis congruentia adaptabi
 mus, cum ulcus inflammatione caret, lauacrum adhibe
 tur, inde emplastrum diachylon, tum lumbis tum imo
 uentri superaccommodatur. Per totum uero curationis
 curriculum, femora simul conuenit deligare, & cum res
 mediis requiescere. Sin exiguus calculus coli incidit &
 per urinam reddi nequeat, præputium ualide in antero

5

10

15

20

25

30

35

ra attractum deligabimus supra glandis summitatem, item post pudendum colem uinciemus, iuxta terminum ad uescam spectantem constrictione adhibita: deinde in fra calculum diuidemus, super lapidem qui illi excidendo subicitur. flexo autem cole illū eiiciemus, solutisq; uinculis ulcus sanguine cōcreto uacuabimus. Posterius itaque uinculum iniectum est, ne calculus retrorsum recurrat: anterius, ne post lapidem exemptum præputii soluti cutis in oppositum recurrens diuisionem contegat.

DE TESTICVLORVM PARTIBUS. Cap. LXI.

Naturæ testiculorum finitiones, cum ad ramiculorum rationem conferant, priusq; ad illam ueniatur, proponendæ sunt. Igitur testiculus substantia quædam est glandulosa fragilis, ad genitalem seminis uim effecta. At nerui testium, quos Græci parastatas & cremasteras ab eo appellant, quod ex illis genitales partes dependent, spinalis medullæ ex cerebri membrana propagines sunt, cum uenis arteriosis ad testiculos pertinentes per quos semen in naturalia permeat. Seminaria autem uasa, uenæ sunt à caua uena in testiculos sinuosis anfractibus pertingentes unde testiculi alimentum capiunt. item tunica naturæ neruosa in orbes implicata, in gibba quidem parte, atque anteriori, à testiculo libera est: in concaua & posteriore, ipsi adhærescit, ex interiore abdominis membrana originem trahens. Vocant autem partem hanc qua testiculo adnata est, posteriorem prosphysin quasi dicas adnexum. Darti uero membranae sunt, quæ exteriorem testiculi cutem cōglutinant, iuxta tunicam erythroidem dictam ei adhærentes: quibus partibus & illa post testiculos tunica adunitur. Hæc autem ipsa cutis exterior rugosa testibus circumdata, scrotum nobis Græcis oscheon dicitur.

DE AQVOSO RAMICE, HYDROCELE. Cap. LXII.

HH II

PAULI AEGINETA

Humoris otiosi in parte aliqua corporum scrotū
 implicantium colluies, tumorem excitans sensu
 sibilem hoc nomen sortita est. Colligitur itaque
 humor magna ex parte, in tunica erythroide appellata,
 circa anteriorem testiculi regionem, qua potissimum
 membrana illa à testiculo separatur. Raro extra mem-
 branam hanc erythroidem uitium contrahitur. Subinde
 peculiari tunica humor comprehenditur, uocantq; hoc
 mali chirurgici in superuenienti ortum. Quare si ob
 causam præcedentem, exempli gratia, particularum im-
 becillitatem uitium oboriatur, sanguis alimenti ratione
 adductus, in aquosam serosamq; substantiam mutatur:
 si ex ictu, sanguinea, aut fœculenta substantia comprehē-
 ditur. Communis nota est, tumor indolens, firmus, ac sta-
 bilis in scroto, quacunq; tandem occasione non euanes-
 scens, sed in iis qui modicum continent humorem, ceo-
 dens: in illis qui copiosum habent, non item. Ac in qui-
 bus erythroides tunica humore distenta est, tumor rotū-
 dus paululum, & oui modo longiusculus apparet. His
 testiculus in conspectum non uenit, ut qui undequaq; sit
 implicatus, si extra erythroidem membranam sub darts
 habeatur, per pauca corpora sublabitur. At si humor
 ex superuenienti coierit propter cōtractionem ex omni
 parte, & rotunditatem, tumor alterius testiculi imaginē
 exhibet: & cum aquosus humor extiterit, tumor conco-
 lor pellucet: cum fœculentus aut sanguineus, aut rubicu-
 dus, aut liuidus apparet: cum autem in utraq; scroti par-
 te hæ notæ apparuerint, duplicem ibi ramicem esse cō-
 gnoscēs. hoc modo scalpello curantur: derasa pube &
 scroto, nisi puer fuerit, ægrum sup sedile resupinabimus,
 podici panniculo multiplici subiecto, scroto autē spon-
 gia iustæ magnitudinis: ac sedentis à sinistra ægrotantis,
 ministro qui ad dextram sedebit, iubebimus ut genitale
 in alteram partem protendat, & cutem scroti ad abdo-
 men eleuet, nos scalpello scrotum à medio iuxta lon-
 gitudinem usque ad pubem fere recta linea incidemus,

quæ uicina sit lineæ scrotum per medium secanti, diuide
 musq; tunicam erythroidem. Porro si humor ex accelsu
 forio in adnata membrana hæreat, qua uerrex eiusdem
 tunicae eminet, illac diuisionem moliemur. Hamulo au
 5 tem oræ uulneris diducentur, & cultro ad hydrocelicos
 aptato scalproq; membranæ detractis tunica erythrois
 des nudatur, mox eadem per medium scalpello findit
 tur, per illas potissimum partes, in quibus à testiculo re
 cedit, humore iam toto, aut maiore ipsius portione in
 10 uase aliquo excreto, erythroidem membranam hamu
 llis eximemus, utpote tenuissimam ipsius partem. Inde
 uero Antyllus suturis & medicina cruentis accommo
 data utitur: recentiores ea: quæ quod carnem inducat,
 sarcotice appellatur. At si testiculus putredinem exper
 15 tus aliove modo uitiatu deprehendatur, uasa cum ner
 uo, qui ab inguinibus dependet, cremastere dicto fune
 excipiemus, ipsoq; cremastere præciso testiculum eximis
 tur. Item in iis qui duplici laborant ramice, similiter bifa
 20 riam curationem moliemur utrinq; per scroti partes ad
 inguina lineas incidentes, mox specilli mucrone per di
 uisionem deorsum ad scroti extremum demisso, ipsoq;
 scrotum extollentes, acuto scalpro lineam qua humo
 25 ris est emissarium, incidemus, ut & sanguinem concre
 tum, & pus per eâ excernamus, ipso uero scalpelli mu
 crone linamentum in longitudinem implicitum superio
 ri diuisioni inferemus, & uibicibus per spongiam deter
 sis lanam oleo madentem per inferiorem testiculum in
 30 sinuabimus, extrifecus alias lanas œnelæo imbutas scro
 to, imo uentri, inguinibus, peni & lumbis supiniuemus,
 linamentum triplex super hæc explicitum deligamus
 uinculo in sex costas porrecto, congruisq; ligamentis:
 deinde homo decumbet lanis scroto subiectis, ut con
 35 quiescat, pelleq; super ipsas molli explicata, quo fomen
 ta excipiant. Cæterum superfundemus oleum calens.
 post hoc ubi solueris tetrapharmaco linteolis illito in
 uulnere uteris, linamentum ex fariuaceo polline immus

rans, extrinsecus fomenta rursus propter inflammatio-
nem usque ad diem septimum iniiciuntur, inde medica-
mento quod linamentum contineat utemur. Vulnere
expurgato, & carne iam mediocri obducta, deinceps est
lauacris adhibitis linamentum auferri debet, & reliqua
curationis parte subsequente quemadmodum prius ex-
plicatum est, utemur. At si inflammatio quepiam fuerit,
aut sanguinis profluvium, aut aliquid eiusmodi interea
superuenerit, conuenienter unicuique occurrere conuenit,
ne semel dicta iterum repetam. Si uero uisione potius
in aquoso ramice, sicut recentioribus uisum est, adhibea-
mus omnia que ante chirurgiam, & post eam dicta sunt,
exequemur, ipsum uero chirurgie opus sine ferro solum
& diuisione per humoris emissarium fieri debet. De
cem itaque aut duodecim ferramentis literam Græcorum
Γ imitantibus, & duobus gladiolis primum scro-
tum ferro Γ referenti per medium aduremus, cultello
autem, aut obtuso hamo membranas excoriantes ferra-
mento ensi simili has ceu præcidentes aduremus. Nu-
data uero tunica erythroide, facile autem cum alba &
tenuis existat cognoscitur, acie ferramenti instar Γ literę
facti perurentes humorem excernemus, postea totam
ipsam detectam hamulis attollentes, ferramento gladio
lo simili auferemus.

DE CARNOSO RAMICE

& tophaceo. Cap. LXIII.

Caro in parte aliqua corporum que scrotum im-
plicat succrescens camosum ramicem produ-
cit. Nascitur autem ea ex causa latente, testiculo
fluxionem experto induratoque, aut ex ictu, aut imperita
post ramicis succissionem curatione: subsequitur autem
nos color ubique sui similis cum duritia. Si autem tumor
in ferrum coalescat, nullus nec color, nec sensus adest: si
maligni referat naturam, dolor urget punctorius. Itaque
ferrum admoventes ægro figurabimus ipsum, sicut &
prius diuidemusque; similiter, & si quidem ex concreta te

5 **U**iculi carne uitium creatum sit, & darton membranam
 & erythroidem consimiliter discindemus, deinde testis
 culo eleuato, eoq; extra erythroidem exempto, crema-
 10 **stere** segregato à uasis, hæc quidem constringemus, illū
 uero nempe cremafterem amputabimus: testiculum ue-
 ro qui cum aliorum carne coaluerit, seu alienum eiicie-
 mus. Sin hæc concretio in tunica aliqua, aut uase subna-
 15 **scatur**, seroto diuiso subiectisq; carni membranis, totū
 quod in carnem cōcreuit auferemus, quod si posterior
 commissura carne fuerit glutinata, iis quæ ambiunt ip-
 20 **sam** adeptis testiculum simul cum ea excipiemus: q̄p-
 pe fieri nequit, ut testiculus sine hac permaneat. Cateo-
 rum topi & in testiculo & in membrana erythroidi
 25 **occalescunt**, renixu multo, duritie, & inæqualitate à car-
 noso ramice & aquoso discreti. His igitur manum sicut
 etiam carnosu ramici admolierur.

DE VARICOSO RAMICE

& uentoso. Cap. LXIII.

20 **V**asa in seroto, aut dartis membranis dilatata u-
 rices simplici uocabulo nominant. Alia uero
 quæ testiculum nutriunt, si uaricum more dila-
 25 **tentur**, uaricosum ramicem, Græci cirsoelen uitium nū-
 cupant. Notæ horum euidentes sunt, quippe pars affe-
 cta tumidior, obliqua modice uuæ in modum, & testi-
 culi relaxatio apparet, tum aliæ nonnullæ difficultates,
 30 **maxime** in cursu, exercitio, & itinere. Hoc modo cura-
 mus: ubi commode ægrū figuraueris, serotum manu p-
 mulcetur, neruus cremafter in partem inferiorē repelli-
 35 **tur**. Facile autē dinoscitur, ut qui tenuior uasis sit, solidior
 renitensq; seu potens ualidusq;: eger quoq; ad depres-
 sionem ipsius inolet, & iuxta colem turbatur: uasa autē
 40 **digitis** nostris & ministri excepta i seroto, ualideq; diste-
 ta, acie scalpelli obliqua adacta supra instrumentū quod
 45 **uasis** cedendis supponitur fecabimus, deinde p hamus
 los ea q̄ cui subiacent eleuata excoriantur, uasis ut in

HH iiii

PAULI ÆGINETÆ

capite de angiologia & aneurysmatis disputatum est, denudatis, acus duplex linum trahens transmittitur, an saq; lini abscisa, uasa & in prima ipsorum dilatatione & inferiori extremo fune deligabimus: & per medium re eta incisa linea, & sanguine qui coierat euacuato, medici
 cina ipsos curabimus quæ pus moueat, ut etiã funicu
 licum uasis sua sponte excidant. Leonides autem præ
 cipit, quod si aliqua ex uasis testiculorum nutritibus dis
 lata fuerint, hoc modo esse faciendum: si omnia, testicu
 lum cum ipsis capi oportere, ne uasis alentibus destitu
 tus contabescat. Porro uentosus ramex, quem genere
 aneurisma existat. Leonidi quidem non attingendus ui
 detur, propter periculum quod in uaricibus ab incessa
 bili sanguinis profluuiio accidit. Recentiores autem quã
 duplex ipsius sit generatio, alia ex quatuor uasis testicu
 lum alentibus, alia ab arteriis darton membranam &
 scrotum inter currentibus: hunc quidem ceu desperatã
 salutis, repudiant: illum priorem scalpello curant, discer
 nimus autem ipsos, quod qui ab arteriis enascitur, facile
 ad digitorum constrictionem euanescat, qui à uenis tes
 ticulum nutritibus, aut neutiquam, aut cum multo
 metu. Cæterum curamus ipsos, ut in uaricosis ramico
 bus comprehensum est, singulas uenas fune excipientes
 deligantesq;.

DE INTESTINORVM RA
 mice. Cap. LXV.

INtestinorum ramex, quem Græci enterocelen di
 cunt, est in scrotum intestini deuolutio. Fit aut peri
 tonæo circa ilia dirupto, aut eodem extenso, utraq;
 igitur, ruptura, dico, & extensio ex uiolenta quadam oc
 casione præcedente proueniunt, nempe ictu, aut saltu,
 aut clamore. At qui ualidæ tensioni fertur acceptus, pro
 prie, & ptopter relaxationem, & alias corporis imbecil
 litates, accidit. Notæ utriusque cõmunes sunt: conspicuus
 in scroto tumor: item quod in exercitiis, itinere, spiri
 tus retentione aliisq; occasionibus, idem maior quã

prius euadat: compressus, tarde quidem recurrat, celeriter
 autem rursus deuoluatur, superne intestinum resupina-
 tatis in loco permaneat, donec erigantur. Stercus autē
 in scrotum receptum periculum subinde ipsis intulit: do-
 5 lent enim nonnunquam etiam impressis digitis sonitū
 elidunt. Peculiaris ramis ad extensionem reiati indicia
 sunt, quod nō uniuersim, sed particulatim temporis spa-
 tio & ob causas quaslibet, nonnunquam intestinum des-
 10 uoluatur, tumor æquabilis & profundus appareat, inte-
 stino quod deuolutum est interiore abdominis mem-
 brana, peritonæon uocant, consti-cto. Ex ruptura facili
 ramis signum est proprium, quod uniuersim ab initio in
 testinum deuoluatur, idque ob causas uolentas duntax-
 15 at: tumor immensæ magnitudinis, inæqualis, & per sū-
 ma protinus in cute emineat: quod intestina extra peri-
 tonæum elabantur. Si igitur rupto peritonæo omentū
 duntaxat in scrotum inciderit, uitiū omenti ramex, Græ-
 cis epiplocele appellatur: si intestinum quoque delabas-
 20 tur, omenti intestiniq; ramex, Græce epiploenterocele
 dicitur: si uero & aqua in tunica à rubenti colore ery-
 throide dicta apparuerit, composita ex tribus quoque
 appellatio sumitur. Cæterum neque hos, neque ex rup-
 tura intestinorum ramicem chirurgiæ subiicimus, solū
 25 uero ex intensione ramicem intestini manu curamus,
 hunc in modum: homine resupinato & cute iuxta ingui-
 na per ministrum eliuata, transuersam lineam incidimus
 ut in angiologia explicitum est. Nonnulli uero non tras-
 30 uersam, sed rectam lineam ducunt, hamuloq; defixo di-
 uisionem explicant, quæ testiculum supraiectum men-
 sura adæquet, deinde rursus hamulis per quartam cutē
 transmisissis quot ad uulneris magnitudinem sufficiant,
 retuso hamo, aut cultro membranas & pinguedinem
 subtus excoriantes scalpello præcidimus. detecto autē
 35 undequaue peritonæo, demissoq; indice digito ad po-
 steriorem scroti partem inter peritonæum & dartum
 membranam, posteriorem connexū soluemus, deinde

PAULI ÆGINETÆ

dextra manu extremum implicantes, ad interiora scroti
 simulq; sinistra peritonæum retrahentes ad diuisionem
 excipiemus testiculum una cum membrana rubenti, ac
 ministro uni iubebimus testiculum eleuet, ipsi uero pos-
 teriorem adnexum ex toto simul cum membrana ru- 5
 bentis dissoluentes, explorabimus digitis num intestini
 inuolutio quædam in tunica erythroide relicta sit, & in-
 fra hanc ad aluum propellemus, deinde acu bonæ ma-
 gnitudinis linum ducente duplex decies implicitum ad
 peritonæi terminum qui diuisionem respicit, per mediū 10
 transemus. Succisis autem linis quatuor faciemus, in-
 itia, atque his per uinculum rursus implicatis, utrobique
 peritonæum ualenter desstringemus, iterumq; initis el-
 cum uolutis, astringemus quidem strenue, ut nullum ex
 uasis nutrientibus adhuc possit cedere, ne inflammatio 15
 inde concitetur: item secundum extrinsecus uinculum
 iniiciemus, minus quàm duos digitos à priori distans.
 Secundum hæc uincula digiti instar ex peritonæo relin-
 quentes, totum ipsum orbiculatim præcidemus, auferē-
 tes simul & testiculum: rursus diuisione iuxta emissariū 20
 scroti adhibita, linamentum longum iniicitur, & fomen-
 tis oleo imbutis uinculisq;, ut in aquoso ramice iniectis
 omnia quæ restant, quemadmodum illic expositum est
 perficiemus. Nonnullos autem non imperitos chirur- 25
 gos noui, qui membrana erythroide excisa, ferramentis
 candentibus extremum ipsius adurerent, sanguinis pro-
 fluiui metu, ut est uerisimile. Hi autem ipsi post scalpelli
 administrationem egros protinus in folio oblongo li-
 gneo, cui aqua inesset calida ad septimum diem usque
 lauabant, quinque per diem noctemq; id facientes, p- 30
 sertim in pueris, & mirifice res procescit: nam citra infla-
 mationem ipsi secabant, & funiculi una cum corporib⁹
 protinus decidebant. Interea uero dum ægri lauabant,
 prædictæ superfusiones iniiciebantur. Alius quispiam 35
 præter commemorata, etiam pipere trito cum oleo cer-
 uicem ipsorum eodem tempore infricabat.

DE INGVINVM RAMICE,
bubonoccele uocatur. Ca. LXVI.

Intestini ramicem ex intentione creatum, inguinum
 hernia præcedit: primum enim peritonæo intenso,
 7 intestinum laxatum tunc quidem in inguina abscedit
 factq; ramicem, quem Græci bubonocelen dicunt.
 Hunc uetustiores in eum modum scalpello curant, linea
 transuersa per inguina intumescencia, tres digitos longa
 inciditur. Hinc membrana & pinguedo eximuntur, mus-
 10 cro autem scalpelli per mediū peritonæo detecto, qua
 fastigiatur adigi debet, is enim intestina in altum repellit.
 Itaque peritonæi eminentias utrinq; factas per scalpelli
 mucronem futuris inuicem commitemus, deinde mus-
 cronem extrahemus, neq; peritonæum præcidentes, ne
 15 que testiculum, neq; aliud quippiam retinentes, sed præ-
 sidio cruentis idoneo persanantes. Quoniam uero res
 centiores ustionem potius in inguinum ramicibus pro-
 barunt, hanc quoq; non incongruenter trademus. Hoc
 20 mo mediocriter moueatur, tussu uiolenta, intensio, spi-
 rituq; retento: ubi tumor in inguinibus apparuerit locū
 qui uri debet, atramento scriptorio aut collyrio figura
 triangula circumscribemus, transuersam lineam per in-
 huina sursum ducentes, insicemusq; signum per triangu-
 li medium. postquam æger decubuerit, candens ferrum
 25 per mediam notam imprimemus, primum clauatum,
 inde per trianguli costas Γ literæ figuram repræsentans,
 tertio in lateræ aut lenticulæ modum factis, totum trian-
 gulum exa quabimus ministro per totam ustionem sal-
 niem panniculo extergente: tā alte uero aduremus, quo
 30 usq; pinguedinē pertingamus, idq; in habitu corporis mo-
 derato, neq; n. in gracilibus ob siccitatem ferrum altius
 admouendum est, ne imprudentes peritonæum adura-
 mus, neq; tamen in crassioribus pinguioribusq; in quib;
 35 ōtum uri conueniat artificiosa deprehēdem^o cōiectura.
 Secundum ustionem sal unā cum porro tritus crustæ

PAULI ÆGINETÆ

insinuabitur, & inguinario in litera X similitudinem ligamento utemur. per insequentes dies remediis quæ crustam adimunt, nempe omphacometite & similibus curabimus.

CVM SCROTVM ATTRITIS

vestimentorum fragmentis similiter atque tenuantur. Cap. LXVII.

L Axata scroti cute sine interioribus ipsius corporibus vitium maxime indecorum gignitur, quod Græci racosin appellant. Leonides igitur resupinato homine, quod in ea superfluum erat scalpello super asserem, aut durum corium, quod incidendis subscititur excidebat, orasque vulneris futuris committebat. Anstyllus autem tribus etiam quatuorve futuris superfluum cutem prius punctam forfice acuta aut scalpello post futuras auferbat, futurisque adunitam ut cruenta curabat.

QVOMODO FIANT EVNUCHI.

Cap. LXVIII.

CVM ars nostra huc tendat, ut corpora à statu qui præter naturam est, in naturalem deducat, eunuchos faciendi ratio, quam Græci eunuchismum dicunt contraria promittit. uerum quia & inuiti subinde à præpotētibus quibusdam eunuchos facere cogimur, explicandus compendiose modus est, quomodo illis satis faciamus. duplex itaque est, alter contusione, alter excissione perficitur, & prior quidem in hunc modum: Pueri adhuc infantes in aquæ calidæ solium collocantur: deinde ubi corpora eodem solio fuerint relaxata, digitis testiculæ premuntur, usque dum aboleantur & euanescent: dissoluti non amplius ad tactum sublabantur. Excissione hac ratione efficitur: Resupinatur in sedili qui eunuchus fieri debet, & scrotum cum testiculæ sinistrae manus digitis premitur quo facto duas lineas rectas usque nam per alterum testiculum scalpello incidet: ubi exillierint testiculi cute detracta execabuntur, ita ut tenuissimè

solum naturale uasorum commercium relinquatur, atque hic modus, eo qui per contusionem fit magis probatur. Nam qui contusionem testicularum sunt experti, nonnunquam uenerem appetunt, parte aliqua, ut ueris simile est, testicularum inter contundendum delitescente.

DE HERMAPHRODITIS.

Cap. LXIX.

10 **H**ermaphroditon uitium ex compositione, Mercurii & Veneris appellatum est, multum utriusque sexui adferens indecori. Cum enim quatuor, Leonide authore, differentiae existant, tres quidem in uiris, una in mulieribus constituitur. In uiris siquidem alia iuxta penem, alia in medio scroto muliebris pudendi pilis obstiti forma apparet. Tertia uero adhuc accedit, in qua nonnulli per scroti ueluti pudendum urinam profundunt. In mulieribus supra pudendum iuxta pubem uirile frequenter genitale inuenitur, tribus quibusdam ex tantibus corporibus uno tanquam cole, duobus autem ueluti testiculis. Tertia itaque uirosum deformitas qua urina per scrotum excernitur, curationem non recipit, reliquae tres curantur corporibus superuacuis è medio sublati & ulcerum modo tractatis.

QVOMODO NYMPHA EXC

cidenda sit, & cercosis emendanda.

da. Cap. LXX.

25 **C**aruncula in sinu muliebris pudendi subsultas, Graecorum lingua nymphæ dicitur: quibusdam immensae magnitudinis efficitur, & non decentis inuerecundiae notam praese fert. Quomodo uero nonnulli memoriae produnt, sunt quae per hanc partem etiam erectae uiris similiter consistunt & in uenerem ruiunt. Quapropter resupinata muliere specillo nymphæ superfluum prehensum scalpello excindimus: diligentia adhibita ne alte ipsam penetremus: unde fluidus affectus, rhyada uocant, excitetur. Porro cercosim, cum

PAULI ÆGINETÆ

fit carnis ab uteri ore propago q̄ muliebri pudendum
repleat, interim foras caudæ modo procidat, nymphæ
consimiliter auferemus.

DE MULIEBRIVM LOCO

rum thymis condylomatis. & hæmor-
rhoïdibus. Cap. LXXI.

THymus eminentia est à reliqua cute recedens,
nunc rubens, nunc alba, plurima parte sine dolo
re thymi corymbis similis: condylomata uero,
excreſcentiæ sunt in callum indurata, quemadmodum
hæmorrhoides iis quæ in ano sunt respondentes, inte-
rim & sanguinem profundût. oēs itaq̄ eiusmodi in mu-
lieribus excreſcentias, q̄ in conspectum ueniunt, inter de-
tegendum specillo comprehensas, ferramenti quod ex
dimidio spatham refert, acie excindemus, utemurq̄ gal-
la leuigata, aut scisso alumine. Nam deligaturam in his
maiores chirurgi non admittunt.

DE NON PERFORATIS

& phymo. Cap. LXXII.

Genitales mulierum partes clauduntur, interim ex
natura, interim ex accessorio morbo quodam p̄-
cedente, aliàs in imo, aliàs in summo ore, sæpe es-
tiam in medio spatio, idq̄ aut secundum naturam aut
ex obstructione. Quod autem foramen intersepit in-
tercluditq̄, uel caro uel membrana est. Cæterum hoc
mali graue sit impedimentum, modo in coitu, modo in
conceptu uel puerperio, aliquando mensium purgatio-
ne, si quæ loca obstruit caro totum spatium occupaue-
rit, in quibusdam n. mediû foramine patescit. Causa igitur
inuenta, uel ex proptu, uel etiam demisso specillo, si
quædam cõmissura solû fuerit, hæc recta linea scalpello si-
stulis accomodato dissoluemus: sin aut distetio hamu-
lis p̄ mediû corp̄ siue id membrana, siue caro existat trãf-
fixis eleuatû, scalpello diuidem⁹, ac sanguinis fluore me-
dicamētis sine rosione siccātib⁹ suppresso, iis q̄ cicatricē
ducât utemur, instrumēto priapi instar facto iniectis, in q̄

bus potissimū nō alte admodū administratio est adhibita, qđ ea de causa fiet, ne particulæ rursus coalescant. Iā phymus in ostio uulvæ succrescens pari mō curatur.

DE ABSCESSV VVLVÆ.

Cap. LXXIII.

VBi abscessus circa os uulvæ prouenerit q manu tractari queat nō prōpte ad sectionem properas re consilium est, sed cum affectus fuerit absolutus, inflammatio plurima parte increuerit, corp ora quæ humoribus incumbunt, attenuata, idq; propter uteri excellentiam. Inter agendum uero mulier in sella resupinabitur cruribus ad abdomen & femina contractis, inuicē diuarcatis: cubiti ipsius sub poplitibus subilientur & flexu cōgruentibus ad ceruicē deligabuntur, medicus aut ex dextra sedens tentabit specillo, quod dioptram dicunt ætati accommodato, cōuenit aut specillo sinus muliebris aitudinem metiri, ne maior specilli spatio uterū premi cōtingat, & si amplius illud sinu reperiatur, linamenta implicita summis oris imponūtur, ut super ipsa specillum firmetur. Cæterum conuenit specilli trifolium testulam habens in superiora demittere, & specillum à medico contineri, testulā à ministro cōuerti, ut laminis trifolii diductus sinus aperiat. Iam uero si abscessus sublapsus mollis & tenuis existat, quod digitorum tactu subsidet, iuxta uerticem diuidetur spatula, aut scalpello ori uulvæ pure uacuato, linamentum in longitudinem implicitum, lemniscō dicunt, tenerrimum ex oleo rosaceo imponetur, uel potius extra diuisionem sinui muliebri sine compulso inseretur. Extra uero summas oras & super pubem lumbosque lanæ succidæ aut puræ, oleo madentes accommodabuntur. Tertio die infidebit mulier in hydrelæum calidum, aut malvæ decoctum: abstersis sudoribus linamentum in longitudinem implicitum in fissuram tetrapharmaco per se, uel cum discocto melle inunctum leniter insinuas bis: erit autem solutum butyro aut rosaceo, exterior

PAULI AEGINETÆ

regio cataplasmaticis obducetur dum inflammatio cessa
 merit, & uulua abscessu purgata fuerit. Sin autem diffi-
 culter expurgetur, collui debet oriculario clystere ex iri-
 dis decocto, aut aristolochig, aut melle. Cicatrix duci de-
 bet medicamento ex cadmia, soluto uino per, linamen-
 tum irroratum. At si intra os uulua abscessus fuerit, at-
 tingi non debet.

QVA RATIONE PARTVS

ex utero excutiat excidaturque.

Cap. LXXIII.

Quomodo ægre patienti succurratur tertio uo-
 lumine tradidimus: sin autem eo nihil proficias-
 tur, ad chirurgiam merito diuertimus, id primū
 notantes, mulier superstes ne futura sit, an minus: & si q-
 dem salus speratur tunc manum admolierur: sin con-
 tra, attingi non debet. Quæ igitur perniciem sui porten-
 dunt, inexpugnabili dormiendi necessitate premuntur,
 resolutæ sunt, & uix possunt excitari, ac si excitentur in-
 clamata, imbecilliter respondentes, rursus graui somno
 sopiuntur. Nonnullæ conuulsionis modo contrahuntur,
 aut neruis conturbantur, aut alimentum non sentiunt,
 pulsus ualde inturgescēs deprehenditur, sed languidus
 & imbecillis: quæ incolumes futuræ sunt, nihil eiuſmo-
 di patiuntur. Oportet igitur resupinam mulierem in le-
 cto sic collocare, ut figura ipsius magis sit decliuis, cru-
 ra ipsius exporrecta mulieres utrinque contineant, aut
 quædam ministræ. Si uero non adfuerint, mulieris tho-
 racem uinculis quibusdam lectulo adfirmabunt, ne cor-
 pus attrahentes sequens, attractionis uim dissoluat, ac
 sumis uulua oris diductis, per ministrum sinistram ma-
 num contractam conualentibus digitis inunctam, in os
 stium inferemus, idemque pertentabimus, & oleo in-
 fuso relaxabimus, disquirentes ubi uncum quo fœtus
 extrahetur, defigi conueniat. Idonei uero loci sunt qui-
 bus iniicietur, si in caput conuersus infans descendit, os
 cili, occiput, os iuxta palatum, mentum, clauicula, &
 sub

sub costis sitæ regiones, ad hæc præcordia, quæ Græci
 hypochondria appellant: si in pedes conuertitur, ossa su-
 per pubem extantia, intercostalia, clauiculæ rursus & de-
 inde uncus dextra manu continebitur, flexa ipsius digi-
 5 tis occultato, sinistra manu leniter inferemus, & particu-
 læ cuiuspiam ex prædictis usque ad uacua transmittemus.
 huic alter opponetur, quo attractio recta procedat, neq;
 alteram in partem inclinet, deinde æquabiliter trahetur
 non solum recta, sed etiam in latera, quemadmodum
 10 in dentibus eximendis fieri solet, & tensionem interea
 remittere iterum non conuenit, postea uero indicem digi-
 tum unctum, aut etiam plures demissos inter os uul-
 uæ & corpus impactum, orbiculatim circumagere, ues-
 15 luti excoriando: si autem iuxta rationē uncus subsequaz
 tur, in superflora transferre conueniet, atque sic agere dū
 perfecta foetus sit extractio. Si autem secunda obiecta
 fuerit, nec propter obstructionem queat conuerti, circū
 posito pāniculo, ne deuoluatur, modice attrahere oportet,
 ac prolapsum totum ab humero abscindere, idemq;
 20 facere etiam si duæ secundæ prociderint, similiter etiam
 pedes procidentes corpore reliquo non subsequente,
 ab inguinibus amputari oportet: deinde reliquum cor-
 pus distorquere conandum. At si caput iusto maius ob-
 25 structionem pariat, & aquam subter cutem capitis infans
 collegerit, spatula polypis dicata, aut scalpro, aut cultro
 quod scolopomacherion dicitur, inter digitos occulta-
 to, caluariam diuidemus, ut uacuata concidat, quod si
 naturaliter amplum sit caput, similiter diuisam caluariam
 forpice qua dentes aut ossa extrahuntur, cōprimemus.
 30 Si ossa eminent, hæc quoq; auferre ratio est. At si capite
 ad thoracem adactō obstructio prouenerit, eodem
 instrumento clauicularum compages usq; ad interiora
 spatia diuidentur, ut humore uacuato thorax concidat
 & collabatur, quod si non concidat, diuisas etiā clauicu-
 35 las ipsas auferemus, tūc enim collabatur. Porro si imus
 uenter mortuo foetu sit inflatus, aut aquam subter cutē

Collegerit, eadem ratione ac uia eum uacuare cum ipsis
 interaneis aggrediemur. Cæterum si in pedes deferuntur,
 inclinatio facile ad uteri os dirigitur: quæ si iuxta tho-
 racem aut in uentrem fuerit impactus, linam uero ip-
 sum attrahemus, eodemque modo ea quæ ambiunt diui-
 demus. At si reliquis ablatis caput reuersum inhaerit
 firmius, sinistra manus demittetur in uterum, & si os ipsius
 pateat, manum in ima transferemus, ac caput inuestiga-
 tum digitis ad os deuoluemus: deinde uncum unum aut
 alterum defigentes, propter orificii inflammationem non
 propellenus, sed infusionibus pinguibus copiosisque ute-
 mur: item insesibus, fomentis, & cataplasmatibus, ut didu-
 eto ore auferatur, quemadmodum superius comprehen-
 sum est. Porro quum in latera educitur foetus, si quidem
 dirigitur, prædictis utemur rationibus: sin minus, totum
 ipsum intus dissectum particulatim eximemus, cura adhi-
 bita, ne particula quæpiam ipsius nobis nefcis intrus res-
 linquatur. Postquam manu scalpelloque administrationem
 obierimus, remediis ad inflammationem inscriptis uten-
 dum est, quod si profluuium sanguinis oboriatur, huius
 quoque curationem accepisti.

SI SECUNDÆ FVERINT

relictæ. Cap. LXXV.

Foetu excusso frequenter accidit, ut uelamentum
 illius in utero firmiter adærescat, quod nostri secun-
 das, Græci chorion, & deuterion appellant. Didu-
 eto igitur uulvæ ostio, secundæ, quæ inibi relictæ sunt, et
 in partem aliquam orbiculatim conuersæ, facile educun-
 tur. Manu si quidem sinistra calida, inunctaque, in fundum
 demissa, secundas sublabentes oportet eicere. Si autem
 fundo uteri fuerint adnatæ, demissa similiter manu com-
 prehendentes tendemus, neque in rectum, ne uulua pro-
 cidat, neque uiolenter admodum, sed leniter primum
 deducemus, huc illuc circumagentes, deinde paulo uas
 lentius, hoc enim pacto obsequuntur & à connexu dis-
 soluuntur. Quod si uulvæ os conuiuere fuerit depre-

hensum, remedijs ad hoc commemoratis utendum est. Si vires non fuerint inualidæ, etiam quæ sternutamenta prouocant, & aromatum halitu ex sicili uaporari conueniet: & si os uteri diductum sit, manu inserta, secundas ut diductum est, extrahere conabimur. At si ne sic quidem exemptæ fuerint, negotium facessere non oportet, secundum paucos enim dies putrefactæ & in saniem resolutæ excidunt. Quia uero grauitate odoris & caput opplent & stomachum peruertunt, suffitus conuenientes excitabuntur, ad eos autem cardamonum & ficus arida commendantur.

QVOMODO COXENDICES
adurantur. Cap. LXXVI.

Quemadmodum humerus, ita etiam coxa propter humiditatis copiam nonnullis excidens, uisionem postulat, quod Hippocrates his uerbis testatur: Quibus coxa ex diuturno ipsius cruciatu loco suo mouetur, erus contabescit & claudi fiunt, nisi uisionem experiantur. Conuenit igitur tunc illum præsertim locum adurere, e quo articulus excidit sic enim humor redundans desiccabitur, & locus cicatrice densatus non amplius os suscipiet, quare etiam penitus illic uisionem moliri conuenit. Recentiores autem tres crustas adhibent, unam retro urentes in acetabuli sinu, alteram supra genu extrinsecus, & tertiam supra exteriorem talem, qua est carnosior.

DE FISTVLIS ET CERIIIS.
Cap. LXXVII.

Ubi locus postulet de ani fistulis differere, nihil mali fuerit prius generatim de omnibus fistulis uerba facere. Itaque fistula sinus est callo obductus, aliqua tenus indolens in pluribus nascens par ticulis, magna uero parte ex abscessibus oritur parum dextre curatis. Callus autem continua quædam caro est, alba, madoris expers, eoque etiam doloris neque uena, neque neruo ad ipsum pertinente. Interim sinus siccus, in

PAULI ÆGINEYÆ

terim humidus est, nunc humor incontinenter fluit, nunc
 certis quibusdam temporibus remittit, ore ipsius opple-
 to iterumque, adaperto. Alias fistulae in os desinunt, alias
 in neruum aut aliam quampiam principem particulam,
 uel recte intus tendentes uel oblique, item uel uno ore, 5
 uel pluribus peruiæ. Quae igitur in grandes arterias, aut
 neruos aut tendines notatu dignos, aut membranam con-
 stas succingentem, aut aliquam principalem particulam
 deueniunt, uel nequaquam uel certe cum multa artificio
 factae; diligentia attingere debemus, reliquis hunc in mo- 10
 dum manum admolierur. primum tentabimus, si quibus-
 dem recte intus tendant cultro excisorio si oblique, spe-
 cillo inflexo. Huiusmodi autem sunt quae ex stagno sunt
 item ex aere tenuissima. In quibus autem duae pluresye- 15
 orae habentur, notationi per specillum non obtemperant
 sine, sinu per unum ipsius orificium adusto ex clysteris in
 reliquas oras transitu deprehendemus, num una fistula
 sit pluribus oris dehiscens, an plures; ac ubi tentatum est, si
 quidem per summa habeatur sinus, arcusque sit, demisso 20
 specillo explicantes, scalpello figura commodiore callum
 tollemus, aut unguibus, aut acie scalpri deradentis: at si
 latitudinem habeant corpora superflua, circum adimi
 debent: sin autem non summa occupauerit, sed penitus
 recte tendat, eo quatenus licet, in alto diuiso, orbicula- 25
 rim totum callum auferemus: quod si reliquae ipsius ali-
 quae remanserint, medicamento adurente eas consume-
 mus. Porro si amplius quam sit medicamento non ce-
 dat, ferro candente crustas ei inducemus. Caeterum si fi-
 stula in os terminatur, hoc quidem quod integrum est, 30
 duntaxat rademus: ubi uero cariem aliamve quandam
 corruptionem experitur, quod uitiatum est, totum exci-
 soris aciem inter sese oppositam habentibus tollemus,
 si opus sit, prius terebra perforatum, siue ad respiratum dunta-
 xat, siue ad medullam usque fuerit uitiatum. At si os quoque 35
 emineat caulis modo porrectum, sera ipsum adimemus.
 Sumptis itaque duobus loris, unius quidem medium ossi emi-

nenti subiiciemus, ipsumq; per ministrum attollemus: al-
 terius autem quod crassius est, uel ex lana quoq; factū,
 similiter medium carni quæ osi subiacet adaptantes, ini-
 tiaq; infra prehendentes, per ipsum lorum carnem deor-
 5 sum tubebimus detrahi, ne ipsa serræ dentibus perrada-
 tur, atq; hoc pacto nos excretionē molimur. Vbi uero
 particula quæpiam princeps subiecta est, exempli gra-
 tia, membrana costas inuoluēs, aut spinalis medulla, aut
 10 eiusmodi aliqua, inter excidendum aut serra concutien-
 dum os, laminam, quæ quod membranā cerebri custodit
 meningophilax græce dicitur, subiiciemus: non uitiato
 autē osse, totū orbiculatim carne nudum serra eodem
 modo deradetur. Fieri nāq; haud potest, ut ossa circula-
 15 tim implicita carne obducantur. Simili ratione si ossis
 terminus prope articulum fuerit uitiatus, idem serra au-
 ferri debet. At si totum subinde os, nempe cubitus aut
 radius aut tibia aut eiusmodi aliquod contabuerit, totū
 adimetur. Femoris autē caput, aut coxa, aut spinalis me-
 20 dullæ uertebra affecta, attingi non debet, periculū quod
 ex arteriis adiacentibus accidit euitandi gratia. Hoc igitur
 modo ac uia faciendum est, in singulis ubiq; parti-
 cularum uitiatarum situ, uicinitate, & naturæ cōsortio in
 25 specto, item morbi magnitudine, & laborantis uiriū ro-
 bore considerato. Cerion aut quum sinus sit fistulosus,
 mellea diffuens humiditate, eandem administrationem
 carationemq; cum fistulis & aliis sinibus requirit.

DE ANI FISTVLIS.

Cap. LXXVIII.

30 **A** Ni fistulæ latentes quidem notantur inde quod
 ore non apparente dolor ipsis oboritur, et pu-
 rulenta humiditas per anum profundatur. Plurī-
 mis abscessus quoq; indicia præcesserunt: manifeste au-
 tem cultro excisorio, aut seta porcina demissa noscun-
 35 tur. Nā instrumentum ad ima penetrat, & digito indice
 in sedem transmissio sublabitur, fistula nimirum ad inte-
 riora perforata. At in iis quæ perforatæ non sunt, instrumentū

digito neatiquam similiter occurrit, sed per mediū cor-
 pore nō perforato. Tortuosas autem & labyrinthi mo-
 do flexuosas agnosces inde. quōd instrumentum paulu-
 lum procedat, pus autem ad illarum portionem copio-
 sum efferatur. At quæ prope intestinum oriuntur fistulæ,
 agnitionem sui præbent, quōd nonnunquam & lumbrici
 & sterco per orificium crumpat. In omnibus autem
 fere callus aliquis in orificio prominet. Itaq; fistula infa-
 nabilis est, quæ vesicæ ceruicem perforauerit, aut quæ
 ad femoris articulum sit, aut ad ipsum longanionem ten-
 dat. Aegre uero conulescit, quæ orificio caret, tum que
 delitescit & in os terminatur, multifariamq; fistæ est: reli-
 quæ in uniuersum facile curantur, administratione hunc
 in modum adhibita resupinato homine, ut cruribus sur-
 sum porrectis femora ad uentrem inclinent, quemad-
 modum sit in iis quibus clyster in aluum mittitur, si fistu-
 læ extremum in summo sublabitur, culter, aut specillum
 per orificium demittitur, subiectaq; cutis simplici linea
 exciditur: si autem alte intra sedem fistulæ terminus fi-
 niat demisso per orificium cultello, siquidem perfora-
 tam ipsam inuenerimus, demisso opposite affecto anu-
 lo, manus indice digito eiusdem scalpelli initium adigē-
 tes & deficientes, ipsum foras reducemus, ac corpora
 que incumbunt, cultello simplici diuisione liberabimus.
 At si nondum fistula perforata reperiatur, in altum uero
 ani duntaxat terminetur & tentantibus nobis in dīci digi-
 to sublabatur, corpus intercedens quod squamosum
 membraneumq; est, uehementius mucrone cultelli per-
 forabimus, traductoq; per sedem cultro, rursus scalpelli
 lo corpora quæ incumbunt resoluemus, quæ admodū
 prius explicatum est. Si igitur terebræ aut scalpelli ad fi-
 stulas accommodati acie sinus fundum iuxta sedem p-
 forauerimus, ipsum instrumentum per anum inferentes,
 illinc totum quod interiacet acie terebelli pertundemus,
 & post excisionem specillo aut forcipe corpora diuisio-
 nem ambientia (calli autem sunt) prehensa ex toto adigē-

memus, musculum qui anum constringit, sphincter di-
 citur, ubique uitantes. Nonnulli siquidem rudius dum
 in alto sectionem molirentur, ipsum conuulnerarunt, atque
 que inde inuoluntaria stercoris excretio homini accidit.
 At si qui timidiusculi chirurgiam fugiant, Hippocratica
 uti debent deligatura. Iubet siquidem Hippocrates,
 linum quintuplex crudum per cultrum foratum uel
 specillum fistulæ demittere, & lini principia coniungi, ac
 quotidie cōstringi, donec corpus totum quod duabus
 10 oris intercedit, dissectum, linum eructet. Si uetustatem
 malum contraxerit, quum dissolues etiam psaro aut
 eiusmodi quodam arido illito linum oportet extrahere.
 Sunt qui foramini terebræ fistulis dicatæ insertum li-
 num iuxta prædictam rationem propellunt, quod meo
 15 iudicio non conuenit. Dum enim chirurgiam uitant,
 præter quod hanc requirunt, etiam curationem remo-
 rantur. de latentibus autem fistulis Leonides hunc in mo-
 dum tradit: Quum autem inum stringentis musculi fistula
 sit occupatū, quæ uel à sede incipiat, uel longius præcedat,
 20 post notas indicatas, instrumento quæ ad sedem diducendâ
 sit aptatū, dico autem quod Græci dioptrion appellat, mu-
 liebris sinns modo, anus distendetur, atque quum fistulæ os
 clare apparuerit, per ipsum specilli mucro demittetur, pro-
 25 pelleturque; in inum: lamina uero subiecta tota fistula
 super eam diuidetur semispathula, aut spatha fistulis in-
 cidendis peculiari. Nos autem quum in talem incidisse
 mus affectum, hoc administrationis modo uti non pos-
 tuimus, quod ductus fistulæ in conspectum non ueniret.
 Nam inter anum & eius fibulam dextra parte si-
 30 ta erat, instrumentum uero quod ei diducendæ erat im-
 positum, magis operationem adumbrabat, at per digito-
 tos distendentibus anum nobis, rima quædam inter
 unam quandam ani rugam ceu fistulæ emissarium appa-
 rebat, etenim pus per ipsam emanabat, per eandem ue-
 35 ro cultelli mucronem in fistulam ceu ab ea manu ducti
 demittebamus, deinde dextræ manus indice digito,

PAVLI ÆGINETÆ

ani fibulæ inferto, quum inuenissemus quoddam inter
 digitum & instrumentum tenue corpus, uiolentiusq; cul
 tellum digito adegissemus, fundum fistulæ sursum con
 uersum perforauimus, quumq; digito mucronem in
 strumenti foras traiecitsemus, conspicuum nobis factū
 rotum corpus quod inter fistulæ oras habebatur, dico
 autem earum quæ initio ad humoris emissarium sitæ
 erant, & earum quæ nunc à nobis factæ sunt, scalpello
 præcidentes distokimus.

DE HÆMORRHOIDIBVS.

Cap. LXXIX.

CUm hæmorrhoidum notæ, ex ipso quod ua
 cuatur innotuerint, antequam manum admolia
 mur, clystere utemur copiosissimo, simul intesti
 ni superuacua inanes simul & anum, ut promptius
 inuertatur & extrema ipsius pars exeat, irritantes. Resu
 plnato igitur ægrotante aduersus lumen clarum, si quis
 dem constrictione usi fuerimus, linum quintuplex ferra
 mento quo ora uenarum in ano extantia aduritur, uel
 quo uuæ labris hæmorrhoidum circumponentes unâ
 quancq; hoc fune astringemus, una duntaxat relicta, qua
 sanguis superfluus emanet, quod etiam Hippocrates
 præcipit. Post astrictionem linameto implicito oleo ma
 dente, & ad sedē accōmodato ligamine, usi, ægro quie
 tē indicemus, oleo tepido, aut mullâ uentri medicâtes,
 deinde postea cataplasmate ex micis panis & croco ute
 mur. Vbi hæmorrhoides exciderint uino cicatrix duci
 tur. Leonides aut nō deligat, sed focipe prehensas am
 pliter hæmorrhoidas scalpello excindit. A chirurgia, mā
 na utendum & amylo, chalcitide, uel eo medicamento
 quod usta spongia simul & pice constat, item pastillo
 faustino ad absolutam adustionem. Alii uero instrumen
 ti quo uuæ uruntur utriculo, medicamine q̄ adurat res
 pleto, quæ admodū uuâ, sic etiâ hæmorrhoidas usserūt.

DE CONDYLOMATIS, TV

berculis, & rimis, Cap. LXXX.

Ani condyloma loco solum ab eo quod mulles
bres locellos infestat, differt. occalescens & ip-
sum sedis tuberculum, aut inflammatione, aut tu-
ma quæ dicitur rhagas præcedente. Primum itaque tu-
berculum appellatur, occalescens autem, condyloma:
quare continet, quemadmodum illa, specillo apprehen-
sa excindere, & medicamentis crustam ducentibus cura-
re, rimas autem à stercore potissimum indurescentes, et
cicatrice spatio temporis occalescentes, recentes facies
mus, uel unguibus uel scalpello radentes, & cicatricem
ut par est, inducemus.

DE ANO NON PERFORA-
TO. Cap. LXXXI.

Peris recens natis, anus ex natura non perfora-
tus interim inuenitur, membrana uidelicet obstru-
ctus. hæc igitur si fieri potest, digitis ipsis dirumpe-
tur: sin minus, acie scalpelli eam excidentes, uino cura-
bimus. Quoniam uero & prouentis subinde ob ulcus
non dextre curatum anus committitur, conuenit hanc
unionem instrumento conuenienti disruptam curare, si
stula plumbea, aut obturamine quodam ano usq; dum
in totum confanescat, commode imposito, ne rursus co-
alescat. Porro obturamentum medicamine quodam et
cicatricem ducente oblini debet.

QUOMODO VARICES EX-
cendantur. Cap. LXXXII.

Varix uenæ dilatatio est. aliquando in temporis
bus, aliquando in ima uentris parte sub umbilico,
nonnunquam etiam circa testiculos, sed ma-
xime in cruribus. Hic igitur originem plurima parte ex
materia melancholica trahit, eorum autem qui testicu-
lis oboriuntur curationem per scalpellum iam in capite
de uaticum ramice tradidimus, atque his similiter crura
infestantes aggrediemur, ab interiori femoris parte inci-
pientes, ubi etiam origo ipsorum magna ex parte inue-
nitur, inferius enim, in plures, distributi propagines diffu-

PAVLI REGINETE

cilius tractantur. Loto igitur homine, tuniculum superio
 ri femoris regioni circumdamus, iubemusq; ut inambu
 let, inde repletam uenam atramento scriptorio aut col
 lyrio notabimus iuxta uaricis situm, trium digitorum,
 aut paulo ampliori spacio interposito, decumbente ex
 gro cruribus extensis, alterum funiculum supra genu ini
 ciemus. Elata autem in uerticem uena scalpello scindis
 mus, qua atramenti nota est, tam alte, ut cutem duntaxat
 scalpellum penetret, ne uenam diuidamus, ubi oras uul
 neris hamulis diduxerimus & membranas cultro ad ras
 micem aquosum accommodo excoriauerimus, uena
 detecta & undequaq; explicata femoris ligamenta sol
 uemus, nase per obtusum hamum suspento, acum du
 plex linum trahentem subiicientes, habenulam amputa
 bimus & diuisa scalpello per medium uena, detrahem
 sanguinis quantum usus postulat deinde funiculo super
 iorem uasis partem constringentes, rectumq; crus ele
 uantes manuum expressu, sanguinem qui in crure est es
 uacuabimus, deinde infra rursus uas deuincientes, uel id
 quod inter uincula est abclsum, a uena adimemus, aut
 manere id sinemus usque dum sua sponte cum funibus
 excidat, & uulnere sicis sinementis oppleto splenium
 cœnelæo madens iniectum desigabimus, medicament
 toq; ad pus faciendum apto quod linteolis illinatur p
 sanabimus. Noui autem ueteres nonnullos, funibus no
 uis: alios inde uas denudatum excindere: alios alte ip
 sum eleuatam cum uolentia extrahere abruptum. Ver
 rum omnium tutissimus chirurgiæ modus, quem sus
 pra diximus. Porrò uarices in imo uentris suborientes
 consimiliter tractabimus: item eos qui tempora in
 festant, quemadmodum in angiologia comprehen
 sum est.

DE DRACUNCULO. Cap. LXXXIII.

DE dracunculo quomodo medicamentis potis
 simum emendetur, quarto libro peregrinus.

DE EXTREMARVM PAR

tium ultio, acroterialimon appel-
lant. Cap. LXXXIII.

S Vmmis partibus nonnunquam putredine cōsum-
ptis, nempe manu aut pede, ut etiam ossa ipsa con-
tabuerint, uel causa exterius adueniēte, uel fractura,
uel præsertim putredinem experta, & excisionem ipso-
rum quæ ferra fit postulent, ante hanc necesse est corpo-
ra ossibus circumdata primum diuidere. Verum quia
dum hoc primum fit, deinde longiore temporis spatio
illa ferrantur, sanguinis profluuii metus subsequitur, re-
cte Leonides non omnia primum corpora pertundit,
priusquam ex toto putredine contabuerint, sed partem,
ubi non plures neq; grandiores esse uenas aut arterias
existimet principio celeriter usque ad os resecat, deinde
os protinus ferra execat, panniculum lineum partibus
præcisus circumponens, ne ferra per ipsa tracta dolores
pariat, reliquo exciso, ferramenta candentia uasis iniicit,
& sanguinis fluore suppresso linamentis insertis & cono-
uenienti deligatura adhibita, remedio utitur quod pus
moueat.

DE VNGVIVM PTERYGIIS.

Cap. LXXV.

P Terygium in unguibus carnis incrementū est, par-
tem unguis operiens. Fit autē in pedis manusq;
potissimum pollicibus: in pedibus quidem, ex of-
fensione pleuricis: in manibus autem, ex neglecta redus
uia, & post inflammationem in pus mutata. Siquidē hoc
spatio temporis unguis radicem exedit, ipsumq; cor-
rumpit, subinde totum abolet, sæpe medium unguis ad
modum infestat. Iuxta unguis autem radicem ipsam,
nonnullā ipsius partē putrefactā, aliquando totam radi-
cem à rosione immunē relinquit. Est quū & os corrup-
pat, odor edatur grauis, digitus p̄ summa dilatetur, ma-
gisq; liueat. his igitur manus debet admoueri, ita ut totā
unguis p̄tē relicta acie scalpelli resecemus auferamusq;

PAVLI ÆGINEYÆ

deinde exulceratam incisamq; partem ferramenti adu-
 ramus. Etenim pterygium genere depastio est, quæ no-
 me Græce dicitur, neque subsidet, nisi adustum, ut si ne-
 gligatur, digitur corumpat. At si osse & ungui à uitio
 immunibus, exterior unguis angulus qui delitescit, &
 carnem ipsi agnatam pungit, inflammationem exciter,
 conuenit pügentem unguis particulam tenui cultro aut
 eiusmodi quodam subiecto sublimen eleuatam, acie
 scalpelli adimere & quod eminet medicamento crustis
 faciundis idoneo consumere. Plerique hoc modo ad-
 ministrations conlanuerunt. Si amplius fuerit uitium,
 primum scalpello circum adimemus, mox remedium
 ex medicamento petemus.

DE VNGVE. CONTVSO.

Cap.

LXXXVI.

Quoniam uero subinde ex appulsu unguibus cõ-
 tuis dolores subsequuntur, qui ad manus ope-
 rationem nos pertrahant, satis est. Galeni uerba
 hic apposuisse, quæ sonant In hunc modum. Unguibus
 contuis præsens plane remedium ad dolorem auferen-
 dum sanguinis detractionem experti sumus, quum pul-
 sus doloresq; uehementissimi oboriuntur. Ceterum li-
 nea obliqua non recta in anum superne deorsum scal-
 pello acuto debet incidi, ut sanie excreta, secta hæc un-
 guis particula ueluti operculum quoddam subiacentiũ
 efficiatur. At si in rectum superne carnis excrementiam
 incidas, aliud corpus carne quæ ungui subiicitur per me-
 diam diuisionem suppullulante gignitur, inde rursus do-
 loresprehendunt, quos in reuulsis nominauimus, car-
 ne quæ sub ungue succreuit, contusionem experta. Eius
 modi igitur sectione dolorem protinus ægro adimi ui-
 dere licet, per dies insequentes commodum est, nobis
 subsectam unguis carnem leuiter attollentibus, unguis
 saniem excernere, ac rursus subsectæ carni quemad-
 modum dixi, unguem operculi modo imponere,
 eliqua digiti totius medicina uti conuenit quæ les-

niat discutiatque.

DE CLAVIS, MYRMECIIS,
& uerrucis. Cap. LXXXVII.

5 **C**lausus circinatus in orbem callus est, coloris can-
didi, clauorum capitibus similis: toto corpore,
sed pedum solo digitisq; præcipue enascitur, do-
lor sequitur, & incessus impedimentum. Itaque circun-
scarificatus specilloq; apprehensus, scalpro acutæ acies,
10 ne rursus succrescat, candenti ferro utuntur. Myrmecia
uero cutis tuberculum est exiguum, callosum, rotundū
& crassum, ad basim insidens, & ad frigora sensum for-
micarum moribus similem excitat. Hæc quoque totū
15 corpus, præsertim autem manus infestat, nonnulli igitur,
inter quos & Galenus est, præcipiunt scarificata ex-
trema parte, fistula pennæ durioris, quales sunt ueterum
gallorum, anserum, & aquitarum, in inum adacta, ex ba-
si myrmeciam auferre. Alii ærea aut ferrea fistula idem
20 faciunt. Recentioribus satis est, scarificatam specilloq;
apprehensam, scalpro, clauorum modo, excindere. At
uerruca, quæ acrochordon Græce dicitur, exigua cutis
eminentia est, doloris expers, callosa, rotunda plurima
parte basim habet angustam, ut suspensa esse uideatur.
25 Nominata uero sic est, quod chordæ nexui respondeo
at, producta igitur ea eminentiam excindimus: sin autē
hoc non fiat, lino saltē aut pilo deligabimus. Noui ple-
rosque & has & prædictas omnes excrescentias fer-
mento extincto, ut dicunt, consumpsisse.

DE TELIS E CORPORE

extrahendis. Cap. LXXXVIII.

30 **C**hirurgicæ partem telis extrahendis dicatam ma-
xime necessariam esse, poeta Homerus his uer-
bus innuit

Vir medicus multis aliis præstantior, ut qui

35 Corpora tela trahens, medicamine uulnera curat.

Primum itaq; telorum differentia enumerari debent,

PAULI ÆGINETÆ

differunt autem tela: materia, figura, magnitudine, numero, habitu, uiribus. Materia quidem quatenus ea quæ imponuntur aut lignea sint, aut arundinea. Ipsa uero tela, aut ferrea sunt, aut ærea, aut stannea, aut plumbea, aut cornea, aut nitrea, aut ossea, aut arundinea, uel etiam eadem lignea, tot enim differentiarum potissimum apud Ægyptios reperiuntur, figura autem, quatenus alia sunt rotunda, alia angulosa, nempe triangula, alia sulcata, quæ & gonchota dicuntur: alia trifurca, atque alia cuspidata, alia cuspidibus carent, ac cuspidatorum, hæc cuspides posteriora spectantes habent, ut dum extrahuntur, contra defigantur: illa in anteriora, ut propulsata idem faciunt: quædam obuersas cuspides habent, fulminis instar, ut dum ipsa trahuntur propellunturq; in obiecta infixantur. Sunt quæ mota cardine cuspides habent contrarias quæ dum in trahendo explicantur, telum extrahi prohibent. Magnitudine variant tela, quatenus alia magna sunt, ut trium digitorum longitudinem expleant: alia parua, ut unum digitum æquent quæ sane & myiata apud Ægyptios uocantur, alia medium inter hæc locum occupant. Numero autem, quatenus nonnulla simplicia sunt, nonnulla composita, tenuia siquidem ferramenta ipsis imponuntur, quæ in teli extractione in imo desinunt. Habitu, quatenus alia ferrum acutum signo habent insitum, alia concuum: ac quædam firmiter ligno infixæ sunt, quædam negligentius, ut in extractione separata intus remaneant. Viribus differunt, quatenus ueneno quædam sunt oblita, quædam non. Atq; hæc sunt telorum discrimina. Nunc dicamus quomodo extrahantur in conuulneratis, & in bello, & extra bellum sponte, & inuito, quacumq; occasione, ac qualibet ex materia confecta. Cæterum dupliciter tela in carne extrahuntur, tum euulsione tum impulsu. In quibus n. p. summa telum ipsa actum est, euulsione eximi debet, similiter etiam quæ alte in hæret, obiectæ uero partes si conuulnerentur sanguinis profusio aut dolore ex consortii lege periclitantur. At propulsatu utimur in quibus alte telum infixum est, & par-

5

10

15

20

25

30

35

res obiecta breue spatium continent, neque neruus, neque os, neque eiusmodi aliquod diuisionem impedit: esse autem conuulserato, euulsorium modum assumit. Si igitur telum conspicuum fuerit, inde extractionem moliemur: si occultatum est, conuenit authore Hippocrate modo uulneratus possit, in ea figura constitutum notare in qua etiam uulneratus est: si non possit, iacentis certe quatenus licet modo figurantes specillo tentabimus, & si quidem in carne fixum est telum, manibus extrahemus, aut eius impositorio quod etiam attractionem appellant, nisi exciderit, ligneumque id potissimum sit: si excidat, forcipe qua dentes radicesue euelluntur, aut ferramento quod a telo extrahendo belulcum Greci uocant, aut alio quopiam instrumento accommodo, extractionem moliemur, nonnunquam etiam carnem prius incidit dentes, si uulnus instrumentum non recipiat. At si etiam in opposita telum processerit, nec illac ipsum possit extrahi qua infixum est, diuisis his quae opposita sunt, per illa ipsum eximemus, uel euellentes ut dictum est, uel per eam partem in quam retendit propellentes, uel si id quod imponitur exciderit, demisso instrumento propulsorio ita ut neruum, aut tendinem, aut arteriam, aut eiusmodi aliquod necessarium uitemus, protrudere oportet, turpe siquidem est, dum telum extrahimus, peius eo malum efficere. Et si quidem acumen, quod *σπέρχον* uocant, telum habeat (hoc autem specillo deprehendemas) foemina propulsorii instrumenti demissa accommodataque telum propellemus: si concauitate, mare. Ceterum telum eximemus, si crenas quasdam habere appareat, ceu alia tenuia feramenta eis possint imponi, ac specillo rursus usi illa si inueniamus, eadem ratione & uia auferemus: si in oppositas cuspides, ut uerisimile est, telum has non exilierit, uicinus ei locus dissecari debet, si nulla pars necessaria contigua sit, detentumque telum sustentates modeste extrahemus. Nonnulli uero exiguam arundine cuspidibus ipsis circumposita sic telum euellunt, ne carnes a cuspidibus radantur, & si uulnus inflammatum est

PAVLII REGINETÆ

uacauerit, futuris ubi cruciatorum modo curabimus, si in
 inflammationem experiatur, formentis, cataplasmatibus, &
 confimilibus medebimur. Porro si uenenato telo quis
 ictus est, totam carnem quæ ueneno iam mutata est, si
 quidem fieri potest, præcidemus. Agnosces autem eam
 quod à sana carne differat, pallida enim, subliuida, & ue
 luti emortua apparet. Autem Dacos & Dalmatas
 cuspidibus elenium & nimum dictum oblinere, idq; ubi
 sanguini uulneratorum obuenerit, hominem occidere:
 comestum uero ipsis innocuum esse, & nihil mali effice
 re. At si tekam ossi inhaerit, rursus instrumento experie
 mur, & si quidem caro impediatur, hanc adimemus a ut
 diducemus: si uero etiam alte in osse demersum est, quæ
 cognoscimus si firmiter id infixum nulla ui commouea
 tur, excisorio cultro osse quod iuxta est exempto, aut e
 tiam terebra prius perforato, si crassum sit, telum libera
 bimus. Porro si in principem aliquam particulam telum
 desigitur, exempli gratia, cerebrum, aut cor, aut guttur,
 aut pulmonem, aut iecur, aut uentriculum, aut intestina,
 aut renes, aut uulnam, aut uescicam, quum iam notæ le
 thales apparuerint, & euulso præsertim multum crucia
 tum uexationemq; accersitura est, nihil tentabimus, ne
 præter quod nihil sumus profecturi, etiam conuitiandi
 occasionem id otis prebeamus. Si uero quæ ad basim
 sunt, in conspectum tunc non prodeant, præfatæ pericu
 lum, opus aggrediemur. Multi si quidem abscessu quo
 que in aliqua uitæ necessaria parte oborto, præter opo
 nionem conlanuerunt, quum & iecoris fibræ, & omes
 ti partem interiorisq; abdominis membranæ, perito
 næi dico, & totam uulnam subinde ademptam fuisse
 nec mortem inde subsequitam, memoriæ prodatur. Est
 quum guttur de industria subinde in anginis diuidam?
 ut in capite de ipsius incisione dicebamus. Telum itaq;
 si in his relinquitur, in præsentaneam mortem præcipi
 tat. præter quod artem etiam inhumanam ostendat: si
 excimatur forte etiam salus subsequitur. Porro principa
 lum

ſuum particularum uulneratarum agnitio non eſt diffi-
 cilis, ut quæ ex accidentium proprietate, excrementis, &
 particularum ſitu, inueniatur. Si igitur cerebri membrana
 uulnus accepit, dolor capitis ualidus ſubſequitur, oculi
 5 feruent, rubent; lingua agitur, mens deſipit. Si cere-
 brum percuſſum eſt, ægri concidunt, uox nihil ſonat, ſa-
 cies peruertitur, bilis uomitus ſequitur, ſanguis per nare
 is erumpit, p̄ aurem humor albus pulciculæ ſimilis ema-
 nat, ſanies per uulnus exit. At ſi in uacua thoracis regio
 10 nem telum deſigatur, ſalua ſpatioſa intus laxitate, ſpiritus
 erumpit. Corde uulnerato iuxta mamillam ſiniſteri orē,
 telum apparet non penetrans, ſed ceu alteri impactum,
 ac nonnunq̄ pulſatilem motum edens, ſanguis niger eſ-
 fertur, ſi tranſitus pateat, extrema frigeſcunt, ſudor ema-
 15 nat, animus deſicit, & ſine mora exitium ſubſequitur. Pul-
 mone ictō, ſi ſpatioſa laxitas eſt, ſanguis ex plaga ſpu-
 mans uacuatur: quum non eſt, ore magis per uomitum
 redditur, ceruicis uafa attolluntur, lingua alium colorem
 aſſumit, multū ſpiritus attrahunt ægri, frigidi appetētes.
 20 In ſepto tranſuerſo, telum iuxta ſpurjas coſtas deſixum
 apparet, inſpiratio aut magna oritur, cum genu et do-
 lore per totam humeri partium compagem. Quod ſi
 abdomen uulnus accepit, id ex recremētis innoteſcet,
 quum latum intus ſpatiū exiſtat, uel etiā telo exempto,
 25 uel eo quod imponitur intus fracto, ſuccus ex uentricu-
 lo euacuatur, ex inteſtiniſ ſtercus, interim & omentum,
 uel inteſtinum prociat. Veſica aut uulnerata, urina excer-
 nitur. Ita; in cerebro eiusq̄ membranis ictis, caluaria p̄
 forata telum eximimus, quemadmodum in capitis fra-
 30 cturis mox dicitur. In thorace autem, niſi telū ſubſequens
 tum fuerit, per mediocrem intercoſtaliū incisionem,
 uel etiam una exciſa coſta, lamina quæ reliqua tueatur
 ſubiecta, euellemus. Similiter in uentre, ueſica, cæterisq̄;
 35 in alto particulis, ſi quidem telum ſubſequatur, citra ne-
 gotium eximemus: ſi minus, ruruſ diuiſione adhi-
 bita medicina utemur, quæ cruentis conueniat.

PAV. ÆGIN.

KK

PAULI REGINETÆ

In uentre, si res postulet, et suendi eius ratio, quæ gastro-
 raphia dicitur, accommodabitur, quæ in modum comprehē-
 sum est. At si in grandiore quodā uase, exēpli gratia, in
 iugularibus uenis quæ in imo latent, aut arteriis quas ca-
 rotidas appellant, aut et magnis arteriis quæ alas uel in-
 guina intercurrunt, telum defixum, copiosius sanguinis
 p̄fluuium p̄ exemptionem minetur, ratio est hæc su-
 nibus antea ex utraq; parte cōstringere, deinde teli euul-
 sionem moliri. At si particulæ plures confixæ fuerint,
 uerbi causa, brachio cum thorace coniuncto, uel cubito
 cum aliis corporis particulis, uel pedibus inuicem, si qui-
 dem nō per totas utraq; partes telum penetrauerit aut
 hasta, apprehensa hæc extrinsecus, uel ut etiam in una
 euellemus: sin ambas penetrauerit, dimidia ligni parte
 ferra refecata, particulatim singula faciliori figura extra-
 himus. Quoniam uero & lapides subinde uel buccina,
 uel plumbum, uel simile quippiam ex funda mittitur, tū
 ui, tum quod angulosa sunt defiguntur. Agnosces igitur
 ea, quod moles aspera & inæqualis illabatur, item quod
 non omnino in rectum tendit diuisio, sed amplior, & ca-
 ro ueluti contusa liuidaq; appareat, ad hæc, quod cum
 grauitate dolor affligat. Hæc igitur conuenit agitata in-
 strumento quo quid attollimus, aut aduersa scalpelli par-
 te, aut uulnerario specillo recipere. si autem fieri potest,
 etiam forcipe extrahemus. Multis autem infixæ tela inte-
 gra intus infederunt, quæ uulneribus cicatrice obductis,
 deinde longiore temporis spatio partem eam abcessu
 occupante & dirupto, exilire,

DE FRACTVRIS, ET QVOT
 ipsarum sint differentiar. Cap. LXXXIX.

Proximum fuerit tradita carnis uitiorum manu
 scalpellove curandorum ratione, etiam de osiū
 fracturis, dico sane etiam luxationibus sermone
 instituire, quoniam & ipsæ chirurgiæ generi subiciuntur.
 & primum de fracturis agam iisq; prius quæ in ca-

pite fiunt, tum quòd inter carnis & osium chirurgiam
 medium locum obtinent, tum quòd omnibus partibus
 caluaria præcellit. In uniuersum igitur fractura osis est
 diuisio, aut ruptura, aut præcisio, à uolentia quadam ex
 5 trinfecus accidens. Cæterum plures fracturarum sunt
 differentia, alia siquidem dicitur fieri raphanidon, hoc
 est ad raphani speciem, alia schidacidon, alia eis onicha,
 alia alphitidon, alia cata apothrausid, id est, iuxta refrac-
 tionem. Raphanidon igitur ruptura osis est tràsuerfim
 10 per crassitudinem facta, quæ etiam sicyedon & cauledo
 nonnullis appellatur, ex cucumerum & caulium fracto-
 rum similitudine. Schidacidon autem quasi assulæ mo-
 do, est oblonga osis fissura. eis onycha, quasi dicas in-
 unguem, iuxta partem aliquam recta est fissura in extre-
 15 mo lunata: quæ etiam calamidon appellatur. Alphitido-
 don, ad farinæ similitudinem dicta, est quum os in mul-
 tas tenuis partis finditur, quæ & ipsa caryedon à quis-
 busdam uocatur. Refractio autem, quæ apothrausid di-
 citur, uel etiam præcisio, est quum pars osis per summi-
 20 tatis rupturam aufertur, ut ablata superinnatet. Atq; tot
 fracturæ constant differentiis.

DE FRACTVRIS CAPI-
tis. Cap. XC.

25 **F**ractura in capite peculiaritè caluarie est diuisio,
 nunc simplex, nunc multifida, à ui quadam exte-
 riore facta. Porro differentia capitis fracturarum
 hæc numerantur. Rhogme, id est fissio, Eccepe hoc est
 excisio, Ecpiesma, quòd est effractio, Engisoma, id est,
 corporum appropinquatio. Camarosis hoc est testudis
 30 natio, in infantibus etiam Thlasis quod est contusio.
 Rhogme igitur caluarie per summa est diuisio, aut ri-
 ma profundior, in qua nequaquam os uitiatum foras
 emouetur. Eccepe caluarie fissura est cum osis offensa
 si ruptura. At si à reliquo osse pars offensa discesserit,
 35 apocseparnismon nonnulli uitium appellant, Ecpiesma
 in multas partes caluarie effractio est, in qua profundius

KK ii

ossa descenderint, & cerebri membranam contactu suo
 premant. Engisoma caluæ ictus est, in quo os ultiatum
 ad interiorē cerebri membranam descenderit. Cama
 rosīs diuisio caluariæ est, in qua pars affecta cameræ mo
 do exaltata relinquitur, ut Galenus tradit, ac intro à sanis 5
 fracturæ partibus ossa magis recedunt, membranæq;
 innituntur quemadmodum in ecpielsmate. sic enim il
 le existimat. Alii etiam trichismom, quasi dicas capillatio
 nem, his adnumerarunt. Est autem trichismus arctissima 10
 rhogme, sensum plerunq; fallens, eoq; latens: quæ ga
 non facile se ostendit, mortis causam sæpe adfert. Thla
 sis caluariæ diuisio non est, eoq; nec fracturam recte dis
 xeris eiusmodi affectionem, uerum est ossis caluæ in in
 teriorē partem impulsio, aut inflexio, concauitatem in
 tegra caluæ continuitate tantum efficiens, ut licet in plū 15
 beis æneisq; uasculis si foris percutiantur illidanturue cō
 spicari. Porro contusionis huius duæ existunt differen
 tiæ: uel enim calua per totum sui affectum contunditur,
 ut frequenter etiam cerebri membrana abscessu occu
 petur: uel omnino à caluaria hæc per totum aut nō per 20
 totum premitur, sed iuxta exteriorē duntaxat, superfi
 ciem usque ad laminam secundam deprimitur. Sunt q
 his differentiis apechema, quasi dicas ab Echo respon
 sionem, addiderint. Ea est, à cō raria ictus parte facta cal
 uariæ fractura. At saluntur hi, quoniam non fit in homi 25
 nis calua quemadmodum in uitreis uasculis fieri illi do
 cent, illa siquidem uacua sunt, ideoq; id patiuntur, calua
 autem hominis undique plena & alioquin solida est, fit
 que in hoc ictu, quod in capite aliis ex causis fieri uide
 tur, in quo integra cutis cōtinuitate factus abscessus, quū 30
 sectus ferit, offensam illic hominis caluariam fuisse ins
 nuit, sic etiam & in hoc malo factus contraria in parte
 abscessus, illic fuisse os credi postulat. atq; hoc uitium
 quemadmodum prima dicta rhogme curatur. Si igitur 35
 fractura capitis facta fuerit, speciem ipsius ex corpore
 quod percussit, deprehendes, si acutum fuerit, aut graue

aut durum, aut uolenter impactum. Item ex sympto-
 matibus quæ icu superueniunt, exempli gratia, uertigini-
 bus, uoce amissa, aut subito collapsu, præsertim in engi-
 somate, aut contusione, aut ecpielmate, aut interiori ca-
 5 marosi cerebro compresso: item ex notis quæ à sensu
 capiuntur. Si enim ampla cutis fuerit diuisio, per ipsam
 prompte cognoscemus: sin autem diuisio non per to-
 tum ierit, aut angusta sit, fracturam tamen esse suspice-
 mur, cute diuisa, & oculis, & specillo demisso eam per-
 10 noscemus. Si enim ex aliis quæpiam fracturis fuerit, ina-
 de manifestum euadet: at si rhogme solum angusta &
 pilosa sensum fugiens, medicamento aliquo nigro, liqui-
 do, uel etiam ipso atramento scriptorio infuso, os rade-
 mus, ipsa nanque rhogme nigra ostenditur, conuenit-
 15 rasuræ tam diu insistere, quousq; signum rhogmes abo-
 leatur, si ad cerebri membranam usque peruenerit fra-
 ctura, non rademus, sed agnoscere conabimur utrum
 membrana ab osse recesserit, an affixa permaneat. Si
 enim ipsa manet, inflammatio nulla uulnus infestat, æger
 20 paulatim febris liberatur, & pus coctum apparet: si recel-
 serit membrana, augentur dolores, & febris similiter, os
 alium sumit colorem, pus tenue & crudum effertur, &
 si medicus rem negligendus tractet, nec perforatione
 utatur, hoc grauiora oboriuntur symptomata, nempe
 25 bilis uomitus, conuulsio, mentis delirium, febris acuta,
 in quibus manum admoliri non oportet. Quod si his
 absentibus membrana cerebri non abscesserit, rhogme
 autem duntaxat fuerit, etiam solo rasorio curatur, uel si
 usque in altum penetret, sin autem tantum usque ad las-
 30 minam secundam quæ diploe dicitur, fractura peruene-
 rit, eousq; radendum est, uel etiam confractum os exi-
 mendum, quemadmodum docebitur. At si in tenuia
 frustra os fuerit comminutum, etiam hæc diligenter in-
 strumento idoneo auferentur, etiam si membrana non
 35 abscesserit. Ab initio autem quum uulneratum sulceus
 peris, hyeme quidem ante diem quartumdecimum

PAULI ÆGINETÆ

omnino os auferre tentato: æstare, ante septimum, prius
quàm commemorata oboriantur symptomata, Cætes-
tum manum hoc modo admolieris.

CALVARIÆ FRACTÆ CV

RATIO.

Dersa super uulnus capite, duas lineas iuxta rectos an-
gulos mutuo se secanteis, quæ literæ X figuram accipi-
ant, incidemus, harum autem alteram esse cõuenit, quæ
iam præcesit, deinde quatuor in uertice angulos exco-
rantes, ut totum os, quod perforabitur nudum existat:
si quidem sanguis fertur, linamentis ex posca obiectis
cohibebimus: sin minus, sicis deinde implicito linamẽ
to ex œnelæto iniecto, conuenienti uinculo utemur, ses-
quenti die, nisi recentius aliquod symptoma prohibeat,
perforare os uitiatum aggrediemur. Collocato igitur
in sedili ægroto, aut recumbente prout uulneri conue-
nit, auribus q; ipsius lana obturatis, propter sonitum qui
ex appulsu redditur, uinculum aliquod uulneris solue-
mus, linamentis omnibus exemptis, & sponsia deterfis
sordibus, iubebimus ministris duobus, ut tenuibus fa-
sciolis circumpositis, quatuor angulos corporum quæ
fracturæ incumbunt, attollant, & si quidem os fuerit im-
becillum, aut natura, aut fracturæ uitio, id scalpris exciso-
riis acie inter se aduersis, auferemus, primum cauis exci-
soriis scalpris, quos Græci cycliscos uocant, à latiore in-
cipientes, mox angustioribus, deinde specilli modo an-
gustis, malleolo sensim adactis, ad capitis concussionẽ
utemur. Si autem ualidum os fuerit, prius eo terebellis
quæ mergi nõ possint, quas ab argumento abaptimos
dicunt, perforato, (eiusmodi uero sunt, quæ paulo inter-
ius q; cuspis acuta est, eminentias habent, quæ ipsas ad
cerebri membranã demergi prohibeant) per scalpria cir-
cuncisione usi, id quod uitiatum est, auferemus, non uni-
uersim, sed particulatim, si quidem fieri potest, digitis: si
non, forcipe, aut uulselâ qua uel ossa uel pili apprehen-
duntur, aut eiusmodi quodã instrumento. Locus autem

qui inter foramenta est, tantum spatium continebit, quã
 tum maximè mucronis specilli longitudo, tam alte uero
 descendet, ut interiorem ossis superficiem accedat, cura
 adhibita, ne membranam cerebri terebra attingat. Quare
 etiam terebram ossis crassitudini respondere conue-
 nit, compluribus id genus ad hoc præparatis. At si fra-
 ctura caluariæ usq; ad secundam laminam duntaxat per-
 uenerit, ad hanc etiam usq; solam foranda est. Osse iam
 ablato, asperitudinem quæ ab excisione caluariæ proue-
 nit, rasorio aut quodam scapello excisorio adæquabis
 mus, laminam quæ membranæ custos est, sublicentes,
 ac ossiculis quæ remanserant, ut uerisimile est, aut spicu-
 lis ingeniose ablati, linamenta inseremus, quem modum
 diamoto sin appellant. Hæc ratio chirurgiæ cõmunior
 simul & promptior est, & periculo uacat. Item modus
 qui per lenticulatum excisorium scalprum fit, mirum in
 modum Galeno cõmendatur, sine foratione, post in-
 sculptionem cycliscis salpris factam, ipsum adhibenti.
 Scribit itaq; hunc in modum. Si uero unam semel par-
 tem nudaueris, ac scalprum qui in cuspide præfixam ha-
 bet retusam leuemq; lenticulæ speciem, aciem uero per
 longitudinem erectam, submiseris, ubi latam partem le-
 ticulæ super membranam defixeris, malleolo feris, di-
 uidesq; sic caluariam. Ita si quidem agentibus, omnia quæ
 requiruntur, euenient. Nam membrana, ne si dormitans
 quidem agas, latæ tantum lenticulæ parti occurrens uiolari
 non potest. Quod si cubi adhæreat caluariæ memo-
 brana, huius quoq; adhærentiam in noxie dirimit ros-
 tundum lenticulæ extremum, subsequitur autem præ-
 euntem eam à tergo ipse scalper caluariam secans. Quare
 nec qui minore cum periculo, nec qui celerius perfici-
 atur, forandi modum inuenias. At quæ administratio
 feris & modiolis, quem chœnicionis siue chenicyda Gre-
 ci uocant, peragitur, recentioribus, ceu noxia, improba-
 ta est, sed administrationem quam in rhogme exposui-
 mus, probant. Idem uero modus osium excidendorum

KK iiii

PAULI AEGINETÆ

conueniet in reliquis etiam caluariæ fracturis. Quam
 tum uero excidete conueniat, Galenus nos docebit,
 hunc in modum manifesto scribens. Quod uehemen-
 ter est contractum, id totum auferri debet: si uero ab eo
 fragmenta quædam longius excurrant, quemadmo- 3
 dum aliquando cernitur accidere: hæc persequi ad ex-
 tremum non oportet, illud probe scientes, nullam inde
 noxam sequituram, modo reliqua omnia rite sint con-
 facta. Post chirurgiam panniculo simplici lineo, uulneri
 æquali, rosaceo madenti, cerebri membranam operie- 10
 mus, exiguamq; lanæ stuppam similiter rosaceo imbus
 tam prædicto panniculo imponemus, deinde linamen-
 tum implicitum duplex in œnelæo aut ipso rosaceo
 tinctum, toti uulneri circumponemus, diligentia adhibi-
 ta ne cerebri membrana grauetur, postea latiore utemur 15
 ligamento, neque hoc astringentes, uerum ut linamenta
 solum retineat. Victus adhibebitur qui inflammatio-
 nem arceat, & febribus peculiaris est, membrana cere-
 bri crebrius interea rosaceo superfusa. Post tertium diē 20
 ubi uincula dissolueris, & sordes spongia deterferis, res
 medium induces quod cruentis iniicitur, & inflamma-
 tionem repellit, superaccommodans membranæ ali-
 quod ex cephalicis dictis aridis, usque dum carne op-
 pleatur. Nonnunquam os radetur, si hoc res postulet, 25
 propter quasdam summitates extantes, aut etiam pro-
 pter ipsius carnis productionem. Reliqua medicamen-
 torum materies, ut in uulneribus comprehendimus, ad-
 moueri debet.

DE CEREBRI MEMBRA

næ inflammatione.

Quoniam frequenter cerebri quoque membrana post
 chirurgiam, inflammationem experitur, ut non so- 30
 lum caluariæ crassitudo, sed etiam cutis ipsius ex-
 cedat cum renixu, & naturalis ipsius motus pulsa-
 tilis impediatur, quæ potissimum & conuulsio alia 35
 que grauia symptomata uel ipsa mors subsequitur.

Origo inflammationis aut ex acuta quadam ossis emissa
nenta pungente ducitur, aut ex linamentorum grauitate,
aut perfectione, aut multo usu, aut uini potione, aut
alia quadam occasione latente. Si quidem ex manifesta

- occasione inflammationem contrahat membrana, ea
protinus amputanda est: sin ex latenti, magis pugnare
conuenit, utpote sanguinis dimissione, si causa non ob-
stitit, uictu qui inflammationi congruat. Item loco in-
duci remedia debent, calentis rosacei fomentum, & al-
theæ decoctum, aut fœnugreci, seminis lini, chamæme-
lorum, similiaque; superfundit: cataplasmata uerò ex cru-
da polenta, aut lini semine, cum prædicto decocto &
gallinarum, adipe, adhæc fomentum ex lana adhibebit-
tur. Capiti & occipitio meatuque; auditorio oleum ali-
quod inflammationem prohibens instillabitur, ita ut uis-
seru cura habeatur, cataplasmatibus adhibitis, ite toti cor-
pori prospicere consilium in calidam id aquam, ut par-
est, collocantes inungentesque. Si perseverat inflammatio
& nihil aliud prohibet medicamento quod bili ducens
da est, purgare ipsos Hippocrates præcipit.

SI MEMBRANA CEREBRI
NIGRVERIT.

Cerebri membrana si quidem per summa ex medica-
mentis in id efficacibus nigruerit, mel triplum rosaceo
miscentes & per linamenta id applicantes, curabimus,
deinceps & reliqua admouentes. At si nigrities sua spon-
te prouenerit, idque; in imo potissimum, cum aliis grau-
ibus indicis, attingi tunc non debet, ut quæ natium cas-
lorem emortuum innuat. Noui quendam qui post ans-
num quam affectu consiliaretur, caluaria perforata sus-
peruixerit, erat enim fractura in sincipite ex telo facta,
emissariumque; habens per quod etiam membrana ab af-
fectu immunis conseruata est.

DE NARIBVS FRACTIS CON-

uissisq; Cap. XCI.

Narium pars ima, quum sit cartilaginosa, frangi non solet, sed contundi, si ma fieri & perueriti: superior quæ ossea est, nonnunquam frangitur. In his autem deligaturam damnat Hippocrates, ut quæ magis resimas efficiat & distorqueat, præterquã in his quæ appulsi quodam per medias naris emineant, hic enim conuenientem habenam cum medicamine imposito assumit, ut compressæ nares naturalem figuram recipiant. Fractis igitur naribus, in ima quidê parte, indice aut paruo digito demisso in exteriora dirigentur: in interiore, etiam scalpelli mucrone id faciendum est. primo statim die, aut non multo post. Quum uerò decimo die naris ossa continentur, extrinsecus indice magno; digito hæc efformare congruit. Ut aut figura quam fingis non condat, duo obturamina tortilia ex panniculo inuoluta, naso impones, unum singulis nasi foraminibus. & si altera duntaxat naris pars sit peruerfa, eaq; sinere, donec os aut cartilago contineat. Nonnulli fistulas ex anserum pennis panniculis replentes, naribus insinuarunt, quod figura custodiatur, & respiratio non impediatur. quod non necessarium puto, quum spiritus per os trahatur. At si inflammationem nares sentiant, medicamentum aliud quod eam arceat indemus, exempli gratia, ex succis inscriptum aut quod oxelæo constat, aut eiusmodi ali quod uel ex triticea simila & thuris fuligine seu gummi unã incoctis cataplasma iniiciemus, tum propter inflammationem, tum ut nares contineantur. Quod si in altera parte nares declinantur, Hippocrates postquam commode eas figuraueris, oblongam habenulam digiti tali latitudine iubet circumdari, alterum ipsius extremum taurino glutine, aut gummi illitum summæ narium parti agglutinari, ex latere quo inclinant ubi illa exaruerint, habenam transferre per aurem oppositam uersus occiput, & frontem oportet, deinde ipsi sub altero habenda præcipio affirmabitur, ut nares in latera retractæ ad mediam dirigantur figuram, quod non admo

10

15

20

25

30

35

dum recentioribus placuit. Porro minutim contractis
 narium ossibus diuidere ipsas, aut superiorem ipsarum
 partem conuenit, ac fragmenta ossiculorum uulsella aut
 feremus, suturis diductas partes committentes, accom-
 5 modantesq; ipsis remedium quod cruentis apertum est,
 & conglutinat. Sin autem extra nares ulcus fuerit exci-
 tatum, linamentis in lōgitudinem implicitis curabimus.
 Sunt qui plumbeis canalibus, quas solenas Græci di-
 cūt, usq; dum cicatrix fuerit obducta usi sunt, ne caro ex
 10 ulceribus super crescat.

DE INFERIORE MAXILLA

contracta, & aure contusa, Cap. XCII.

15 **D**E aure contusa tertio libro tractatū est, tanquam
 huiusmodi affectus ad fracturas non pertineat.
 Inferior maxilla multas ob causas frangitur. Si
 igitur extrinsecus solum offensa non per transversum
 filia introrsus cauata fuerit, promptum est cognoscere.
 Opus autem est altera manu, si quidē dextra maxilla fra-
 20 cta fuerit, dextra; si altera, sinistra, indice igitur & medio
 digito in affecti os demissis, interiorē fracturę extantiam
 probè foras compellere conuenit; altera manu foris eā
 excipiente. Rectitudinem uero maxillæ ex eiusdem den-
 tium æqualitate deprehendemus. Quod si fractura per
 25 transversum facta fuerit, primum tensione; deinde retrac-
 tione, quam amittas in uocant. partis in contrarium usus
 ministro eam continente, ut dictum est, dirigere aggere
 dieris; porro denteis in parte cōtracta diductos, inter se,
 ut Hippocrates præcipit auro deligare, nempe lino ab
 30 auro chrysolino dicto aut chrysonemate; quoniam uero
 huius facultas non omnibus conceditur, lino ualido, aut
 bysso, aut pilo equino, aut id genus aliquo. Verum si
 quidem cum ulcere fractura euenerit specillo tentandū,
 nū quandoq; etiam refractio ossis facta sit, atq; si exigua
 diuisione facta, os unum refractum aut plura reman-
 serint, idoneo instrumento auferentes, futuris oras

PAULI ÆGINETÆ

ulceris commitemus, & medicamento cruetis apto usi
 deligabimus: sin autem citra ulcus contigerit, ceratum
 simplex maxillæ impositum conueniēter deuinciemus.
 fasciæ mediū per occiput dispensabitur. habenulæ utrin
 que per aureis ad summam maxillā, inde rursus ad occi
 put, mox ad mentum, inde per genas ad sinciput, inde
 rursus sub imam occipiti partem, distribuētur, ubi &
 fasciam desinere oportet. Super hæc rursus uinculum
 aliud fronti circumdatum, quod epialema Græci dicunt,
 post caput coniungetur, omnes prædictæ facioliæ id cir
 cum astringent. Alii uero tenuem ferulam, quemadmodum
 dum alli uasculum profundius paris longitudinis im
 positum maxillæ, deligant, ut commemoratum est: reliqui
 deligatura, quam Græci dicunt phorbiam, utuntur. At si
 utraq; maxilla in summo mento auellatur, qua etiā par
 te coeunt, ambabus manibus parum inuicem distanti
 bus, rursus adaptato, & denteis adunitis, quomodo dis
 ximus, deligato: ac congrua usus ligatione tenui ac for
 bili alimento ægrotantem nutriri iubeto. Nam manda
 re ipsi inimicum est. Si aliquid emotum à figura conue
 nienter putaueris, tertio die soluens, iterū illigato, quod
 tam diu facies, quam callus fracturam firmiter, firmatur
 autem maxilla intra treis potissimum septimanas, quo
 niam laxa & medullæ plena est. Quod si inflammatio
 aliqua superuenerit, ne aduersus hanc quidem, tum for
 menta, tum cataplasmata negligere oportet. Quod in
 omnibus ex æquo obseruatum abs te cupierim.

DE IGVLO CON

fracto. Cap. XCIII

Ivgulum, quod etiam clauicula dicitur, quum natu
 raliter figuratum est, interiore, ipsius extremo, cū pe
 ctore committitur: exteriore, cum summi humeri cō
 page, seu articulamento adunitur. eoq; si humerum,
 aut ipsum sustinens brachium, fracturam quacunq; tā
 dem parte experiatur, quā humerum suum spectat, ple
 runq; infra interius extremum fertur unā cum brachio

5 *Retractum*. Præsterit autem per transversum potius
 quam assulatum, aut arundinis modo claviculam frangi
 quod vulgo receptum est. Nam transversim contracta,
 extensione compressioneq; digitorum prompte in natu-
 10 ralem figuram reuertitur, cætera eminentias habent, quæ
 ægre possint coaptari. Si igitur per totam ipsius crassitu-
 dinem quocunque modo, ingulum fractum fuerit, duo
 15 ministri, unus ad humerum eiusdem lateris fractæ clavi-
 culæ manibus circuminflectis, brachium ad exteriora si-
 mul & sursum trahens, alter oppositum humerum, aut
 certe ceruicem attrahens, retractionem à se, quam Græci
 uocant antitaxin, molientur: medicus suis digitis fractu-
 ram diriget, prominentiora pellendo, ima foras attrahē-
 20 do. Quod si maiorem retractionem à se desideret, orbi-
 culum bonæ magnitudinis ex panniculo, aut lanis, aut
 eiusmodi aliquod corpus alæ subiiciens, cubiti gibber-
 rum lateri indidē adiget, ac reliqua sicut dictum est, exe-
 25 quetur: si autem id nequeat, extremum clavicule iuxta
 humerum in alto, situm ad superiora ægrotante resupis-
 nato educet, ceruicali quodā mediocri, dorso subiecto,
 ministro humeros duos ad ima deprimente, ut os clavi-
 culæ quæ in imo est, reuocetur, rursus digitis suis fracturam
 conformabit. Porro si partem aliquam iuguli refractam,
 30 instabilem, aut etiam pungentem percipiamus, salpello
 in rectum diuisam eandem auferemus, ac reliqua salpris
 excisorii, lamina quæ integra tueatur, aut alio scalpro
 propter firmitatem claviculæ subiecto, exæquabimus, si
 quidem inflammatione careat, futuris: sin aliter est, lina-
 35 mentis utemur, & splenis diuersis præparatis, ad ossis
 eminentis inclinationem: maiora ex eis & crassiora su-
 peraccommodabimus, si inflammatio infestat, oleo im-
 buta: si minus, arida ac mediocri ex lana orbe propter
 alam subiecto, conuenientem inducemus deligaturam,
 per axillas, affectam claviculam, scapulasq; prout res exi-
 40 git, fasciantes, & si quidem ad ima tetenderit pars clavi-
 culæ humero proxima, latioris habenulæ dimidiū, eius

PAULI AEGINETÆ

dem cubiti gibbero subiiciētes, totum brachiū ex collo suspendemus: altero autem uinculi dimido, manum, quemadmodum in iis sit quibus ex cubito sanguis de tractus est. At si uersus superius extremum inclinauerit, quod rarum est brachium suspendi non debet, uerum resupinus æger decumbit, & tenui nutrietur uictu. si uero opus est, etiam fomentis adiuuabitur, sed pro ratione, usq; dum callus eam consolidet, firmatur autem plurima ex parte clauicula diebus uiginti.

DE SCAPVLIS Cap. XCIIII

Scapulæ quæ latae sunt & mensæ figuram repræsentant, non franguntur: iuxta spinam uero fracturam sustinent, nunc compressæ, nunc rupturam simplicem expertæ, aliàs etiam refractæ. Compressionem itaq; tactu cognoscimus, si caua occurrat, stuporem proximi brachii, & dolorem pulsatilem inducat. Ruptura ex tractus asperitudine & loci dolore deprehenditur: ambo autem ratione qua inflammationem arcemus, curantur. Refractio & ipsa tactu agnoscitur. Porro quiescētes scapulæ fasciæ conuenienti adaptantur: si autem pleniora sint & pungant, per sectionem auferemus, & suturis, ut prius dictum est, utemur. Fasciæ autem & hic similiter ut in clauicula, iniiciuntur, incubitus oppositi lateris conueniet.

DE PECTORE. Cap. XCV.

Mediū pectus, diuiditur imprimaturq; summū, refringitur. Rupturā itaq; mediū factā dolor loci & inæqualitas sequitur, & strepitus digitis innixus eliditur: impressionem uero dolor uehemens, spirandi difficultas, tussis, membrana quæ costas incingit dispuncta, nonnunquam etiam sanguinis eruptio, pariter contractæ cavitatis, & incedendo facilitas. Curationem eam adhibere oportet, quæ in scapulis prodidimus. In impressione autē adaptatio Hippocratis adhibebitur, quæ ille in clauicula quæ foras processerit, usurpat, per incubitum supinum, cervicali dorso subiecto, scapulisq; con-

strictis, ita ut costæ utrinque manibus simul contrahantur. Iam uero costis lana obiectis circularem adhibebis de ligaturam, loris prius in rectum subditis, postea duorum initia inuicem excipiuntur, quæ orbiculares fascias decidere prohibeant.

DE COSTIS. Cap. XCVI

EX costis & spathis dictis, ossæ quidem in omni parte ruptura sustinent: spuria autè, in ea tantum quæ spinæ adiacet, nam hic solum ossæam habent naturam: in exteriore parte in cartilagine degenerantes, contunduntur, nullam fracturam percipiunt. Notæ ipsarum non sunt difficiles, etenim inæqualitas digitis explorantibus occurrit, strepitus quæ; & ad contractum peruersio. Quod si intro spectauerint, dolor uehemens peritorius sequitur, eo qui in costis prouenit grauior, quæ aculei modo membranam costas integram couulheret, itè ægra respiratio, tusis, eruptio sanguinis, subinde commitatur, & reliquas utique immutationes digitis licet conformare, at eam quæ intro spectat, nequaquam, quod tendi nequeat, unde alii cibum flatulentum uberemque assumi iubent, quo fractura ex inflatione & tensione foras propellatur, quod necessarium non esse puto. Nihil enim commune ad hoc inter se habent, tum thorax, tum uiscera nutritoria, præter quod inflammatio etiam ex repletionem augeatur. Alii cucurbitulam agglutinant, quæ à ratione & uia curandi alienum non esset, nisi corpora ex contractionem congregata, fracturam amplius ad interiora propellerent. Quæ uapropter Soranus huic in modum scribit: Lanis oleo calido madentibus partes contegentur, & linamentis implicitis intercostale repletur, ut deligatura æqualis iuxta orbicularem circumductum ueluti in pectore fiat. Omnia uero utin pleuriticis fieri debent, ad magnitudinis proportionem. Porro si magna quædam necessitas compellat, quod membrana costas cingens uehementer compungatur, cutem diuidere conuenit, & fractam costæ partem detegere, de

PAVLI ÆGINETÆ

in de lamina, ne tunica costas tegens cōuulneretur, prius subiecta oscicula quæ pungūt ingeniose excindere ac eil cere oportet, postquam hoc feceris, ea sane quæ inflam matione carent coniunges & cruentorum modo cura/ bis: quæ autem illa affliguntur, linamentis oleo madidis operis uictam curationemq; adhibens inflammationi dicatam. Decumbent ægri ea figura quam facilius tu lerint.

DE COXARVM ET PETINIS

osibus. Cap. XCVII.

COxarum aut illium ossa raro quidem franguntur sed easdem cum scapulis differentias sustinent.

Franguntur enim in extremis, rumpunturq; in longitudinem, & per medium finduntur. Comites no/ tæ ipsorum sunt, dolor partem affectam affligens, pun/ ctionis pulsusq; sensus, cruris subitus stupor propter fis/ suram, adaptationem scapulis similem postulant, auer/ santur autem solam ex chirurgia eius quod fractum est, exemptionē per exteriora corpora, ut quæ si opus sit, digitis conformentur, deinceps autem etiam aliam cus/ rationem moliri oportet, fomentis utendo, & concaua illium linamentis adimplendo, quo deligatura ceu fas/ scis circularibus superiniectis, æquabilis efficiatur. Eadē etiam dicenda sunt, de petinis osibus nihil, enim pecu/ liarius de ipsis dicere habemus.

DE VERTEBRIS, SPINA DOR/

si, & sacro osse. Cap. XCVIII

Vertebrarum complexus interim sane contusio/ nem, raro uero & fracturam experiuntur, pro/ pter quæ contusis spinalis medullæ membra/ nis, uel ipsa etiam medulla, nerui in doloris consortium adducuntur, & mors præceps subsequitur, magisq; si cervicis uertebras affectus infestarit, unde præfatus peri/ culum, si quidem fieri potest, audebis etiam sectione os/ siculum quod premit eximere: si minus, ratione qua in/ flammatio propulsatur, ipsas lenies. At si processas uer/ tebrarum

tebrarum aliquis unde spina constat, fuerit refractus, digi-
 5 gitis tentantibus propte sublabelur, dum refractione mo-
 uetur, rursusq; in locum transponitur. Conuenit autem
 id quod refractus est auferre, cute extrinsecus incisa: su-
 10 turisq; commissa, remedio cruentis idoneo uti. Ceteru[m]
 osse sacro cofracto, index sinistrae manus digitus in anu[m]
 demittendus est, dextra manu quod cofractu[m] est, quate-
 nus licet, in naturalē figuram reducere oportet. Si autē ali-
 quid refractu[m] sentiamus, hoc quoq; diuiso, deligaturam
 15 curationemq; congruam adhibebimus.

DE BRACHIO. Cap. XCIX.

IN brachio cofracto Hippocrates quidem inten-
 tionem hoc pacto molitus est: Lignum, inquit, ob-
 20 longum colunulae modo, per summa fune deliga-
 tum, obliquum ex trabe quadam suspendere oportet:
 collocato autem homine in sublimi quodam erectius,
 uel iuxta figuram quae à recta sessione orthocatheuton
 dicitur manum ipsius super commemoratum lignum
 25 traducere, ut medium ligni alae eius transuersim adapte-
 tur, manum autē inflexo iuxta rectum angulum cubito
 minister procumbens continebit, deinde graue aliquid,
 exempli gratia, lapidem aut pondus plumbeum uel
 eiusmodi aliquid ex cubito suspendens, sinensq; pende-
 30 re sublime, ita fracturam conformabis: uel loco ponde-
 ris, famulus ad ima brachium detrahat. Nonnulli uero
 loco columnulae gradu scalae usi sunt. Soranus hunc in
 modum tradit: agro in sedili collocato, uel, quod satius
 est resupinato quo minus molestiae sentiat, manu fune
 ligata iuxta copagem qua ipsa cum brachio coniungitur,
 35 & ex ceruice suspensa, ut angulosa ipsius figura seruetur,
 ministris duobus iubebimus, huic, supra fracturam, illi,
 infra digitos circumponant, atq; sic tensionem perficiant.
 Quod si ualentiore opus sit tractatione, duos funeis aequa-
 leis brachio circumdamus, unum supra fracturam, alterum, in
 40 fra, atq; uni famulo super aegrotantis caput consistenti, alte-
 ri iuxta pedes, capita funium tradentes, iubebimus in die

PAV, AEGIN,

LL

PAULI ÆGINETÆ

traersa brachium distendere. At si summus humerus fra-
 cturam senserit, dimidio uinculi, quod circa dicitur, alæ
 subiecto, reliquã partem iuxta caput teneri iubentes, alio
 quod oppositum est retrahente, antitafin, hoc est, à se re-
 tractione uti dictum est, moueamur, quemadmodũ sane
 si cubitus contractus fuerit, illi uel iuncturæ manus cum
 brachio funis iniicietur. Os sibus iam fracturæ probe co-
 aptatis, dissentio quidẽ remittetur, sed iuxta Hippocrati-
 cam consuetudinem deligabitur. Porro si fractura inflã-
 matione uacet, recensq; sit, lineis utendum fasciis oblon-
 gis abunde, circa treis quatuorve digitos latis, aqua ma-
 gis abunde, aut etiam posca: si inflammatio adest, lanis tes-
 nubus mollibusq; oleo imbutis: & si quidem in medio
 brachii fuerit fractura, initium fasciæ super fracturam inii-
 cietur: ubi bis terve illigaueris, sursum fasciã ducere con-
 uenit, ut (quemadmodum inquit) sanguinis influxiones
 excipiantur, atq; illic finiatur. Tam uero & secunda fascia
 uti oportet, initium eius similiter supra fracturam iniiciẽ-
 do, atque alia eo modo quo in prioribus: rursus autem sub-
 perne deorsum, atque iterum sursum reuocare, illic etiã
 sic terminabitur. Porro constricẽtio mediocris esto, tum
 nostri sensus, tum ipsius ægrotantis iudicio. At si iuxta
 summam humeri compagem contigerit, priore fascia
 illam & scapulas & pectus comprehendens, ut deligatur
 fiat quam Græci geranida appellant, perq; secundum
 usque ad cubitum dispensabis, ac inde ad supraposita
 recurre, cum summo humero scapulas pectusq; com-
 prehensens, primæ fascioiq; similiter. Quod si gibbero
 fractura obuenerit, etiam cubitum colligare expedit, ita
 ut anguli figura conseruetur, similiter in aliis quoq; artu-
 bus, nimirum cubito, femore, tibia, cum fractura in parte
 aut etiam iuxta articulum & non in medio membri exis-
 tit, post articulum fasciam iniicere expedit. Recentiores
 itaque secundum deligaturam protinus ferulas etiam
 iniiciunt, ut adaptationis figura contineatur, constringen-
 tes ipsas prout sensus & tumor ex inflammatione pos-

5

10

15

20

25

30

35

5 *stulat: ueteres autem, à die septimo ferulas accommo-*
darunt, nam intra hunc inflammatione declinante mem-
brum redditur tenuius. At Hippocrates tertio die liga-
menta solui iubet, ne tensio quæpiam, aut motus præ-
 10 *ter solitum contextæ particulæ obueniât, aut eius quod*
sam infixum fracturæ est, perspiratus prohibeantur, pro-
pter quos non solum noxius pruritus quibusdam acci-
dit, sed etiam erosa à saniei acrimonia nonnunquam cu-
 15 *te, exulceratio concitatur. Itaque aquæ temperatæ tan-*
tum superfundere ratio est, quantum saniem discutere
sufficit. Post septimum diem, ex maiore interuallo solue-
re conuenit, ceu partes non amplius saniem excernere
desiderent, imo etiam calli obfirmatio hoc modo feli-
 20 *cius prouenit. Cæterum ferulæ iuxta sequentem ratio-*
nem debent iniici. Splenia triplicia oleo imbuta super
fascias circumdantur, si igitur membrum crassitudine fue-
rit æquabile, similiter: si inæquale, partibus magis conca-
uis per splenia repletis, æquæ crassitudinis membrum
 25 *ferulis accommodandis efficiemus. deinde lana aut*
stappa ferulas mediocriter inuolutas, in orbem fracturæ
circundamus, non minore quàm digiti spatio inuicem distân-
teis, easque moderate constringemus: ita tamen, ut quate-
 30 *nus fieri licet articulum propius accedere ferulas prohi-*
beamus, præsertim iuxta interiorem flexus partem. ul-
 35 *cera siquidem in ipsis nonnunquam & neruorum infla-*
mationes pariunt, uerum illic laxiores ipsas esse oportet,
quemadmodum ualētiores, ubi fractura curuatur. Præ-
 40 *stititerit autem thoraci etiam brachium mediocriter coll-*
gare, ne ipsum loco motum figuram peruertat. At si quæ-
 45 *doque inflammatio fuerit (eam uero agnosces ex ambi-*
te tumore ac rubore, & quod membrum nunc multo
magis quam prius stringatur) uel si contractum mem-
 50 *brum distortum sit, & nihil horum appareat, sed ligamē-*
 55 *ta laxa, uel e contrario strictiora, quam par est, inuenian-*
tur, solutis ipsis deligatura instauranda est. Refuso
pinari igitur ægrotus debet, ita ut super stomachum

PAULI ÆGINETÆ

manum contineat: brachio subiicietur molle aliquid pellem super se habens, ut superfusionum influxus excipiat. Superfundetur autem quotidie oleo calido, præsertim quum urget inflammatio, quando etiam cubus tenuis exhiberi debet: postea mediocris, ad calli generationem, quies indicitur usque dum fracta occalluerint, occallescent autem brachium & tibia, diebus circiter quadraginta, post quos ubi solueris fascias, & lauacro usus fueris, emplastris ad fracturas factis persanare conuenit, hæc tractandiratio omnibus aliis prope modum contractis artubus conuenit.

DE CUBITO ET RADIO.

Cap. C.

Cubitus radiusque, interim uterque iuxta eundem locum frangitur, interim alter duntaxat, uel in medio, uel in parte qua gibberum spectat, aut brachiale, Omnium itaque deterrimum est quum ambo eadem parte franguntur, deinde etiam cubitus solus. At radius fractus, aliis facilius curatur. siquidem maior cubito non est, sed illum ipsum subiectum habet, ut ueluti in fideat. Porro si ipsorum alter duntaxat fractus fuerit, in illo maxime intentionem ualidam moliemur: si uterque, similiter intendemus manu anguli modo figurata, ut pollex omnium digitorum altissimus, exiguus digitus humillimus habeatur, sic enim cubitum radio subiici continget. At si ualentiore opus sit intentione, ambobus potissimum contractis, non solum manibus, sed etiam funibus intendere aggrediemur, ut in capite de brachio comprehensum est. Cæterum omnis deligatura, & reliqua qua præstidia unà cum ferularum iniectione, hic adhibenda sunt, dum callus eos firmari. Firmatur autem cubitus diebus plurimum triginta. Ac repositio ipsius similis erit ei, quam brachium fractum uendicat, præter ea quæ ipsi subiiciuntur.

DE SUMMA MANU, ET
ipsius digitis, Cap. CI.

VOlæ & aduersæ eius partis, & in digitis articulo
rum ossa, quum laxa fistulosaq; natura sint, con-
tunduntur quidem plerumq; raro autem fran-
guntur. Aegro igitur in alto sedili collocato, medicus
5 in altero quodam æquali aduersus sedebit, priusq; ma-
num disponat: ac tensis per ministrum iis quæ fracta
sunt, duobus digitis ipsa conformabit, pollice & indice
digito prius compressa. deligatura utetur, quo tempore
10 urget inflammatio. Nam propter laxitatem facile in ip-
sis callus amplior concreescit. At si acies digitorum, aut
digitus simpliciter contractus est, si quidem magnus &
pollex appellatus fuerit, post commodam deligationem
ab inferiore parte, ipsum utiq; cum manu ligabis, ne dis-
mouetur: si ex aliis quispiam, uel index uel paruus digi-
15 tus, proximo colligabitur: sin aliquis ex medijs, iis qui
utrinq; habentur, uel etiam omnes deinceps ligari una
debent, melius enim conquiescunt, quemadmodum si
etiam ferulis fracti colligentur.

DE FEMORE. Cap. CII.

EAdem de femore dicenda sunt, quæ de brachio
prodidimus, peculiariter autem magis femur fra-
ctum, in anteriorem partem & exteriorē promo-
uetur, etenim in his naturaliter dilatatum est, inſtauratur
autem manibus, funiculis, & antennis æquivalentibus,
25 una, supra fracturam posita: altera, subter. Quod si in par-
te fractura euenit, idq; iuxta femoris caput, d' medio fa-
sciæ lana circumdato, ne corpora incidat iuxta inguina di-
sponemus, & inſita ad caput reducta, famulo ut partem
contineat, trademus: infra autem fracturam fune circum-
30 posito inſita ad intentionem alteri ministro exhibebimus.
Quod si ad genu fractura habeatur, funem sanè supra
fracturam inſicimus, inſitia eius ad eleuationem dispen-
samus, genu etiam ipsum implicito quodam fune conti-
nemus hanc autem partem restituumus aegro decumbente,
& crure exporrecto, quæ pungunt ossa ut subinde di-
ctum est, eleuata, superius tollemus, reliquam curationem

PAULI AEGINETÆ

in capite de brachio exposuimus, cæterum callo firmatur femur quinquaginta circa diebus. At quomodo reponi debeat, post totius cruris disciplinam, comprehensum est.

DE PATELLA. Cap. CIII.

Patella os laxum est ac molle, ualide corporibus superiore & ima parte comprehensum, frequenter sane contunditur, raro autem frangi solet, sustinet autem rupturam per crassitudinem, & in tenuia fragmenta finditur, cum uulnere, uel sine uulnere. Nota uero conspicua (motus enim sublabitur,) continuitatis, & cauitas & sonitus, Instauratur autem pars cruris extensa nam tam diu bifariam fissa digitis committitur, donec fracturæ labra supra sese constringant, & inuicem iungantur: quæ in tenuia fragmenta fissa est, manu cõformatur, etenim callo non generato, eo quod pars utraq; super musculos neruosq; cognatos à femore & tibia non retrahatur, tamen multa distentio contrahet & functionis difficultatem affectis inducet. neq; enim laborantibus ipsis largius genu sustinet, & obambulãdo impediuntur præsertim ascensuri, siquidem in æquabili motu actionis difficultas occultatur: in paulatione autem, eo q; nõ inflectatur genu, in cruris initio, & situ deprehenditur, atq; hic ossiculum pungens eleuatum ubi exemeris, curationem sequentem admouebis.

DE TIBIA. Cap. CIIII.

Tibia cubito respondens eandem curationem obtinet, etenim illa duobus ossibus iuncta, altero crassiore & cognomini, altero tenui, quod ex similitudine perone Græcis, quasi fibula, Latinis sura dictum easdem fracturarum differetias recipit, in omnem enim partem prolabitur, quum ambo ossa contracta fuerint: in treis autem, quum alterum, intra & extra: tibia quidẽ, retro: sura, anterius, quapropter etiam ipsa similiter restituitur manibus, aut funiculis superioribus, q; fracturæ fines sunt interim ipsi tibiæ circumdatis, interim femori.

Nam quum genu sit ualidius, articulum integrum per
tentionem seruabimus. Similiter & inferiore fracturæ
funiculo, ut in cubito dictum est: reliqua ut in capite de
brachio tradidimus.

DE PEDE SUMMO. Cap. CV.

T Alus nequaquã frangi solet, eo quod unde quæ
que tibia, sura, & osse quod ob tessaræ similitudi
nem uocatur cyboides, custodiatur muniaturq;.
At os quod à scalphæ figura dicitur scaphoïdes, & sur
pernæ pedis regionis, item pedis digitorum ossa, ip
sumq; cubitū, similiter iis quæ in uola & opposita eius
parte manusq; digitis sunt, franguntur: quare etiam que
de illis diximus, ne eadem repetantur, illinc huc transfer
re consilium est.

QVOMODO CRVS REPO
ni debeat. Cap. CVI.

F Emore fracto, aut tibia, non minori cura repositio
nem ipsius, q̄ reliquam curationem obibis. Nam
partium cōfractarum æqualitas, hac potissimum
probe administrata, conseruatur. Nonnulli igitur canal,
quam solenam Græci dicunt, nūc lignea, nunc fictili mē
brum fractum, aut etiam crus ipsum reposuerunt: alii ue
ro sola ea quæ cum uulnere fracta sunt, eo quod hæc
ferulis nequeant constringi, in totum uero solenarum
usum posteriores damnarunt, multis sane de causis, sed
præcipue, quod ipsarum duritia partibus negotium fa
cesseret. Neque tamen alienum est, artus cum uulnere
fractos ferulis excipere, ut ostendemus. Aeger itaque
resupinabitur, ac indumentum aliquod crassum cruri
æquale, in longitudinem utrobique contractum & in
uolutum, ut canali per mediam concauitatem oblon
gam proportionem respondeat, subiicietur: pellis super
ipsam molliuscula explicabitur, quæ superfusiones exci
piat, deinde in longum crus concauitati huic canalem
referenti, insinuabitur: à lateribus alia uestimenta la
næ apponentur, ne membrum in latera declinet,

LL iiii

PAULI ÆGINETÆ

pedis autem ima pars asserculum rectum panniculo
circundatum, propter molitiam assumet, ac maioris
securitatis gratia, media fasciarum duarum triumve,
uestimento canalis modo præparato subicientes, fractum
membrum ipsi leuiter deligabimus. At si æger non
tolerans conetur pedem totum contrahere, conuenit id
facere quod in superiore pedis parte dictum est, deinde
blande cum asserculo deligare, ne inuiti inter dormiendum,
ut uerisimile est, pedem contrahant. Aliqui uero et
stragula lecti per medium pertundunt, ut ipsi sint immobiles,
& per foramen urina & steruus reddatur, usque dum
callus coalescat.

DE FRACTURIS QUÆ CVM

uulnere incidunt. Cap. CVII.

FRACTURA cum uulnere facta, si quidem sanguis profundatur, hunc prius sistemus: si inflammatio fuerit, præsidis in eam efficacibus utemur. Carnibus contusis, partem affectam scarificabimus, metu, ne in gangrænam incidat, sublato: at si illa quoque accesserit, aut alia quæpiam serpens putredo, conuenienter occurremus, habes autem horum singulorum curationem quæ toto uolumine explicitam. At si nihil horum adfuerit, neque ossa largiter denudata sint, hamulis futurisque usi, res medio cruentis apto, his medebimur, sic, ut ossicula res fracta, ut uerisimile est, & pungentia implentiæ primè auferamus. Quod si magnum aliquod os emineat non commissum propter magnitudinem, in intensione huius prospicies. Siquidem Hippocrates femore & brachio contra fractis ossa excidentia uniuersim imponere dehortatur, periculum his futurum prædicens ex inflammatione, quam tensio crearet, uel etiam conuulsione, ut credibile est, musculorum neruorumque. Tempus uero nonnunquam administrationem commodam inuenit. In quocunque igitur osse elapso tractationem molimur, nequaquam in inflammatione ipsam aggrediemur, sed primo statim die antequam inflam-

tione occupetur: aut nono, inflammatione iam finita.
 Adaptamus uero serula quam Græci mochliscon uo-
 cant, est autem q̄a instrumentum ferreum septem octo
 ue digitos longum mediocriter drassum, ne inter com-
 mouendum inflectatur, acutum in summo latumq̄; &
 leuiter inflexum, cuius acutum extremum superposito
 ossis tuberculo subiicientes, iuxta alterum occurrentes
 simul, & medice inflexione membri facta: inter se sine
 fracturæ committimus, quod si facere nequeamus,
 scalpris excisoris obseruas acies habentibus quod emi-
 net auferemus, aut serra subsecabimus, quemadmodū
 in fistulis docuimus: ossiumq̄; asperitudine adæquata,
 & membro directo, linamentis curabimus. Maxime au-
 tem animum adhibere oportet in membris coniunctis,
 aut disunctis appellatis, altero autem in ipsis ossi parti-
 cularim serra absciso, ut membrum incontractum ma-
 neat: etiam inflexione accurata utemur deligatura uero
 hoc modo adhibenda est. Circulares itaq̄ fasciæ, parti-
 bus uulneris utrobicq̄ iniici debent: obliquæ uero, per
 ulceris longitudinem, ut iuxta hiatus oclusio ex omni-
 bus fiat, si sordidum adhuc ulcus est, purgantia adhibe-
 bimus: si purum, quæ carnem inducunt, linteolis illita,
 aliamq̄; comprobata[m] usu[m] materia. Hippocrates pil-
 lera emplastro in linteolis utitur, id autem esse dicunt tes-
 trapharmacum basilicum. Vbi caro increuerit, serula
 inflicentur, aliqui uero per initia ipsa accommodant, ulce-
 ris locum uitantes, & pro usu urgente ipsas constringen-
 tes, uel rursus remittentes. In quibus autem squama res-
 pletura est, notabimus q̄dem hoc, inde quod copiosus
 humor & tenuis excernatur, caro autem ulceribus uas-
 tua inanisq̄; facta attollatur: deligatura quidem laxiore
 ad curationem utemur, hamulo autem, aut eiusmodi
 quopiam squamam euellentes, iterum ualidiore deliga-
 tura utemur. porro per totum ulceris tempus, medica-
 mentum aliquod ex iis quæ inflammationem arcent lina-
 mentum continens, uulneri incumbet, ac simplices fa-

PAULI ÆGINETÆ

scilicet iniiciantur, quæ singulis curationibus solui debent, quum aliæ supra dictæ maneant, ut in capite de brachio expositum est.

SI PRÆTER MODVM FRAS-
turis callus obducatur. Cap. CVIII.

Immodici fracturarû calli indecoram omnino speciem efficiunt, nonnunquam etiam functiones impediant, si propter articulum coalescunt. Si igitur reces adhuc callus coierit, remediis admodum astringentibus utemur, fasciis ipsa aprimentes. Nonnunquam uero & plûbea imposita lamina, id quod requiritur effecimus. At si lapidosus solidusq; fuerit incidentes ipsum rademus, id quod eminent scalpris auferentes: si res exigat, etiam terebris usi.

SI DISTORTVM MEMBRVM
callus firmarit. Cap. CIX.

Quibus membrum distortum callus firmauerit, difficultate functionum obeundarum haud exigua subsequente, præsertim si in pedibus fuerit, repositionis quidem modus non recipiendus est, ut qui extrema inferat discrimina, uerum si callus nondum radices egerit, laxitibus superfusionibus, & cataplasmatibus ex sicis pinguibus & columbarum stercore, aliisque medicamentis quæ a callo soluendo porolytica dicuntur, utimur. In super per manus frictione, & contractio-
ne hunc dissoluemus. Quod si lapidosus euaserit, scalpo
pello superficie diuisa, excisoris scalpris consortium of-
fe liberabimus, deinde fracturæ medebimur, ut superius
à me dictum est.

SI FRACTVRÆ CALLO NON
firmantur. Cap. CX.

Fracturæ nonnullæ sine callo permanent, supra de finitum naturæ tempus, aut ob continuas resolutions, aut immodicas superfusiones, aut motum intempestiuum, aut fasciarum copiam, aut quia totum corpus alimentum non percipit, in quibus etiam tenuis

ius fieri membrum contingit, itaq; cum aliis occasiones
 tum corporis in ediam tollere conandum est, partim
 per calidiora alimenta materiam particulæ distribuens
 do, partim cibum subministrando sufficientem, item la-
 5 uacra, & reliquas animi uoluptates. Porro notæ eos qui
 callo iam firmantur comitantes, hæc inter alias sunt præ-
 cipuæ, si fasciolaræ cruorem referant, etiam non oborto
 uulnere, quod forsan accidit, calli substantia quando coa-
 lescit fistulis osiui inspersas sanguinis guttas extendente.

DE OSSIBVS LUXATIS.

Cap. CXI.

QUum luxationes fracturis proxime sint, de his
 uerba facere aggrediemur. Luxatio igitur est,
 ut summatim dicam, quum articulus à proprio
 15 sinu ad insolitum excidit, in qua motus arbitarius im-
 peditur. differentias ipsius alias dicere nõ habemus, nisi
 eã dütaxat q̄ ex maioris minorisq; ratione sumitur, quũ
 enim articulus in totum exciderit, communi generis uo-
 cabulo affectus Græcis exarthrema, Latinis luxatio dici-
 20 tur: quum autem aliquatenus duntaxat emotus est, aut
 usque ad tuberculum è sinu elapsus, pararthrema.

DE MAXILLA INFERIO-

re. Cap. CXII.

RURSUS à superioribus incipientes de inferiore ma-
 xilla dicamus. Nam quum superior sit immo-
 bilis, luxatione non periclitatur, inferior aut toto
 loco non mouetur, quod capita ipsius superiori maxil-
 læ firmiter ac tuto insinuata sint: modicã uero peruersio-
 nẽ quã pararthrema uocauimus subinde experitur, quã
 30 ob musculos qui ipsam continent ex continuo madedi-
 loquẽdiq; exercitio in molliem elanguescenteis, quas
 libet de causa facile laxetur, quod uerbum apud Hippo-
 crates *σκαττω* dicitur, in quibus sine aliqua difficultate
 articulus sponte in proprium locum, reuertitur ue-
 35 rum de maxilla in totum luxata, satis est illius uer-
 ba exponere, quæ compendiosa, integra & perspicua

PAULI AEGINEYÆ

qua existunt, Scribit itaq; hunc in modum . Excidit quōs
 dem maxilla raro, laxatur autē subinde oris hiatu, quos
 modo etiam aliæ plures musculorum immutationes
 nerviorumq; id efficiunt, Clarum itaq; hinc potissimum
 est quodocumq; exciderit, Nam inferior maxilla in an- 5
 teriora propellitur, & ad contraria eius unde prolapsa
 est, peruenit, ossisq; tuberculum iuxta superiorem max-
 illam tumidius apparet, difficulter egri maxillas con-
 mittunt. Talis autem repositio manifesto ipsis congruit,
 alium enim continere caput oportet, alium comprehen- 10
 dentem ab interiore parte & exteriorē digitis iuxta mē-
 tum hiante homine quantum potest, primum quidem
 maxillam commouere, temporis intervallo huc illuc
 manu diducere, ipsiq; homini iubere ut laxam maxillā
 habeat, simulq; diducat & concedat, ut potissimum res 15
 pente laxetur, tribus figuris simul, mente adhibita. Ra-
 tio siquidem est illam ex inuersione in naturalem statu-
 tum reducere. Oportet autem inferiorem maxillam po-
 steriora propellere, item maxillas committere neq; hia- 20
 re. Insectio igitur hæc etiam in alis figuris fieri non po-
 tuerit, medicina autem modica sufficiat, splenium appo-
 situm ceratum fascia laxiore deligare, tutius autem est, re-
 supinato homine firmare caput ipsius puluinis subie-
 ctis, quam plenissimis, ut quam minime cedat . Cæterū 25
 uulnerati caput aliquis continebit. Si autem utraq; maxil-
 la eluxata fuerit, curatio quidem hæc adhibebitur. Com-
 mittere autem æquale hi os possunt, etenim prominen-
 tiores ipsis maxillæ sunt, rectitudinem autem maxime
 cognosces, dentium & superiorum & inferiorum termi- 30
 nis, quos secundum ordinem confert quam citissime in-
 serere, quomodo autem inferentur, expositum est. Si autē
 periculum de anima non inciderit ex febribus continen-
 tibus, & torpido Caro, musculi alterantur, & pter natu-
 rā intēduntur, uēter solet his biliosa deicere, uel syncera
 pauca, & si ēt uomant, indiscreta eiiciunt, hi igitur & mo- 35
 riuntur, at hoc potissimū modo iniectionis nos subinde

usi fumus, fomentis prius ex hydrelæo calido per spon-
giam super luxatam genam adhibitis, quum maxime
contumaciter ingressui repugnet, homine humi collo-
cato, post ipsum nos sedentes, quemadmodum ab Hip-
pocrate traditum est, operamur.

DE CLAVICVLA ET SVM-
mo humero. Cap. CXIII.

Clavicula in partem interiorem non excidit, ut
quæ pectori committatur, unde ne mouetur quis-
dem in ipso. At si uiolento quodam ictu & acri
extrinsecus auellatur, quemadmodum fractura ipsius,
instaurari debet. Pars autem quæ humero inseritur, non
admodum, sanè excidit, a bicipiti musculo summoq;
humeri tuberculo prohibita, imo neq; uiolento quodã
motu clavicula priuatim agitur, nisi propter solam tho-
racis factam separationem. Vnde homo solus inter ani-
mantia claviculam obtinet: quam si in palæstra, ut ueris-
mile est, peruerti contingant, conformatione per ma-
nus dirigitur, & spleniis multiplicibus accommodatis
una cum deligatura decenti, eadem curatione etiam
summus humerus peruersus in propriam sedem reuer-
titur. Est autem ossiculum cartilagineum quod clavicu-
lam scapulis colligat, si resiccatis mortuorum cadaueris
bus occultatum, quod loco motum, imaginem imperio-
sis exhibet, brachii caput excidisse, etenim in hoc exte-
rior humeri pars acutior apparet: concauum aut, id uno
de excidit, uerum notis quas deinceps subiungam ipsa
discernentur.

DE HUMERO LUXATO.

Cap. CXIII.

Brachii caput scapularum sinui insertum, excidit
quidem frequenter, uerum neq; in superiorem
partem, ut quod scapularum processus ancoræ
similis impediât: neq; in posteriorem, propter ipsas sca-
pulas: neq; tamen in anteriorem, ob musculi bicipitis
tendinem, ipsumque humeri tuberculum, sed raro qui

PAULI AEGINETÆ

dem interiorem exterioremq; prolabitur, continuæ ue-
 ro, præsertim macilentioribus, ad ima atq; his sanè faci-
 le & excidit & rursus inferitur: multa autem carne præ-
 ditis contra, raro quidē elabitur sed ægre in sedem suā
 compellitur. Quibusdam itaq; etiam non luxatis, ex
 icu frequenter elapsi loco membri suspicio oritur, eo
 quod ualida inflammatio subsequatur. Porrò quibus in
 imam partem luxatus humerus est, hoc modo agno-
 sces: affectus humerus si cum sano conferatur multum
 differt, quum exterior eius pars unde excidit concava
 appareat, ut in tuberculo humeri eluxato diximus,
 quod acutius quā naturaliter esse debet apparet, & bra-
 chii caput elapsum in alam manifesto subsidit, ac manus
 nus huius cubiti gibber à costis magis recessit, quibus
 quidem costis si ipsam adigas, cum dolore admouetur,
 neq; ægri manum extenso cubito ad aurem possunt re-
 ducere, neq; alium motum multiplicem per eam moliri.
 In pueris itaq; uel in quibus recens nec ampla facta
 est eluxatio, etiam nodo medii digiti flexi eminente me-
 dici manus, uel affecti sanæ, si non puer, sit frequenter
 restituta est, ut inquit Hippocrates, ualentius autem hoc
 modo luxata inferuntur. Homo lotus & supfusionibus
 laxandi uirtute præditis usus resupinari humi debet, &
 pila mediocri uel coræcea, uel alia quæpiam non ad-
 modum mollis, alæ accommodabitur, ac sedens medi-
 cus aduersus ægrum, iuxta laterum affectum, si quidem dex-
 ter humerus luxatus sit, dextri pedis calcem superponet
 pilæ alæ suppositæ: si sinister, sinistri, ac affectam manum
 prehensam ad pedes trahet, simulq; calcaneo alam in-
 diuersum propellet, ita ut aliquis post caput ad alterum
 humerum resistat, ne corpus circum diuellatur. Est &
 alia ratio immitendi quæ humero subnixo perficitur,
 quod Græci κατωπιζαν dicunt. A dolens, aut longior
 ærotante, aut altius consistens iuxta affectum latus,
 ægri indidem collocati alæ suum ipsius humerum subfi-
 ciet, & manum eleuatam ad uentrem suum atrahet, ut

reliquum ægri corpus posterius imo maius sublime p̄
 deat. At si æger leuior fuerit, alius quispiam puer leuis
 ex ipso suspendetur. Nam manu ac reliquo corpore in
 5 le elapsum articulū reponit, atq; hoc etiam spathula q̄
 Græci hyperon dicunt efficitur. Est autem lignū obliq̄
 gū, rectum, quod in pavimento super aliud quoddā so
 lidum ponitur. huius igitur summum extremum rotundū,
 10 dū, quod non admodū crassum neq; tamen tenue est,
 alæ ægri aut stantis, aut sedentis, subiicietur, iuxta totam
 ipsius longitudinē, ac manu per spathulā porrecta & de
 tracta, reliquo autem corpore contra inferius uergente
 uel sua spē, uel alio quodā trahente restitutum fiet, atq;
 15 hoc etiam in scalæ gradu fieri debet, quemadmodum
 in contracto brachio per tensionē fieri dicebamus, hic
 autē rotundū quoddam corpus super gradum deligatur,
 tur, quod ægrotantis alæ possit adaptari & brachii cap
 put propellere. Porro si ob uetustatem affectus, aut cor
 20 poris durtiē, repositio nobis faceffat negotium, utemur
 etiam ratione quæ per amben appellatam sit. Est autē
 ambe lignum quod longitudinem duorū cubitorū habet,
 latitudinem quatuor digitorum, crassitudinem instar
 25 digiti, alterum extremum rotundū, quod eifam promp
 te in alæ sinum ingreditur, spathulæ ligneæ extremo
 confimiliter. hoc itaq; extremum panniculo circumdatū
 quo lenius existat, capitulo brachii iuxta alam accomo
 30 modabimus, totam uero manum ad lignum inensam
 cum eo deligabimus, iuxta brachium, cubitū, & eius ex
 tremum, deinde ligno obliquo inter duas columnulas
 rectas adaptato, uel rursus supra scalæ gradū manu traie
 cta cū ligno, ut ala p̄ trāsuersum gradui accommodetur,
 35 manū infra trahētes, sinemus in alterā partē reliquū cor
 pus in sublimi pendere, tūc, n. articulus ingreditur.
 Vbi fuerit repositus, mediocris ex lana pila si qdē inflā
 mationē pars nō sentiat, sicca, si sentiat, oleo madēs alæ
 iniecta, deligabitur. p̄ hāc autē & humeri & alterius alæ

PAVLI AEGINETÆ

iuxta hiatū præsertim fasciæ deligaturis apparentibus, ut
 hiatus affectū humerū excedat, brachiū cū costis deliga
 re conuenit, ipsumq; cubiti gibberum & summam ma
 num ex ceruice deuincire, ne rursus de integro articulus dis
 solueris, mediocri uti frictione prestat eo quod corpore
 solidiore factō, articulus ita firmetur, ut non facile prola
 batur. Quod si autem cerebro prolabatur, autem hu
 miditatis uitio, aut ob aliam quampiam iam diu factā
 elabendi uiam, ad uisionem ueniendum est, sicut supra
 comprehendimus. Quum autem uel in antibus in ute
 ro aut editis in lucem adhuc increfcētibus, particula fue
 rit luxata necdum reposita, in humero quidem carnes
 nihil à naturali figura deficiant, neq; enim manus quod
 cunque opus perficere impeditur, os autem brachii bre
 uius permanet, non augetur, ac tales nominantur ga
 llancones. In femore etiam os incrementum non sentit
 & totum crus contabescit, quum enim pondus corpo
 ris ferre nequeat, non exercetur, ac in aliis membris lux
 atis manentibus, quæ subiiciuntur, omnium iniuriæ ex
 posita sunt.

DE CUBITI GIBBERO,

Cap. CXV.

Quanto cubiti gibberi articulus humero magis
 uariis creatus est, tanto plus negotii prolapsus
 exhibet; & tardius quidē excidit, sed difficilius
 reponitur, propter tuberculorum sinuumq; frequentiam.
 Nonnunquam igitur solum aliquatenus detorquetur,
 quem casum pararthrema dixi, sæpe uero etiam ex to
 to in omnem partem prolabitur, præcipue in priorem
 & posteriorem, quod facile dignoscitur, eo quod exci
 dit oculis & tactui obiecto, ex quocunque prolapsus
 sit, & sinu unde excidit apparente. Hæc uero potissimū
 sani gibberi inspectio coarguit. Conuenit autem protis
 nus membrum reponere priusquam inflammatione
 occupetur; siquidem eam expertum, difficulter curatur,

Quædam

Quædam etiam nullam prorsus curationem recipi-
 unt, maxime si in posteriora prolapsa sint. Hæc enim lu-
 xatio omnium quæ in cubiti gibbero fiunt maxime dor-
 lorifica est, & periculosa. Quod si modice articulus in-
 uersus sit, moderata etiam intensione restituitur, sic ut
 5 ministri manum exporrectam iuxta brachium cubiti
 tumq; contineant, & in aduersa retrahant, medicus au-
 tem suæ manus palma quod excessit in suam sedem
 compellat. Hippocrates autem, in priora luxationem
 10 subito manus inflexu instaurat: ut palma ipsius hume-
 rum iuxta rectum pulset: in posteriora uero, subita rur-
 sus & diutius facta extensione, quoniam luxatio in prio-
 rem partem, uiolenta potissimum extensione efficitur,
 quæ in posteriora flexu similiter uehementi. Quod si
 15 luxatio perseveret, etiam ualidam magis intensiorem
 usurpabimus, eiusmodi uero est potissimum quam
 Hippocrates in brachio contracto exposuit, ubi colum-
 nulam adhibeat. Porro recentiore aliqui hunc in mo-
 dum adaptant, ministris duobus manum, ut dictum est,
 20 intendentibus, ita ut alter sursum ad axillam contineat,
 alter deorsum iuxta brachiale, medicus aduersus ægro-
 tanti consistens, duabus palmis iuxta articulum, brachio
 um circumdat, ac ubi iusserit uestimentum contractum in
 oblongum uel latam fasciam manibus ipsius simul &
 25 ægrotantis brachio circumdare, & in exteriora imaq;
 propter summam manum retrahere, ipse deinceps cū
 tensione contractas ipsas trahit, donec cubiti articulum
 excedat. Cæterum manus prius oleo illini debet, ut lu-
 brica fiat & facile medicæ palmis deducatur. Sic enim
 30 prolapsa, si pertrahentium manum uel prematur, in pro-
 priam sedem reuertuntur. Postquam sunt reposita, in an-
 guli modum figurata manu expletiis & conuenienti
 deligatura curationem petemus.

DE BRACHIALI ET DI-

citis luxatis. Cap. CXVI.

PAV. AEGIN, MM

PAULI ÆGINETÆ

B Rachialis digitorumq; luxatio nullum faciesit negotium, per se, nisi cum ulcere facta fuerit. de hac igitur in capite de luxationibus quæ cum ulcere fiunt tractabitur. At sine ulcere luxatis, mediocri in- fatione, & remedijs quæ inflammationem pellunt, medebimur.

DE VERTEBRIS SPI-
NAE. Cap. CXVII.

V Ertebræ spinæ si ex toto prolabuntur exciduntq; præcipitem mortem inferunt. Medulla si quidem ipsius spinæ uel quamlibet compressionem non sustinet, quum & solus ex ipsa nervorum processus si contundatur, hominem in periculum perducere sufficit. Peruersionibus autem subinde affligitur, nunc in priorem partem distorta, ac uertium lordosin Græci appellunt: nunc in posteriorem, & cyphosin à loco gibbato uocant: interim uero in latera, quod scoliosin nuncupant. Quum igitur multæ simul uerteræ in artibusimul peruersæ fuerint, plurium simul peruersio apparet, iuxta circulem flexus rotunditatem facta, ac putant nonnulli decepti, ab una uerteræ ampliter peruersa id fieri. Nam magna distortio non angulo similis hunc spinæ flexum molitur, quando etiam magis periculum sublequitur. Si igitur introrsum spina est peruersa, restitutionis spes nulla est eo quod per uentrem, antierius oppositio fieri nequeat, qui enim in scala sic affectos intendunt, aut cucurbitulas admovent, aut sternutamenta aut tusim aut flatus excitant, quid tandem promouere putati sint, Hippocrates abunde coarguit. Quoniam uerò subinde cuiusdam osculi spinæ refractio facta, cauum locum ostendit, quemadmodum in capite de fracturis comprehensum est aliqui uertium lordosin esse crediderunt, deinde hoc celerius perfanato (prompte enim callo firmatur) lordosin curatu facilem existere pronuntiant, & si nullam curationem admittat aut certe diffi-

culter. his etenim urina supprimitur, alius non respon-
 det, corpus inhorrescit, postea etiã sine uoluntate extre-
 menta prorumpunt. Hęc autem eueniunt, neruis &
 musculis consortii lege lacescitis, ac celeriter ægri mo-
 riuntur: præsertim si superiores & ceruicis uertebrae af-
 fectum fuerint expesta. Cui uero iam inde à paruulo
 potissimum uertebrae gibbatae protuberant, uultum lon-
 gum esse neq; celeriter mortem sed morbum accersis-
 re, & insanabile Hippocrates prodidit. At quibus res
 10 cens hic gibber ex casu prouenerit, machinae quidem
 per scalam & rectam ægri, suspensionem ac uteri infla-
 tionem adhibita, ridiculae sunt. sola autem Hippocra-
 tis adaptatio sufficiet. Conuenit enim, inquit, lignum,
 magnum quod tanta longitudinem ac latitudinem ha-
 15 beat, ut hominem excipiat, aut scamnum huic æquale
 prope partem deponere, ac iuxta hunc ita extendere,
 ut in longitudinem pede non amplius absit, & uestimen-
 ta quaedam super ipsum explicare, ne hominis corpus
 infringatur, (erit autem hic lotus antequam super lig-
 20 num scamnum ue, infideat,) deinde loro pedes ipsius
 bis circumdatum, per alas iuxta deorsum uincire, initta
 lori ligno oblongo pistillo simili deligare, atq; hoc sus-
 per pauimentum iuxta ligni aut scamni subiecti extre-
 mum constituere, & ministro post ægri caput stanti ex
 25 superiore parte continendum tradere, ut imo quidem
 extremo contra fixo, altiore supra caput tracto, oppor-
 tuna fiat intensio: altero autem loro pedes simul & su-
 periores malleolorum partes deligantes, & rursus alio,
 ea quae inter coxas & lumbos habentur, commissura, hu-
 30 ius inibi facta, iterum fasciarum extrema coniungemus
 alii autẽ ligno pistillo respondenti similiter prædicto illi
 gates, statuemus in ligni aut scamni extremo pedes spe-
 ctanti pistillum iuxta prioris similitudinem, deinde famu-
 35 lis iubebimus ut per ligna retractionẽ in diuersa molis
 antur. Quidam uero a sellis dictis hanc efficiunt. sunt au-
 tem hi axes qui contra rectum lignum uertuntur: utroq;

PAULI ÆGINETÆ

huius magni ligni aut scanni latere iuxta extrema ad pes
des caputq; sita lora defiguntur. Quum autem sit in-
tensio ipsa administratur, manus palma gibberum con-
stringemus: si autem usus postulat, etiam super ip-
sum infidebimus, nullum ueriti periculum. At si ne sic
quidem spina istauretur, & æger pressioem ferat, utile
est partetem adiacentem in longum canalis modo ex-
culpere e regione gibberi, ut sculptura cubiti longitudi-
nem habeat, neq; altior sit ægrotantis spina, neq; multo
humilior imo sculpturam prius præparatam esse oportet.
huius enim causa etiam lignum ab initio prope parietem
poni maluimus. deinde asseris medioeris alterū
finem ad ima comprimemus, donec sensibilliter spina
dirigatur, uerum ut inquit Hippocrates, sola intensio cis-
tra asserem, rursusq; per asserem sola curatio, id quod
requiritur potest efficere. Quod si hoc uerum est, non
alienum etiam in lordosi & scoliosi per initia intensio-
nē prædictam, sine constrictione uidelicet, molli, post ad-
aptionē, lamina lignea quæ latitudine treis digitos æquet
longitudine gibbero respondeat & aliquam ex sanis
uertebis comprehendat, loro lineo aut stuppa propter
duritiem inuoluta, uertebis ipsis imponi & conuenienter
deligari debet. uiculus adhibebitur tenuis. At si post
hæc quædam gibberi reliquæ remanserint, laxantibus
emollientibusq; remediis cum laminæ appressu, per
diu utendum est. aliqui uero plumbeam laminam usurus
parunt.

DE COXA LUXATA.

Cap. CXVIII.

Quum alia corporis ossa interim peruertantur,
interim toto loco excidant, coxæ humeriq; ar-
ticulus solus ei luxationi opportunus non est,
qua tota sede promouetur, atq; ex his magis coxæ arti-
culus, quoniam finum & rotundum & profundum pos-
sidet, ad hæc, quod altioribus tuberculis munitus sit, At

si quandoq; articulus ob vim quandam uehementem
 sinu suo exciderit, etiam multæ luxationis iuxta minoris
 maiorisq; rationem differentiæ proueniunt, quatuorq;
 modis imo locis coxa luxatur, uel enim in interiorem
 5 partem, uel exteriorē, uel priorem, uel posteriorem,
 prolabitur: uerum intro quidem & extra continue, &
 multo frequentius intro: in anteriora autem & postero-
 10 ra, rarius. Quibus, itaque in inter orem partem coxa
 prolapsa est, iis crus affectum si cum sano conferas, lon-
 gius spectatur, & genu prominentius, & ad inguina crus
 inflectere nequeunt, & iuxta penem tumor manifestus
 15 occurrit, tanquam femoris capite illic desidente. Quis
 bus autem in exteriora promota est, iis contrariæ notæ
 eueniunt, siquidem crus breuius apparet, & iuxta penē
 regio in sinum dehiscit, clunes inturgescunt, & genu inte-
 rius demergitur, crus inflectere possunt. Si in prior-
 20 rem partem prolapsa est, crus sine dolore genu exten-
 dunt, non autem ad interiorem partem inclinare possunt,
 incedere conantes, urina his supprimitur, inguina in-
 tumescunt, nates rugosæ excarnesq; apparent, calci in-
 25 ter ambulandum innituntur. Porro quibus in posteriora
 excidit, non aut poplitem, aut genu extendunt, neq;
 inflectere prius quam inguina possunt, atq; his crus bre-
 uius, inguina laxiora apparent, & per nates femoris caput
 30 eminet. Quibus sane iam inde à pueritia, aut certe
 longiore temporis spatio articulus prolapsus curæ non
 fuit, etiam præsidium nihil promouerit, membro iam in
 orberu coactō. Quibus autem continenter excidit, hi
 35 reponi luxata debent uetustæ siquidem coxæ luxatio-
 nes, nullo modo conalescunt. Communiter itaq; in
 quatuor luxationibus, concinnatio congruet, tum quæ
 conuersione articuli & circumductu fit, tum quæ intensio-
 ne. Si enim affectus recens fuerit, & æger iuuenis, nonnū-
 quam semur continentes circumagentesq; huc illuc arti-
 culum reposuimus, Quod si interiorem partem luxa-

cio declinauerit, etiam crure solum subito & ualenter
 ad inguina quàm intime flexo, id quod requiritur effeci-
 mus: sin autem his non cesserit, intensione utendum,
 primum per manus adhibita, quæ crur ab inferiore par-
 te trahant ac per iecur tibiamq; constringant, ex superio-
 re autem parte, sub alas corpus circudent. Quod si
 etiam ualentior desideretur intensio, funibus contextis
 aut implicitis, uel loris crur deligare, omnino quidem
 supra malleolum: ut autè genu nihil patiatur, hoc quoq;
 que superius oportet: at pectoris regionem uincire ne-
 cesse non est, uerum, ut dictum est, manibus subter alas
 comprehendatur, loriq; mollis & ualidi medium iuxta
 penem adaptatum in humeros reducemus anterius p
 inguina & clauiculâ: posterius, per summas partes, duos
 q; lori capitula ministro trademus, deinde omnes simul
 trahentes, ut ægrotantis corpus eleuetur, intensionè mo-
 lientur. hic quidem intendendi modus communis est
 quatuor femoris luxationum differentiis, priuatim au-
 tem in singulis modus quo ossa ferra in sedem suam
 compelluntur, Græci mochlian dicunt, euariat. Intenso
 homine siquidem in interiorem partem articulus exci-
 derit, lori iuxta penem sibi medium inter femoris caput
 ipsumq; penem dispensari conuenit, referri autem lo-
 rum per inguina adiacentia & clauiculam expedit. At
 adolescens quidam duobus cubitis affectum femur, qua
 crassius est, circumdatum, in exteriora ualenter extrahet.
 Atque hic modus inferendi aliis expeditior est, cui si ar-
 ticulus non cesserit, aliis quoque utendum, uariis quidè
 magis, sed eo efficacioribus. intendi etenim hominem
 super lignum grandius aut scamnum oportet, in quo et
 spinæ gibbero uitiatos intendimus. Inculpentur autem
 per totum fere oblongæ quædam cœu fossæ, quæ lati-
 tudinem altitudinemq; trium digitorum, non maiorem
 habeant, disidentes inuicem non magis quàm digi-
 tos quaternos, ut ferra iuxta extremum in ipsis resistente,
 in quancunq; partem conueniat, restituatur membrum.

Per medium autem lignum aut scamnum, aliud impin-
 gatur lignum pedalis longitudinis, columnulæ modo
 crassum, ut sub hoc intenso homine, lignum inter penē
 & femoris caput perueniat. Simul enim corpus iis qui à
 5 pedibus trahunt porrigi prohibebit, eoq; ne usu quidē
 sæpe uenit in contraria ex superiore parte intētio: simul
 autem intenso quoque homine ipsum lignum femoris
 caput foras propellet, ac intētio iuxta superius dictum
 modum administrabitur, præsertim pedis. Q uod si ne
 10 sic quidem in sedem suā redierit, impactum lignum res-
 tum auferri debet, ex latere autem huius situs utrinque
 singula ligna infingentur, tanquam limina, non minus q̄
 pedalis longitudinis. his aliud lignum adaptabitur gra-
 dus scalæ modo, ut trium lignorum figura H literam
 15 repræsentet, nam paulo inferius summis medium lignū
 accommodabitur. Deinde in sanum latus iacente homi-
 ne, sanum quidem crus inter hæc limina subter gradum
 quodammodo ducemus, affectum autem crus ex supe-
 20 riore parte super hunc ponemus, ut ipsi femoris capitū
 accommodetur, substrato prius ei multiplici uestimen-
 to, ne femur contundatur, aliud autem lignum medio-
 criter latum tantam habens longitudinem ut à femoris
 capite usq; ad malleolum subiectum pertineat, intrinse-
 25 cus cruri alligabitur. Vbi iam facta est hæc intētio,
 aut per pistillum, ut in gibbero prius diximus, detrahe-
 re ad ima crus cum alligato ligno oportet, ut uiolentia
 hac femoris caput in propriam sedem reuertatur. Cæ-
 30 terum est & alius reponendi modus sine intētionē
 per lignum, ab Hippocrate commendatus. Manus
 enim, inquit, ægotantis molliter costis alligare oportet,
 & pedes utrosque ualido loro molli per malleo-
 los & super genu fasciare, ut quatuor digitorum spa-
 35 tio inuicem distent: intenso autem affecto crure duobus
 digitis magis quàm alterum hominem suspen-
 dere, ut caput cubitos duos à terra absit. Adolescens
 uero aliquis peritus cubitis suis femur affectum com-

prehendens qua breuissimum est, ubi & caput femoris, & ex rheda suspendens hominem facile compellet articulum ingredi. Atque hic reponendi modus alii quidem simplicior est, ut qui non multo apparatu peragatur, sed ueluti miserabilem ipsum, uulgius abominatur. Porro si in exteriora membrum fuerit luxatum, homo superius intendi debet, lorum autem iuxta penem per oppositas partes ferri conuenit, in guina dico & clauiculam: medicum ab exteriori parte introsum agitare iuxta conuenientem foueam ex iis quæ insculptæ sunt, ministro quodam uestem ad sanam clunem ne cedat, obiciente. Sin autem in priora promotus est articulus, homine inteso uir quidam ualidus dextræ manus palmam affectis inguinibus imponens, altera comprimit simul ad ima simul ad genu constringet. At si in posteriora prolapsum est articulamentum, non opus est quidem hominem in altum usque intendi, sed in firmo iacere, quemadmodum etiam si in exteriora articulus exciderit. Sicuti autem in gibbero dicebatur, super lignum aut scamnum homo pronus intendetur, uinculis non per ilia, sed in crure, ut nuper dictum est, porrectis. Iam uero uti conuenit constrictione per asserem adhibita, iuxta clunium regionem, ubi & articulus excidit, atque hæc sane de coxendice ex causa foris adueniente luxata, dicta sint. quoniam uero propter copiam humiditatis, ueluti humerus, sic etiam coxa prolabitur, uestigione utendum est, quemadmodum in capite ipsius comprehendimus.

DE GENV ARTICVLO.

Cap. CXIX.

Genu in treis parteis promouetur, interiorum nimirum, exteriorum, & iuxta poplitem. in priorum enim prolabi opposita patella prohibetur. Eiusdem igitur intensionis utentes modis, interim per manus solas, interim etiam funibus, decenter deligabitur.

mus, reliquamq; adferemus curationem, hoc spectates
ut particula diutius immobilis conferuetur.

DE MALLEOLI ARTICVLO,

ubi etiam de pedis digitis agitur.

Cap. CXX.

5 **T** Ali articulus si paulum excessit, modica etiam
intensione curatur: si toto loco mutatus est, ues
hementiore indiget auxilio. Tentandum itaque
& hic per manus ualidiorē intensione uti. Q uod si nō
10 reponitur, homine humi resupinato extensoq; longū
aliquem & ualidum palum inter duo femora iuxta pes
nem in imam humum rectum defigemus, ut corpus ad
uersus eum renitens ad pedis intensionem non cedat,
15 imo prius defigetur, q̄ homo decumbat. Q uod si ma
gnum illud lignum adest, quod pedale aliud lignum p̄
medium habere defixum diximus, super hoc intensio
nem moliemur, ministro uno femur continente retra
henteq; alter manibus aut loro pedem trahet, medicus
luxatum manibus dirigit, alterumq; pedem alius ad
20 ima continebit. A repositione deligari, tuto pes debet,
fasciis ad superiorem pedis partem, aliis ad talem, distri
butis, cura adhibita ne posterior tendo iuxta calcem cō
stringatur. In hoc casu usq; ad dies quadraginta in quies
te homini perseverandum est. nam incedere ante abso
25 lutam curationem tentantes, particulam reddunt inuti
lem. A si quis ex saltu, ut fieri solet, calcis os peruerterit,
uel etiam aliam quampiam inflammationis dispositio
nem fecerit, blanda quadam intensione, conformatione
fomentis inflammationi contrariis, & fasciis firmis id di
30 rigendum est, homine similiter usq; dum consauerit, in
lectulo perseverante. Cæterum digitorum peruersio ut
in manibus dicebamus, non difficulter moderata tensio
ne emendatur. In omnibus autem luxatis peruersisq;
postquam instaurata sunt & conquerint, inflammatio
35 nem in articulis, ut uerisimile est, remanentem, aut tu
morem, quæ etiam diu membra à functionibus imo

pediunt, mollentibus remediis perlanabimus, quorum materiam nullus qui in artis operibus uerfatur ignorat.

DE LVXATIS CVM VLCE

re. Cap. CXXI.

IN luxatis cum ulcere multa requiritur prudentia. Dum enim hæc inferuntur, extrema pericula, non nunquam & mortem inferunt. Inflammatis enim extensione iis qui adiacent nervis & musculis dolores ualidi, conuulsiones, & febres acutę oboriuntur, præsertim in cubiti gibbero, genu, & superpositis partibus. Nam quo principalibus sunt uiciniora, hoc maius periculum concitant. Hippocrates itaque horum repositionem, ualentioremq; deligaturam omnino auersatur. Solis autę quę inflammationem abigunt leniuntq; præsidii, per initia uti præcipit. Sic enim ipsis superesse forsan licebit. Quod autem ipse in solis digitis consulit, id nos reliqs etiam articulis facere tentabimus, ac inter initia statim quum pars adhuc inflammatione caret, prolapsum articulum mediocri intensione reponemus, quod si iuxta animi institutum euenerit, persistemus, sola ratione quę inflammationē arcet, utentes: si inflammatio quępiam, aut conuulsio, aut aliquid prædictorum contigerit, rursus eiicere ipsos necessarium est, si quidē citra uim porrigantur. at si hoc quoque discrimen metuamus, non enim porrigentur forsan inflammata) satius est per initia in maioribus quidem articulis repositione superedere, ubi uero inflammatio declinauerit, (id autem fit post septimum nonumue diem) præfati etiam periculum, quod ex repositione futurum sit, tum quodd si non repositum fuerit, claudi omnino superuolent, conabimur tuto administrationem obire, utentes, propter commoditatem etiam serula. Porro ulceris curationem ut in fracturis cum ulcere dictum est, ad ministrabimus.

DE LUXATIONE CVM

fractura facta. Cap. CXXII.

AT si luxatio sine ulcere cum fractura euenerit, communi intensione & per manus conforma-
tione utendum est, ut in simplicibus fracturis do-
cuius: cum ulcere autem rursus, ex fracturis cum exul-
ceratione & luxationibus priuatim expositis, congruam
administrationem petemus.

PAVLI ÆGINETÆ

LIBER SEPTIMVS,

Ioanne Guinterio Andernaco medico interprete,

DE TEMPERAMENTIS, QVÆ

per gustatus qualitates deprehendun-
tur. Cap. 1.

DE SENSILIVM COR-
porum temperamento, coniectu-
ram ex odoratu aliquam sume-
re, haud est securum. Nam in o-
dora, substantiis crassa, quidem
sunt, sed non ita constat quo sint
calore, & frigiditate prædita: odo-
ra uero, & tenuia quodammodo

sunt & calida, sed quatenus id sint, neutiquam ostens-
ditur, quod substantiam habeant inæqualem. Multo
adhuc minus ex coloribus exacte quid licet col-
ligere, cum in singulis calida, frigida, humida &
sicca reperiantur. Verum in gustatu omnes simili-
ter particulæ corporum gustabilium, ut hoc uocas
buli usurpem, linguæ obiciuntur, sensumque mos-
uent, ut manifesto ex ipso quoque temperamento
rursus uires deprehendamus. Quod igitur astringit, con-
trahere, obturare, densare, repellere, incrassare, atq;